

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત વડી અદાલતમાં અમદાવાદ ખાતે

સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લીકેશન નં ૧૨૮૩૩/૨૦૧૭

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એમ.આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી બી.એન. કારિયા

=====

૧	સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવા દેવા પાત્ર છે કે કેમ?	હા
૨	રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવાનું કે નહીં ?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી ચુકાદાની શુદ્ધ નકલ જોવા ઇચ્છે છે ?	ના
૪	શું આ મામલામાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અંગે અથવા તેના હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈપણ આદેશ અંગે કાનૂનનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?	ના

=====

સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડ, અગાઉ સી.એસ.આર. કોર્પોરેશન
લિમિટેડ તરીકે ઓળખાતી....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

મેટ્રો-લિંક એક્સપ્રેસ ફોર ગાંધીનગર એન્ડ અમદાવાદ (મેગા) કંપની
લિમિટેડ.....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

હાજરી :

શ્રી મિહિર ઠાકોર, વરિષ્ઠ વકીલ, સાથે શ્રી ગલવ સી. શર્મા, શ્રી એનપી સિંહ,
અને સુશ્રી અનુપમા કૌલ, અરજદાર(ઓ) ક્રમાંક ૧ માટે વકીલો

શ્રી કમલ ત્રિવેદી, વરિષ્ઠ વકીલ, સાથે સુશ્રી એસકે વિશેન, પ્રતિવાદી(ઓ)
ક્રમાંક ૧ માટે કેવિયેટર

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એમ.આર.

શાહ

અને

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ બી.એન.કારિયા

૨ નવેમ્બર ૨૦૧૭

સી.એ.વી. ચુકાદો

(પ્રતિ : માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એમ.આર. શાહ)

૧. ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની આ અરજી દ્વારા, અરજદાર-મેસર્સ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડે યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા દિશાનિર્દેશ માટે પ્રાર્થના કરી છે કે, અરજી સાથે જોડાયેલ પરિશિષ્ટ "જી" રૂપે દર્શાવાયેલ તા. ૫ જુલાઈ ૨૦૧૭ના વિવાદિત સંદેશને રદ કરવામાં આવે, જેના દ્વારા અરજદારની આઈ.એફ.સીયુ.આર. બોલી, બોલી દસ્તાવેજમાં નિર્ધારિત પાત્રતા માપદંડોની આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ ન હોવાનું

મુખ્યત્વે માનવામાં આવ્યું છે અને પરિણામે અરજદારને જાણ કરવામાં આવી છે કે તેની બોલી ઓફર, બોલી દસ્તાવેજની બી.ડી.એસ./આઈ.ટી.બી. કલમ ૨૭.૯ મુજબ ટેકનિકલ બોલી ખોલવા માટે આગળ પ્રક્રિયા કરી શકાતી નથી. વધુમાં, એવી ઘોષણા કરવા માટે પણ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે કે અરજદાર-કંપની ડિઝાઇન, મેન્યુફેક્ચર, સપ્લાય, ઇન્સ્ટોલેશન, ટેસ્ટિંગ માટેના ટેન્ડર મેગા/આર.એસ./૧ તા. ૧૫ જાન્યુઆરી ૨૦૧૬ની આઈ.એફ.સીયુ.આર.ના વિભાગ ૩ની કલમ ૨.૩ને મુખ્યત્વે અનુરૂપ છે, ધોરણ ગેજની ૯૬ સંખ્યાની કારોની કાર્યસંચાલન માટે નિમણૂક અને કર્મચારીઓની તાલીમ.

૨. વર્તમાન વિશેષ ચિવિલ એપ્લીકેશન ઊભી થવા તરફ દોરી ગયેલા સંક્ષિપ્ત તથ્યો નીચે મુજબ છે : કે, અત્રેનો પ્રતિવાદી – ગાંધીનગર અને અમદાવાદ માટે મેટ્રો-લિંક એક્સપ્રેસ [સંક્ષિપ્તમાં “મેગા કંપની લિમિટેડ”] એક વિશેષ હેતુ વાહન છે, જે ભારત સરકાર અને ગુજરાત સરકારની સંયુક્ત માલિકી તથા નિયંત્રણ હેઠળ છે અને જેમાં બંનેની ૫૦% જેટલી ભાગીદારી છે. કે, અમદાવાદ મેટ્રો રેલ યોજના [તબક્કો-૧] ને ભારત સરકારે રૂપિયા ૧૦,૭૭૩/= કરોડના પૂર્ણતા ખર્ચે મંજૂરી આપી છે; જેમાં દર વર્ષે ૭.૫% વૃદ્ધિ ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે. કે, ઉક્ત યોજનાને ૧૭મી નવેમ્બર ૨૦૧૪ના રોજ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

આ તબક્કે નોંધવું આવશ્યક છે કે અમદાવાદ મેટ્રો રેલ યોજના [તબક્કો ૧] માં બે કોરિડોરનો સમાવેશ થાય છે, એટલે કે, પૂર્વ-પશ્ચિમ કોરિડોર [અંદાજે ૧૯.૪૪ કિ.મી. લંબાઈ] અને ઉત્તર-દક્ષિણ કોરિડોર [અંદાજે ૧૮.૪૯ કિ.મી. લંબાઈ]. આ તબક્કે એ પણ નોંધવું આવશ્યક છે કે આ યોજનાને જાપાન ઇન્ટરનેશનલ કોઓપરેશન એજન્સી [“જાઈકા”] તેમજ ગુજરાત સરકાર અને ભારત સરકારના બજેટીય સ્ત્રોતો દ્વારા નાણાકીય સહાય આપવામાં આવે છે.

૨.૧ એવું જણાય છે કે ચીનની “મેસર્સ સી.એન.આર. કોર્પોરેશન લિમિટેડ” નામની એક સ્વતંત્ર કંપની હતી, જેને કુલ મળીને આશરે ૨૦ સ્વતંત્ર અનુસંગી કંપનીઓ હતી, અને “મેસર્સ સી.એસ.આર. કોર્પોરેશન લિમિટેડ” નામની બીજી એક સ્વતંત્ર કંપની હતી, જેને કુલ મળીને આશરે ૩૨ સ્વતંત્ર અનુસંગી કંપનીઓ હતી. ઉક્ત મેસર્સ સી.એન.આર. કોર્પોરેશન લિમિટેડનું મેસર્સ સી.એસ.આર. કોર્પોરેશન લિમિટેડમાં વિલીનીકરણ થયું, જેના પરિણામે મેસર્સ સી.એસ.આર. કોર્પોરેશન લિમિટેડ પાસે સંપૂર્ણ માલિકીની તેમજ આંશિક માલિકીની એમ મળી કુલ ૫૩ અનુસંગી કંપનીઓ થઈ. વધુમાં, ૧લી જૂન ૨૦૧૫ના રોજ ઉપરોક્ત મેસર્સ સી.એસ.આર. કોર્પોરેશન લિમિટેડનું નામ પરિવર્તિત કરીને મેસર્સ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડ રાખવામાં આવ્યું [જેનો અહીં આગળ સંક્ષેપમાં “ધ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન” તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવશે].

૨.૨ કે સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૫ના મહિનામાં, પ્રતિવાદી-મેગા કંપની લિમિટેડે, આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાત્મક બોલી પ્રક્રિયા દ્વારા, જનરલ એન્જિનિયરિંગ કન્સલ્ટન્ટ્સ [જીઈસી] ની પસંદગી કરી હતી, જે ચાર પ્રતિષ્ઠિત કંપનીઓનો સંઘ છે, જેમ કે, મેસર્સ સિસ્ટ્રા, મેસર્સ રાઈટ્સ, મેસર્સ ઓસિજિ અને મેસર્સ એઈકોમ, જેથી અમદાવાદ મેટ્રો રેલ પરિયોજના : તબક્કો-૧ સંબંધી ટેન્ડર દસ્તાવેજોની તૈયારી, ટેન્ડર રજૂઆતોનું મૂલવણ, વિવિધ ડિઝાઇનોની મંજૂરી અને બાંધકામ કાર્યોના દેખરેખ અંગે સ્વતંત્ર નિષ્ણાત વ્યાવસાયિક સલાહ પૂરી પાડી શકાય.

૨.૩ કે, તા. ૧૫મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૬ના રોજ, પ્રતિવાદી-મેગા કંપની લિમિટેડે ૯૬ સંખ્યાના સ્ટાન્ડર્ડ ગેજ કોચોના ડિઝાઇન, ઉત્પાદન, પુરવઠો, સ્થાપન, પરીક્ષણ, કાર્યાન્વયન અને કર્મચારીઓને તાલીમ આપવા માટે ટેન્ડરો આમંત્રિત કરતી સૂચના પ્રસિદ્ધ કરી હતી. કે, બિડમાં એક તબક્કાવાળી ત્રણ કવર પદ્ધતિનો સમાવેશ થાય છે, એટલે કે, [૧] પ્રથમ કવર, જેને “પ્રારંભિક ફિલ્ટર-સહ-લાયકાત આવશ્યકતા બિડ” કહેવામાં આવે છે; [૨] બીજું કવર, જેને “તકનીકી બિડ” કહેવામાં આવે છે; અને [૩] ત્રીજું કવર, જેને “ભાવ બિડ” કહેવામાં આવે છે. કે, સંભવિત બિડદાતાઓ દ્વારા ખરીદી માટે બિડ દસ્તાવેજો ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યા હતા અને બિડ રજૂ કરવાની નિયત તારીખ પહેલાં કુલ ૧૬ સંખ્યાના બિડ દસ્તાવેજો વેચાયા હતા.

૨.૪ એવું પ્રતીત થાય છે કે એક તરફ ભારત સરકાર અને બીજી તરફ જાપાન ઇન્ટરનેશનલ કોર્પોરેશન એજન્સી એટલે કે, જુકા વચ્ચે યોગ્ય વિચારવિમર્શ બાદ ભારત સરકાર અને જુકા વચ્ચે ઋણ કરાર કરવામાં આવ્યો, જેના દ્વારા ઉપરોક્ત પેકેજ માટે જુકાએ નાણાંકીય સહાય પૂરી પાડવા સંમતિ દર્શાવી. પ્રતિવાદી મુજબ, ટેન્ડર ફાળવવાની સમગ્ર પ્રક્રિયા તમામ તબક્કાઓએ જુકાની સહમતિ મેળવીને કરવાની હતી અને કરવામાં આવી રહી છે. પ્રતિવાદી મુજબ, રોલિંગ સ્ટોકની ઉપરોક્ત ખરીદી સંબંધિત પેકેજને જુકા દ્વારા નાણાંકીય સહાય મળવાની હોવાથી, પ્રતિવાદી એટલે કે, મેગા કંપની લિમિટેડ તેના દ્વારા નિર્ધારિત ખરીદી માર્ગદર્શિકાઓ અને પ્રમાણભૂત બોલી દસ્તાવેજોનું પાલન કરવા બંધાયેલ હતી, અને તેથી તે બાબત બોલી દસ્તાવેજમાં પણ દર્શાવવામાં આવી હતી. વધુમાં, પ્રતિવાદી-મેગા કોર્પોરેશન લિમિટેડે તા. ૧૩મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૬થી તા. ૧૩મી મે ૨૦૧૬ દરમિયાન ટેન્ડર દસ્તાવેજોમાં વિવિધ સુધારાઓ જારી કર્યા હતા; જેમાં બોલી રજૂ કરવાની અંતિમ તારીખ અંગેનો સુધારો પણ સમાવેશ પામતો હતો, જે ૧૭મી મે ૨૦૧૬માંથી બદલીને ૨૫મી મે ૨૦૧૬ કરવામાં આવી હતી. એવું પ્રતીત થાય છે કે ૧૬ પક્ષકારોમાંથી ચાર પક્ષકારો એટલે કે, [એ] બોમ્બાર્ડિયર ટ્રાન્સપોર્ટેશન ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને બોમ્બાર્ડિયર ટ્રાન્સપોર્ટેશન જીએમબીએચનું સંઘ; [બી] મેસર્સ હ્યુન્ડાઇ રોટેમ કંપની [એચઆરસી]; [સી] અલ્સ્ટોમ ટ્રાન્સપોર્ટ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને

અલ્સ્ટોમ ટ્રાન્સપોર્ટ એસએનું સંઘ, અને [ડી] મેસર્સ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડ [એટલે કે, અરજદાર] એ તા. ૨૫મી મે ૨૦૧૬ સુધીમાં પોતાની બોલીઓ રજૂ કરી હતી.

૨.૫ કે પ્રતિવાદીએ તમામ ચાર બોલીઓ જનરલ એન્જિનિયરિંગ કન્સલ્ટન્ટને મોકલી આપી હતી અને જીઈસીને તમામ ચાર બોલીદારોની પ્રારંભિક ફિલ્ટર-સહ-લાયકાતની આવશ્યકતાનું મૂલવવું કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. એવું જણાય છે કે જીઈસીની ભલામણના આધારે પ્રતિવાદી-મેગા કોર્પોરેશન લિમિટેડે તમામ બોલીદારોને, જેમાં અરજદાર-મેસર્સ સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન પણ સમાવેશ પામે છે, તેની દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કેટલાક સ્પષ્ટીકરણો પૂરા પાડવા વિનંતી કરી હતી. એવું જણાય છે કે જ્યાં સુધી સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન લિમિટેડનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી મેગા દ્વારા સોળ પ્રશ્નો ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા અને મેસર્સ સીઆરઆરસી કોર્પોરેશનને ૨૦મી જૂન ૨૦૧૬ સુધીમાં સ્પષ્ટીકરણ રજૂ કરવા કહેવામાં આવ્યું હતું. મેસર્સ સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન લિમિટેડને, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, ટેન્ડરની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરવા માટે આધારદસ્તાવેજો સાથે તેના સામાન્ય અનુભવની વિગતો સ્પષ્ટ અને વિસ્તૃત કરવા તથા મેસર્સ સીએસઆર દ્વારા નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૫ માટે પૂરી પાડવામાં આવેલી માહિતી સમાન નાણાકીય વર્ષો ૨૦૧૧, ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૩ના નાણાકીય હિસાબો માટે ખાતાઓની નોંધો સાથે તેનું સ્વતંત્ર ઓડિટ કરાયેલ આવક વિવરણપત્ર રજૂ કરવા

કહેવામાં આવ્યું હતું. એવું જણાય છે કે સીઆરઆરસીએ પ્રતિવાદી-મેગા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા ૧૬ પ્રશ્નોના પ્રતિસાદરૂપે તા. ૮મી જૂન ૨૦૧૬ના તેના પત્ર દ્વારા પ્રતિવાદીને સ્પષ્ટીકરણ પૂરું પાડ્યું હતું. પ્રતિવાદી તરફથી એવો કેસ છે કે સીઆરઆરસીએ, ખાસ કરીને પ્રશ્ન ક્રમાંક ૧૩, ૧૪ અને ૧૫ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા નાણાકીય વર્ષો ૨૦૧૧, ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૩ માટે સીએસઆરના ઓડિટ કરાયેલા નાણાકીય હિસાબો રજૂ કરવાની બાબતમાં, સંપૂર્ણ પાલન કર્યું નહોતું; તે જ ચીની ભાષાના સંસ્કરણમાં [આઈટિબી ૧૦.૧ની અવગણના કરીને] સૌથી વહેલી તકે અંગ્રેજી સંસ્કરણ રજૂ કરવાની ખાતરી સાથે આપવામાં આવ્યા હતા. પ્રતિવાદી તરફથી એવો કેસ છે કે સીઆરઆરસી દ્વારા નાણાકીય વર્ષો ૨૦૧૧, ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૩ માટેના નાણાકીય હિસાબોનું અંગ્રેજી સંસ્કરણ સૌથી વહેલી તકે રજૂ કરવાની ખાતરી આપવામાં આવી હોવા છતાં, મેસર્સ સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન લિમિટેડ સમયમર્યાદામાં તે કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ હતી.

૨.૬ આ દરમિયાન, એવું જણાય છે કે, જીઈસીએ તેના તા. ૨૮મી જુલાઈ ૨૦૧૬ના અહેવાલ દ્વારા “ઈનિશિયલ ફિલ્ટર-કમ-કવોલિફિકેશન” જરૂરિયાત તરીકે ઓળખાતા પ્રથમ કવર સંબંધિત પોતાનો અંતિમ મૂલ્યાંકન અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો. ઉક્ત અહેવાલ મુજબ, સીઆરઆરસી ટેન્ડર દસ્તાવેજની વિવિધ શરતોનું પાલન કરતી નથી એવું જાણવા મળ્યું હતું; વિશેષ કરીને, ટેન્ડર દસ્તાવેજના મૂલ્યાંકન અને લાયકાત માપદંડ

સંબંધિત ભાગ ૩ની કલમ ૨.૩ અને ૨.૪માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનું. [સંક્ષેપમાં "ઈક્યુસી"]. ૨.૭ આ તબક્કે, એ નોંધવું આવશ્યક છે કે ટેન્ડર દસ્તાવેજના મૂલ્યાંકન અને લાયકાત માપદંડ ભાગ ૩ની કલમ ૨.૩ અને ૨.૪માં દર્શાવવામાં આવ્યા છે. કલમ ૨.૪.૧ મુજબ, એકમાત્ર એકમ તરીકેના બોલીદાતાનો સામાન્ય અનુભવ, મુખ્ય ઠેકેદાર [એકમાત્ર એકમ અથવા જે.વી. સભ્ય], ઉપ-ઠેકેદાર અથવા વ્યવસ્થાપન ઠેકેદાર તરીકે ઓછામાં ઓછા ૧૦ વર્ષનો, ૧લી જાન્યુઆરી ૨૦૦૬થી શરૂ થતો, હોવો આવશ્યક છે. તેમજ, કલમો ૨.૪.૨[એ]; ૨.૪.૨[બી] અને ૨.૪.૨[સી] તેમાં દર્શાવ્યા મુજબના વિશિષ્ટ અનુભવ માટે જોગવાઈ કરે છે. ત્યારબાદ એવું જણાય છે કે, પ્રતિવાદી-મેગા કંપનીએ જીઈસી દ્વારા રજૂ કરાયેલ તા. ૨૮મી જુલાઈ ૨૦૧૬ના અંતિમ મૂલ્યાંકન અહેવાલની સમીક્ષા કરી અને એક તરફ જીકા અને બીજી તરફ મેગા વચ્ચે થયેલ લોન કરારના અનુસૂચિ-૪ મુજબ તેની મંજૂરી માટે જીકાને મોકલી આપ્યો. તા. ૧૪મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૬ના રોજ, જીકાએ પોતાનો અંતિમ નિર્ણય સંપ્રેષિત કરીને પ્રતિવાદી-મેગા કોર્પોરેશન લિમિટેડને રોલિંગ સ્ટોક પેકેજની ખરીદી માટેનું ટેન્ડર તાત્કાલિક અંતિમરૂપ આપવા હેતુથી પ્રથમ તબક્કાની [અર્થાત્ ૩ બોલીઓની] તકનીકી મૂલવણી આગળ વધારવા વિનંતી કરી હતી. ત્યારબાદ, તા. ૧૫મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૬ના ત્રણ પત્રો દ્વારા, પ્રતિવાદી-મેગાએ ત્રણ બોલીદાતાઓને, એટલે કે, [૧] બોમ્બાર્ડિયર ટ્રાન્સપોર્ટેશન ઈન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને બોમ્બાર્ડિયર

ટ્રાન્સપોર્ટેશન જીએમબીએચનું કન્સોર્ટિયમ; [૨] મેસર્સ હ્યુન્ડાઈ રોટેમ કંપની [એચઆરસી]; અને [૩] એલ્સ્ટોમ ટ્રાન્સપોર્ટ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને એલ્સ્ટોમ ટ્રાન્સપોર્ટ એસએનું કન્સોર્ટિયમ, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, એવી જાણ કરી કે પ્રથમ કવરની પાત્રતા અને લાયકાતના માપદંડોને ધ્યાનમાં રાખીને મૂલવણી કરવામાં આવી છે અને તેઓ તાત્પર્યપૂર્ણ રીતે અનુરૂપ જણાયા છે. તેઓને એ પણ જાણ કરવામાં આવી હતી કે “ટેકનિકલ બિડ” તરીકે ઓળખાતા બીજા કવર ખોલતી વખતે તા. ૧૯મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૬ના રોજ હાજર રહે.

૨.૮ કે, ૧૯મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૬ના રોજ, અનુરૂપતા ધરાવતા ત્રણ બોલીકર્તાઓની તકનીકી બોલીઓ ખોલવામાં આવી હતી. સવિસ્તર તપાસ બાદ, ત્રણેય બોલીકર્તાઓ તકનીકી રીતે પાત્ર ઠર્યા હતા. તેમ છતાં, ૨મી નવેમ્બર ૨૦૧૬ના રોજના પત્રવ્યવહાર દ્વારા, પ્રતિવાદી-મેગાએ અરજદાર-સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન લિમિટેડને જાણ કરી હતી કે તેની પ્રારંભિક ફિલ્ટર-સહ-લાયકાત સંબંધિત આવશ્યકતાનું મૂલવણ કરવામાં આવ્યું હતું અને તે પાત્રતા માપદંડોની આવશ્યકતાઓને નોંધપાત્ર રીતે અનુરૂપ નથી એવું જણાયું હતું, અને તેથી પ્રતિવાદીએ સીઆરઆરસી કોર્પોરેશનની ન ખોલવામાં આવેલી તકનીકી બોલી તથા બોલી સુરક્ષા પરત કરી હતી.

૨.૯ ઉપરોક્ત તા. ૨મી નવેમ્બર ૨૦૧૬ના નિર્ણયથી, જેના દ્વારા પ્રતિવાદી-મેગાએ અરજદાર-સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશનની ટેકનિકલ

બોલી તથા બોલી સુરક્ષા, તેમજ સી.આર.આર.સી.ની અંતિમ બોલીને, બોલી દસ્તાવેજમાં નિર્ધારિત પાત્રતા માપદંડોની આવશ્યકતાઓને સારભૂત રીતે અનુરૂપ ન હોવાનું ગણાવી, ખોલ્યા વગર પરત મોકલી હતી, તે અંગે વ્યથિત અને અસંતોષ અનુભવતા, સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશને પોતાની અપાત્રતા સામે પડકાર ઉઠાવી આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ ચિવિલ એપ્લીકેશન િ ક્રમાંક ૧૮૪૩૯ ઓફ ૨૦૧૬ રજૂ કરી.

૨.૧૦ કે, આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠ સમક્ષ ઉપરોક્ત વિશેષ ચિવિલ એપ્લીકેશન િમાં, અરજદાર તરફથી એવો કેસ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે તેણે જરૂરી દસ્તાવેજો અને પ્રમાણપત્રો સાથે ફોર્મ ઇએક્સપી-૧, ફોર્મ ઇએક્સપી-૨(એ), ફોર્મ ઇએક્સપી-૨(બી) અને ફોર્મ ઇએક્સપી-૨(સી) ભર્યા હતાં; જેમ કે અનુક્રમે ટેન્ડર હેઠળની કલમો ૨.૪.૧, ૨.૪.૨ (એ), ૨.૪.૨ (બી) અને ૨.૪.૨ (સી) માં આવશ્યક રાખવામાં આવ્યું છે. અરજદારે ૨૦૦૭ થી ૨૦૧૩ દરમિયાન ડિઝાઇન, ઉત્પાદન, પુરવઠો, પરીક્ષણ, તાલીમ અને મેટ્રો કારોના કાર્યાન્વયન માટે મુખ્ય હેકેદાર તરીકેનો સામાન્ય અનુભવ દાવો કરતાં, નિયોજકો પાસેથી મેળવેલ પ્રમાણપત્ર સાથે કરારની ઓળખની વિગતો આપી હતી: (૧) બે.ટી.એસ. ૪૮ કાર્સ પ્રોજેક્ટ્સ ફોર બેંગકોક માસ ટ્રાન્ઝિટ સિસ્ટમ પબ્લિક લિમિટેડ.

(૨) મેસર્સ મુંબઈ મેટ્રો વન પ્રાઇવેટ લિમિટેડનો મુંબઈ મેટ્રો લાઇન વન પ્રકલ્પ.

(૩) બ્રાઝિલ ૩૦ ઇએમયુઝ પ્રોજેક્ટ, રિયો ડી જેનેરિયો રાજ્યના પરિવહન રાજ્ય સચિવાલય (સેટ્રાન્સ) નો (૪) કોન્સેસાઓ મેટ્રોવિયારિયા ડો રિયો ડી જેનેરિયો એસ.એ. (મેટ્રો રિયો) નો મેટ્રો રિયો લાઇન ૧એ પ્રોજેક્ટ અને (૫) મલેશિયા પરિવહન મંત્રાલયનો મલેશિયા એસસીએસ ઇએમયુ પ્રોજેક્ટ.

૨.૧૧ અરજદારનો વધુ એવો મામલો હતો કે તે વિભાગ-૩, ખંડ-૨.૪.૨ (એ) માં આવશ્યક રાખવામાં આવેલ વિશિષ્ટ અનુભવ પણ પૂર્ણ કરે છે, એટલે કે ૧લી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૬ થી બિડ રજૂ કરવાની અંતિમ તારીખ સુધીની અવધિ દરમિયાન ડિઝાઇન, ઉત્પાદન, પુરવઠો, પરીક્ષણ, તાલીમ અને મેટ્રો કારોના કમિશનિંગ માટે મુખ્ય ઠેકેદાર તરીકે પૂર્ણ કરવામાં આવેલા બે સમાન કરારોનો અનુભવ, અને તેણે નોકરીદાતા તરફથી નોટરીયલ પ્રમાણપત્રો સાથે ટેન્ડર દસ્તાવેજના પ્રપત્ર ઇએક્સપી-૨ (એ) માં સમાન કરાર સંબંધિત માહિતીની વિગત ભરી હતી. અરજદારે પ્રપત્ર ઇએક્સપી-૨ (એ) માં જાહેર કર્યું હતું કે બિડરે ટિયાનજિન ૧૨૦ મેટ્રો કાર્સ પ્રોજેક્ટ અને તેહરાન મેટ્રો પ્રોજેક્ટ વ્હીક્લ્સ જેવા બે સમાન કરારો સફળતાપૂર્વક અને સંતોષકારક રીતે પૂર્ણ કરીને

પહોંચાડ્યા છે. ઉદ્દેખિત પ્રોજેક્ટોના નોકરીદાતાઓ, એટલે કે મેસર્સ ટિયાનજિન મેટ્રો કંપની લિ. અને મેસર્સ તેહરાન વેગન મેન્યુફેક્ચરિંગ કો. એ એવા પ્રમાણપત્રો જારી કર્યા હતા કે જેમાં પ્રમાણિત કરવામાં આવ્યું હતું કે મેસર્સ ડાલિયાન લોકોમોટિવ એન્ડ રોલિંગ સ્ટોક કો. લિ. (સીએનઆર ગ્રુપ) અને મેસર્સ ચાંગચુન રેલવે વ્હીક્લ્સ કો. લિ. પાસેથી ક્રમશઃ ખરીદવામાં આવેલ ૧૨૦ મેટ્રો યુનિટ્સ અને ૪૫૫ મેટ્રો કાર્સ પહોંચાડવામાં આવી હતી અને સંતોષકારક રીતે કાર્યરત હતી. અરજદારનો એવો પણ મામલો હતો કે અરજીના સ્મારકના પરિચ્છેદ-૧૧ માં દર્શાવેલા કારણોસર તે વિભાગ-૩, ખંડ ૨.૪.૨ (બી) મુજબ ૧લી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૬ થી ડિઝાઇન, ઉત્પાદન, પુરવઠો, પરીક્ષણ, તાલીમ અને મેટ્રો કારોના કમિશનિંગ માટે મુખ્ય ઠેકેદાર તરીકે આવશ્યક વિશિષ્ટ અનુભવ પણ પૂર્ણ કરે છે. અરજદારનો વધુ એવો પણ મામલો હતો કે તે મેસર્સ તોશિબા કોર્પોરેશન નામના તેના વિશિષ્ટ ઉપઠેકેદાર મારફતે ખંડ ૨.૪.૨ (સી) મુજબ આવશ્યક વિશિષ્ટ અનુભવ પણ પૂર્ણ કરે છે અને તેણે મેટ્રો રોલિંગ સ્ટોક માટે ત્રણ-ફેઝ પ્રોપલ્શન ઇકિવપમેન્ટ (જેમાં ટ્રેક્શન કન્વર્ટર-ઇન્વર્ટર, ઓક્સિલિયરી કન્વર્ટર-ઇન્વર્ટર અને ટ્રેક્શન મોટરનો સમાવેશ થાય છે) ની ડિઝાઇન અને ઉત્પાદન જેવી મુખ્ય પ્રવૃત્તિમાં મેસર્સ તોશિબા કોર્પોરેશનના અનુભવની વિગત ભરી હતી, અને પુરવઠો કરાયેલ પ્રોપલ્શન ઇકિવપમેન્ટ ઓછામાં ઓછા પાંચ વર્ષથી સતત સંતોષકારક આવક આધારિત કામગીરીમાં ઓછામાં ઓછા ૨૦૦

કાર્સમાં કાર્યરત છે; તથા તેની મુખ્ય પ્રવૃત્તિના અનુભવને સમર્થન આપવા માટે પ્રપત્ર ઇએક્સપી-૨ (સી) માં સંપૂર્ણ કરાર ઓળખ વિગતો સહાયક અનુભવ પ્રમાણપત્રો સાથે આપવામાં આવી હતી. મેસર્સ તોશિબા કોર્પોરેશને મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓમાં પોતાનો અનુભવ ટિયાનજિન-બિનહાઇ રેલવે ટ્રાન્ઝિટ સેકન્ડ સ્ટેજ અને ડાલિયાન મેટ્રો લાઇન ૩ સેકન્ડ સ્ટેજમાં સંયુક્ત સાહસ તરીકે અને વેનેઝુએલા કરાકાસ-તુયમેડિયો લાઇન ઓફ ધ ઓટર્બર્બી, બ્રાઝિલ રિયો ડી જાનેરિયો સ્ટેટ સેન્ટ્રલ ૨૦ ઇએમયુ પીઆર, કૈરો લાઇન ૨ અને કૈરો લાઇન ૩ માં ઉપઠેકેદાર તરીકે દર્શાવ્યો હતો. અરજદારે તેના ઉપઠેકેદાર મેસર્સ તોશિબા કોર્પોરેશનના મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓના અનુભવ દર્શાવતું પ્રપત્ર ઇએક્સપી-૨ (સી) પણ રજૂ કર્યું હતું. ટેન્ડર મુજબ ૧લી જાન્યુઆરી ૨૦૦૬ થી બિડ રજૂ કરવાની અંતિમ તારીખ સુધીની અવધિમાં લઘુત્તમ ૨૦૦ કાર્સની આવશ્યકતાની સામે મેસર્સ તોશિબા કોર્પોરેશને ૪૨૦ કાર્સનો પુરવઠો સફળતાપૂર્વક આવક આધારિત કામગીરીમાં પૂર્ણ કર્યો હતો.

૨.૧૨ અરજદારનો કેસ એવો હતો કે મેસર્સ સી.એસ.આર. કોર્પોરેશન લિ. અને મેસર્સ સી.એન.આર. કોર્પોરેશન લિ.ના વિલીનીકરણ પહેલાં, મેસર્સ સી.એસ.આર. કોર્પોરેશન લિ.ના સંપૂર્ણ નિયંત્રણ હેઠળ નીચે મુજબની સહાયક કંપનીઓ હતી : (૧) નાનજિંગ પુહઝેન કો. લિ.

(૨) ઝુઝોઉ ઇલેક્ટ્રિક લોકોમોટિવ કો. લિ. અને (૩)

કિંગડાઓ સિફાંગ કો. લિ.; અને

મેસર્સ સી.આર.એન. કોર્પોરેશન લિ.ના સંપૂર્ણ નિયંત્રણ હેઠળ નીચે મુજબની અનુસંગી કંપનીઓ હતી :

(૧) ડેલિયન લોકોમોટિવ રોલિંગ સ્ટોક કો. લિ.

(૨) ચાંગચુન રેલવે વાહનો કો. લિ. અને (૩) તાંગશાન

રેલવે વાહન કો. લિ.

૨.૧૩ અરજદારનો એવો કેસ હતો કે ઉપરોક્ત મેસર્સ સીએસઆર કોર્પોરેશન લિ. અને મેસર્સ સીએનઆર કોર્પોરેશન લિ. ની અનુસંગી કંપનીઓ સિવાય, તેની સંપૂર્ણ નિયંત્રણ અને દેખરેખ હેઠળ અન્ય અનુસંગી કંપનીઓ પણ હતી, પરંતુ તેમની નામાવલી અહીં આપવામાં આવી નથી, કારણ કે તેમના અનુભવનો વર્તમાન નિમંત્રણમાં વિચાર કરવામાં આવ્યો નહોતો.

૨.૧૪ કે સંબંધિત પક્ષકારોની તરફેણી હાજર વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર વિચાર કર્યા બાદ, ૧૮મી નવેમ્બર ૨૦૧૬ના ચુકાદા અને આદેશથી, જે ૨૦૧૭ [૨] જીએલઆર ૧૫૮૨ માં અહેવાલિત છે, વિભાગીય ખંડપીઠે માત્ર અનુભવની શરતના અનુપાલનના આધાર પર ઉક્ત રિટ અરજી ફગાવી દીધી હતી, એમ ઠરાવતાં કે જ્યારે સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશનએ એકમાત્ર બોલીદાર તરીકે અરજી કરી હતી, ત્યારે તેની ઉપકંપનીઓનો અનુભવ વિચારણામાં

લઈ શકાય નહીં, કારણ કે કાર્યનું અમલીકરણ ઉપકંપની દ્વારા થવાનું નહોતું.

૨.૧૫ આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૮૪૩૯ ઓફ ૨૦૧૬ માં તા. ૧૮મી નવેમ્બર ૨૦૧૬ના રોજ આપવામાં આવેલ ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતોષ અનુભવી, મેસર્સ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ સિવિલ અપીલ નં. ૧૨૦૬૫ ઓફ ૨૦૧૬ તરીકે સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન રજૂ કરી હતી. તે મુજબ, તા. ૧૫મી મે ૨૦૧૭ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, સર્વોચ્ચ અદાલતે એવો ઉલ્લેખ કરીને ઉક્ત સિવિલ અપીલ મંજૂર કરી હતી કે સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશનનો અનુભવ વિચારતા તેની અનુગામી કંપનીઓનો અનુભવ ગણવામાં આવી શકે, અને તેથી ટેન્ડર દસ્તાવેજની શરતો ૨.૪ માં સમાવિષ્ટ પાત્રતા અને લાયકાતના માપદંડોનું સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશને પાલન કર્યું હોવાનું કહી શકાય. નોંધનીય છે કે સર્વોચ્ચ અદાલતનો આદેશ ફક્ત ટેન્ડર દસ્તાવેજની શરતો ૨.૪ના કસોટી ધોરણે અનુભવના આધારે સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશનને અપાત્ર ઠેરવવાના મુદ્દા પૂરતો જ મર્યાદિત હતો. ત્યારબાદ, પ્રતિવાદી-મેગાએ તા. ૧૬મી મે ૨૦૧૭ના રોજ જાઈકાને પત્ર લખીને અરજદાર-મેસર્સ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડની ટેકનિકલ બોલી ખોલવા અને તેનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે પોતાની સંમતિ દર્શાવી હોવાનું જણાય છે. ફરીથી, તા. ૨૪મી મે

૨૦૧૭ના સંદેશા દ્વારા, પ્રતિવાદી-મેગાએ જાઈકાને સ્મરણપત્ર મોકલીને અરજદાર-સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશનની ટેકનિકલ બોલી ખોલવા માટે પોતાની સંમતિ શક્ય તેટલી વહેલી તકે પાઠવવા વિનંતિ પુનરાવર્તિત કરી હતી. ત્યારબાદ, જાઈકાએ તા. ૨મી જૂન ૨૦૧૭ના પોતાના સંદેશા દ્વારા પ્રતિવાદી-મેગાને ઇ.ક્યુ.સી. એટલે કે નાણાકીય પરિસ્થિતિ મૂલ્યાંકન અહેવાલનો સંદર્ભ લેવા જણાવ્યું, જેમાં સી.આર.આર.સી. ઇ.ક્યુ.સી. ૨.૩.૧, ૨.૩.૨ અને ૨.૩.૩ હેઠળ નિષ્ફળ થયેલ હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું, અને વધુમાં પ્રતિવાદીને સી.આર.આર.સી.ની ટેકનિકલ બોલી ખોલવાના આધાર અંગે સ્પષ્ટતા કરવા વિનંતિ કરી હતી. ત્યારબાદ, તા. ૮મી જૂન ૨૦૧૭ના રોજ, જી.ઈ.સી.એ અરજદાર-સી.આર.આર.સી.ની બોલીનું પુનઃમૂલ્યાંકન કર્યું અને અન્ય બાબતો ઉપરાંત એવો ઉલ્લેખ કરીને પૂરક મૂલ્યાંકન અહેવાલ આપ્યો કે સી.આર.આર.સી. પૂર્ણ કરી રહ્યું છે

ઈક્યુસી માપદંડો. ત્યારબાદ, ૮મી જૂન ૨૦૧૭ના રોજ, પ્રતિવાદીએ જે.આઈ.સી.એ.ને પત્ર લખી તેમાં ઉપરોક્ત જી.ઈ.સી.નો પૂરક મૂલવણી અહેવાલ સંલગ્ન કરીને જે.આઈ.સી.એ.ને તેની સંમતિ આપવા વિનંતી કરી. એવું જણાય છે કે જે.આઈ.સી.એ.એ ૨૮મી જૂન ૨૦૧૭ના રોજ પ્રતિવાદીને પત્ર લખી અન્ય બાબતો ઉપરાંત જાણ કરી હતી કે સી.આર.આર.સી.એ સમેક્કિત નાણાકીય દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા ન હોવાથી, પૂરક મૂલવણી અહેવાલ સ્વીકારી શકાય તેમ નથી. તેથી,

જે.આઈ.સી.એ.એ સી.આર.આર.સી.ની તકનિકી બોલી ખોલવા બાબતે પ્રતિવાદીના પ્રસ્તાવ સાથે સંમતિ દર્શાવી નહોતી. ઉપરોક્ત સંદર્ભિત તા. ૨૮મી જૂન ૨૦૧૭ના જે.આઈ.સી.એ.ના પત્રમાં સમાયેલ અવલોકનોને ધ્યાનમાં રાખીને, જી.ઈ.સી.એ ૩૦મી જૂન ૨૦૧૭ના રોજ પ્રતિવાદીના અધિકારીઓ સાથે ચર્ચા અને વિચારવિમર્શ કર્યો. ત્યારબાદ, જી.ઈ.સી.એ જે.આઈ.સી.એ.ના અવલોકનો સંદર્ભે પોતાની નવી ટિપ્પણીઓ આપી અને તા. ૧લી જુલાઈ ૨૦૧૭ના પત્ર દ્વારા તે પ્રતિવાદીને મોકલી આપી. એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ પ્રતિવાદીએ તેના પર વિચારવિમર્શ કરીને ટેન્ડર દસ્તાવેજની વિવિધ કલમોમાં સમાવાયેલ બોલીની આવશ્યકતાઓનું તથા તેના અનુસંધાને સી.આર.આર.સી. દ્વારા થયેલ પાલનનું તટસ્થ અને ગહન વિશ્લેષણ કર્યું અને સર્વમાન્ય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ હાજર રહેલા તેના વકીલ પાસેથી કાનૂની અભિપ્રાય મેળવ્યો. ત્યારબાદ, કાનૂની અભિપ્રાય પ્રાપ્ત કર્યા પછી, પ્રતિવાદી-મેગાએ અરજદારને જાણ કરી કે સી.આર.આર.સી. હજી પણ ઈક્વિસી કલમ ક્રમાંક ૨.૩ની આવશ્યકતા પૂર્ણ કરતું નથી અને તેથી તેની આઈએફસીક્યુઆર બોલી, બોલી દસ્તાવેજમાં નિર્ધારિત પાત્રતા માપદંડોની આવશ્યકતાઓ પ્રત્યે, મૂળભૂત રીતે અનનુરૂપ હોવાનું જણાયું છે, અને તેથી તકનિકી બોલી ખોલીને તેની બોલી રજૂઆત પર વધુ કાર્યવાહી કરવામાં આવશે નહીં. એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ મેગાએ જે.આઈ.સી.એ.ને પત્ર લખ્યો. ત્યારબાદ, જે.આઈ.સી.એ. પાસેથી

અભિપ્રાય પ્રાપ્ત કર્યા પછી, વિવાદિત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો અને તા. ૬ઠ્ઠી જુલાઈ ૨૦૧૭ના પત્ર દ્વારા અરજદારને તેની જાણ કરવામાં આવી. તા. પમી જુલાઈ ૨૦૧૭નો વિવાદિત સંદેશ વિશેષ ચિવિલ એપ્લીકેશનનીનો વિષય છે.

૩. અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એનપી સિંહ ઉપસ્થિત રહ્યા છે. પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મેગા કંપની લિમિટેડ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી સંગીતા વિશિન સાથે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ બી ત્રિવેદી ઉપસ્થિત રહ્યા છે.

જ. અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે જોરદાર રીતે રજૂઆત કરી છે કે, કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓમાં પ્રતિવાદીએ અરજદારને તકનીકી રીતે અપાત્ર ગણવામાં અને તેના અનુસંધાને વાણિજ્યિક બોલી ન ખોલવામાં મૂળભૂત ભૂલ કરી છે. અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે રજૂઆત કરી છે કે હાલની અરજી સંકળાયેલ પ્રશ્નનું પરિચિંતન કરતી વખતે અરજદાર-મેસર્સ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડનો ઇતિહાસ ધ્યાનમાં લેવો આવશ્યક છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદાર-કંપની એટલે કે મેસર્સ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડ પીપલ્સ રિપબ્લિક ઓફ ચાઇના સરકારની એક કંપની છે.

૪.૧ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૧૮૮૧માં હુએંગ મશીનરી વર્ક્સની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી, જેણે ચીનમાં પ્રથમ સ્ટીમ લોકોમોટિવનું ઉત્પાદન કર્યું હતું. ૧૯૫૨માં, ચીનના રેલવે મંત્રાલયના રોલિંગ સ્ટોક મેન્યુફેક્ચર બ્યુરો અને રોલિંગ સ્ટોક રિપેર બ્યુરોની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી, જે રેલવે મંત્રાલય હેઠળ ચીનમાં રોલિંગ સ્ટોક સાધનોનું ઉત્પાદન કરતી તમામ ફેક્ટરીઓના સંચાલન માટે જવાબદાર હતું. ૧૯૫૮માં, લોકોમોટિવ અને રોલિંગ સ્ટોક ફેક્ટરી બ્યુરોનું નામ બદલીને પીપલ્સ રિપબ્લિક ઓફ ચાઇના સરકારના રેલવે મંત્રાલયના ઇન્ડસ્ટ્રી બ્યુરો તરીકે રાખવામાં આવ્યું હતું. ૧૯૬૬માં, પુનર્ગઠન કરવામાં આવ્યું અને તમામ ફેક્ટરીઓ ચાઇન નેશનલ રેલવે લોકોમોટિવ અને રોલિંગ સ્ટોક ઇન્ડસ્ટ્રી કોર્પોરેશન હેઠળ આવી ગઈ. તેને રેલવે મંત્રાલય હેઠળના તમામ વર્ક્સ અને સંશોધન સંસ્થાઓના સંચાલન માટે જવાબદાર બનાવવામાં આવ્યું હતું. ૨૦૦૦માં, ચાઇના નેશનલ રેલવે લોકોમોટિવ અને રોલિંગ સ્ટોક ઇન્ડસ્ટ્રી કોર્પોરેશનને બે કંપનીઓમાં વિભાજિત કરવામાં આવી, એટલે કે, સીએસઆર કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને સીએનઆર કોર્પોરેશન લિમિટેડ, અને ચાઇના નેશનલ રેલવેઝ લોકોમોટિવ અને રોલિંગ સ્ટોક ઇન્ડસ્ટ્રી કોર્પોરેશન હેઠળના વર્ક્સ અને સંશોધન સંસ્થાઓ આ બંને સંસ્થાઓ વચ્ચે વહેંચવામાં આવી. ૨૦૧૫માં, ફરીથી સીએસઆર કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને સીએનઆર કોર્પોરેશન લિમિટેડ બંનેનું વિલય કરીને સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન

લિમિટેડ બનાવવામાં આવી, જે શાંઘાઈ અને હોંગકોંગ સ્ટોક એક્સચેન્જમાં સૂચિબદ્ધ છે અને તમામ ઉત્પાદન સુવિધાઓ તથા સંશોધન સંસ્થાઓને સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન લિમિટેડ હેઠળ લાવવામાં આવી. તેથી, એ જોવામાં આવી શકે છે કે સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન લિમિટેડ ૧૦૦ વર્ષથી વધુ સમયથી અસ્તિત્વમાં છે, જેનો ઉદ્દેશ ઓફરમાં કરવામાં આવ્યો છે.

૪.૨ એવો પ્રસ્તાવ કરવામાં આવે છે કે, તેથી ચાઇના રેલવેઝ રેલ પરિવહન ઉપકરણોની વિશ્વની સૌથી મોટી અને સૌથી જૂની પુરવઠાકાર સંસ્થા હતી, જેને સૌથી પૂર્ણ ઉત્પાદન શ્રેણીઓ અને અગ્રણી તકનીકો પ્રાપ્ત હતી, અને તેનો મુખ્ય વ્યવસાય રેલવે રોલિંગ સ્ટોક, ઇ.એમ.યુ., મેટ્રો કોચ, શહેરી રેલ પરિવહન વાહનો, ઇજનેરી ચંત્રો, તમામ પ્રકારના વિદ્યુત ઉપકરણો અને ભાગો, વિદ્યુત ઉત્પાદનો તથા પર્યાવરણ સંરક્ષણ ઉપકરણો માટે સંશોધન અને વિકાસ, ડિઝાઇન, ઉત્પાદન, મરામત, વેચાણ, ભાડે આપવું અને તકનીકી સેવાઓ, સલાહકાર સેવાઓ વગેરેનો સમાવેશ કરતો હતો. એવો પ્રસ્તાવ કરવામાં આવે છે કે તેનું વધુમાં બે ભાગોમાં વિભાજન કરવામાં આવ્યું હતું, એટલે કે – સી.એસ.આર. [ચાઇના સાઉથર્ન રીજન] અને સી.એન.આર. [ચાઇના નોર્થર્ન રીજન]. એવો પ્રસ્તાવ કરવામાં આવે છે કે અનુસંધાને, ચાઇના રેલવેઝના આ બંને વિસ્તારોને વર્ષ ૨૦૦૭ અને ૨૦૦૮માં નિગમીકૃત કરવામાં આવ્યા હતા.

તે મુજબ, સી.એસ.આર. અને સી.એન.આર. અનુક્રમે વર્ષ ૨૦૦૭-૨૦૦૮માં રચાયા હતા. એવો પ્રસ્તાવ કરવામાં આવે છે કે ત્યારબાદ ૩૦મી ડિસેમ્બર ૨૦૧૪ના કરારના બળે, સી.એન.આર.નું વિલીનીકરણ સી.એસ.આર.માં કરવામાં આવ્યું હતું અને ૧લી જૂન ૨૦૧૫થી સી.એસ.આર.નું નામ બદલીને મેસર્સ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડ [આગામીમાં, “સી.આર.આર.સી.” તરીકે ઉલ્લેખિત] રાખવામાં આવ્યું હતું. એવો પ્રસ્તાવ કરવામાં આવે છે કે સી.આર.આર.સી. મૂળભૂત રીતે સી.એસ.આર. જ છે અને માત્ર તેનું નામ બદલવામાં આવ્યું છે અને તેથી, સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડ વર્ષ ૨૦૦૭થી અસ્તિત્વમાં છે.

૪.૩ અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે હકીકતમાં જ્યારે જનરલ એન્જિનિયરિંગ કન્સલ્ટન્ટ્સ [જીઈસી] એ એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો હતો અને ભલામણ કરી હતી કે સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન કલમ ૨.૩ ને અનુરૂપ છે, ત્યારબાદ ટેન્ડર દસ્તાવેજના વિભાગ ૩ ની કલમ ૨.૩ અંગે સીઆરઆરસી અનુરૂપ નથી એવું ઠરાવા માટે મેગા પાસે જીઈસીને વટાવી જવાની કોઈ સત્તા કે અધિકાર નથી. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે મેગાએ જીઈસીની પસંદગી, જે સિસ્ટ્રા, રાઈટ્સ, ઓસીજી અને એઈકોમ એમ ચાર પ્રસિદ્ધ કંપનીઓનો એક સંઘ છે, આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાત્મક ટેન્ડર પ્રક્રિયા દ્વારા, સંબંધિત પ્રકલ્પ બાબતે ટેન્ડર દસ્તાવેજોની તૈયારી,

ટેન્ડર ઓફરોના મૂલ્યાંકન, વિવિધ ડિઝાઇનોની મંજૂરી અને બાંધકામ કાર્યોની દેખરેખ અંગે સ્વતંત્ર નિષ્ણાત વ્યાવસાયિક સલાહ પૂરી પાડવા માટે કરી હતી અને જેના માટે લગભગ ૧૮૦ વિદેશી તથા ભારતીય મૂળના વ્યાવસાયિકો/નિષ્ણાતો સંબંધિત પ્રકલ્પના અમલીકરણ માટે જીઈસી સાથે કાર્યરત અને સંકળાયેલા છે.

૪.૪ એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે મેગા અને જીઈસી વચ્ચેના કરારનું સાદું અવલોકન કરતાં ૪ જાઈકા અને જીઈસીની ભૂમિકા અને કાર્યક્ષેત્ર સ્પષ્ટપણે અલગ પાડવામાં આવ્યા છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે મેગા અને જીઈસી વચ્ચેના કરાર મુજબ, જીઈસી એ કરારની કલમ ૩ મુજબ પરામર્શક સેવાઓ આપવાની છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે કલમ ૩ ની ઉપકલમ [૬] વિવિધ “ડિઝાઇન એન્ડ કન્સ્ટ્રક્ટ” માટેના વિવિધ કરાર પેકેજોના ટેન્ડર દસ્તાવેજોની તૈયારી, વિવિધ “કન્સ્ટ્રક્ટ્સ ઓનલી” કરાર પેકેજોના ટેન્ડર દસ્તાવેજોની તૈયારી અને મેગા દ્વારા આમંત્રિત બોલીઓના મૂલ્યાંકનમાં તથા કરારોના એનાયત કરવામાં સહાય અંગે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ટેન્ડરની કલમ ૩.૨ મુજબ, જીઈસી એ કોન્ટ્રાક્ટરો/પુરવઠાકર્તાઓ/ડીડીસી ની પસંદગીમાં તથા અન્ય સંબંધિત સેવાઓમાં મેગાને સહાય પૂરી પાડવાની છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે કલમ ૩.૨.૧ મુજબ, જીઈસી એ જાહેરાતોની તૈયારી, કોન્ટ્રાક્ટરો, પુરવઠાકર્તાઓ/ડીડીસી/સેવા પ્રદાતાઓ/પરામર્શકો વગેરેના ટેન્ડરો પ્રાપ્ત કરવા અને તેમનું મૂલ્યાંકન કરવા સંબંધિત તમામ આવશ્યક કાર્યો

હાથ ધરવાના છે અને કોન્ટ્રાક્ટરોની પૂર્વ-લાયકાતપ્રાપ્ત યાદી તેમની મંજૂરી માટે મેગાને ભલામણ કરવાની છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે, જોકે, પ્રારંભિક ગાળણી-કમ-લાયકાત આવશ્યકતા તબક્કે જાઈકાની કોઈ ભૂમિકા નથી, કારણ કે તે હેતુ માટે મેગાએ પહેલેથી જ જીઈસીની પસંદગી કરીને તેની નિમણૂક કરી છે. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે હાલના કેસમાં, મેગાએ તેને પ્રાપ્ત થયેલી ચારેય બોલીઓ જીઈસીને મોકલી આપી અને તમામ બોલીદારો અંગે તેનો મૂલ્યાંકન અહેવાલ રજૂ કરવા વિનંતી કરી. તે મુજબ, જીઈસીએ બોલીઓનું વિગતવાર મૂલ્યાંકન કર્યા બાદ, તા. ૯મી જૂન ૨૦૧૬ ના પત્ર દ્વારા પોતાનો આંતરિમ અહેવાલ રજૂ કર્યો, જેમાં અન્ય બાબતો સાથે સંબંધિત બોલીદારો પાસેથી તેમાં ઉઠાવવામાં આવેલી અમુક પૂછપરછો/સ્પષ્ટીકરણો બાબતે સ્પષ્ટતા મેળવવાની ભલામણ કરવામાં આવી હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે આઈટિબી ૨.૧ પ્રારંભિક ગાળણી-કમ-લાયકાત આવશ્યકતા બોલીઓ, તકનીકી બોલીઓ અને કિંમત બોલીઓની તપાસ, મૂલ્યાંકન અને તુલના કરવાના તબક્કે બોલીઓની લાયકાત માટે જોગવાઈ કરે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે જીઈસી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી સ્પષ્ટતા/પૂછપરછના જવાબમાં, મેગાએ તા. ૯મી જૂન ૨૦૧૬ ના રોજ સીઆરઆરસીને પૂછપરછ ક્રમાંક ૧ થી ૧૬ મોકલી, જે તા. ૩૦મી ઓગસ્ટ ૨૦૧૬ સુધીમાં રજૂ કરવાની હતી અને ત્યારબાદ ફરી તા. ૧૭મી જૂન ૨૦૧૬ ના રોજ વધારાની પૂછપરછ ક્રમાંક ૧૭ થી ૧૯ ઉઠાવી હતી.

એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીએ ઉપરોક્ત તમામ ૧૯ પૂછપરછોના જવાબો નિર્ધારિત અવધિમાં આધારરૂપ દસ્તાવેજો સાથે આપી દીધા હતા. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે જીઈસીએ અંતે એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો અને ભલામણ કરી કે સીઆરઆરસી કલમ ૨.૩ ને અનુરૂપ છે. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી જીઈસીની ભૂમિકા ધ્યાનમાં લેતા, એકવાર જીઈસીએ એવો નિષ્કર્ષ આપી ભલામણ કરી દીધી કે સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન કલમ ૨.૩ ને અનુરૂપ છે, ત્યારબાદ મેગાને જીઈસીના નિષ્કર્ષને વટાવીને એવું ઠરાવવાની કોઈ સત્તા કે અધિકાર રહેતો નથી કે સીઆરઆરસી ટેન્ડરના વિભાગ ૩ ની કલમ ૨.૩ ને અનુરૂપ નથી.

૪.૫ અરજદાર તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે અગાઉ મેગાએ તા. ૧૫મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૬ના પત્ર દ્વારા સી.આર.આર.સી.ને પ્રથમ તબક્કે અયોગ્ય ઠરાવી હતી અને એવું નિષ્કર્ષ નોંધ્યું હતું કે તે ટેન્ડર પ્રત્યે પ્રતિસાદી નથી. રજૂ કરવામાં આવે છે કે સંબંધિત સમયે મેગા દ્વારા આ નિર્ણય એ આધાર પર લેવાયો હતો કે સી.આર.આર.સી. ટેન્ડરની મૂલવણી અને લાયકાત સંબંધિત વિભાગ ૩ ની કલમ ૨.૩ અને ૨.૪ હેઠળની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરતી નથી. રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત મુદ્દો આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ ચિવિલ એપ્લીકેશન િ નં. ૧૮૪૩૯ ઓફ ૨૦૧૬નો વિષય હતો. રજૂ કરવામાં આવે છે કે આ અદાલતની ખંડપીઠે, સી.આર.આર.સી.ની

પાત્રતાના ઉક્ત પ્રશ્ન સાથે વ્યવહાર કરતાં, એ આધાર પર કાર્યવાહી કરી હતી કે જો કોઈ પણ રીતે સી.આર.આર.સી. ટેન્ડરની કલમ ૨.૪ હેઠળ પોતાની સંપૂર્ણ માલિકીની અનુસંગી સંસ્થાઓના અનુભવને એક જ સંયુક્ત એકમ તરીકે પોતાનો અનુભવ ગણવા હકદાર હોય, તો તે ટેન્ડરની કલમ ૨.૩ હેઠળ પોતાની સંપૂર્ણ માલિકીની અનુસંગી સંસ્થાઓના નાણાકીય હિસાબો પણ ધ્યાનમાં લઈ અને સમાવેશ કરી શકે. જોકે, રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉક્ત રિટ અરજી વડી અદાલત દ્વારા આ નિષ્કર્ષના આધારે નામંજૂર કરવામાં આવી હતી કે સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન પોતાની સંપૂર્ણ માલિકીની અનુસંગી સંસ્થાઓના અનુભવોને પોતાનો અનુભવ ગણાવી શકતું નથી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ દાખલ અપીલ, એટલે કે નાગરિક અપીલ નં. ૧૨૦૬૫ ઓફ ૨૦૧૭માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે વડી અદાલતનો આદેશ ૨૬ કર્યો હતો અને એવું ઠરાવ્યું હતું કે કલમ ૨.૪ મુજબ અનુભવમાં ઊણપના આધારે સી.આર.આર.સી.ને અયોગ્ય ઠરાવવાનો વિવાદિત નિર્ણય કાનૂન અને હકીકતો બંને દૃષ્ટિએ અસ્થિર છે અને અત્યંત ગેરકાયદેસર, મનસ્વી તથા તર્કવિરુદ્ધ છે.

૪.૬ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે કલમ ૪.૧ ની પરિધિમાં આવતી સરકારી સંસ્થા તરીકે સીઆરઆરસી, “એકલ સંસ્થા” તરીકે પોતે જ બોલી કરી શકે છે અને તેમાં તેની સંપૂર્ણ માલિકીની અનુસંગી કંપનીઓનો પણ સમાવેશ

થઈ શકે છે, કારણ કે આવી સંપૂર્ણ માલિકીની અનુસંગી કંપનીઓ તેના હકો, જવાબદારીઓ, સંપત્તિઓ અને બાધ્યતાઓ અંગે તેના તાત્કાલિક નિયંત્રણ હેઠળ હોવાથી તેઓ એક સમાન સ્વરૂપ ધરાવતા સમૂહનું નિર્માણ કરે છે; સીઆરઆરસી કોર્પોરેશન લિમિટેડના એસોસિયેશનના લેખોના અનુચ્છેદ ૧૬૪ ના પરિપ્રેક્ષ્યમાં, જેમાં તેના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સને તેની અનુસંગી કંપનીઓ માટે જરૂરી અને આવશ્યક તમામ નિર્ણયો અને કાર્યોનું નિર્વહ કરવા સત્તા અને જવાબદારી સોંપવામાં આવી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, તમામ હેતુઓ માટે સીઆરઆરસીનો કિસ્સો “એકલ સંસ્થા” તરીકે વિચારવામાં આવે ત્યારે પણ, તેની અનુસંગી કંપનીઓ સાથે મળીને જ તેનો વિચાર કરવો આવશ્યક છે; જેમાં નાણાકીય સ્થિતિ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે, અને ટેન્ડરની કલમ ૨.૩ નો વિચાર કરતી વખતે પણ આવું જ કરવું જરૂરી છે.

૪.૭ હવે જ્યાં સુધી એમ.ઈ.જી.એ. તરફથી આ બાબતે ઉઠાવવામાં આવેલ કેસનો પ્રશ્ન છે કે સીઆરઆરસી કલમ ૨.૩ના અનુસંધાને પ્રતિસાદી નહોતું, ત્યાં સુધી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨.૩.૧ મુજબ, નાણાકીય કામગીરી પર વિચાર કરતી વખતે, સીઆરઆરસીને ફોર્મ ફિન-૧ ભરવાનું અને તેની સાથે છેલ્લા પાંચ વર્ષનાં લેખાપરીક્ષણિત તુલનાપત્રો જોડવાના ફરજિયાત હતા. રજૂ કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીએ ટેન્ડરમાં આવશ્યકતા મુજબ ફોર્મ ફિન-૧ ભર્યું હતું અને વર્ષ ૨૦૧૫ માટેનું તેનું લેખાપરીક્ષણિત તુલનાપત્ર તેમજ વર્ષ

૨૦૧૧થી ૨૦૧૪ માટે સીએનઆર અને સીએસઆરના લેખાપરીક્ષણિત તુલનાપત્રો પછા, ચીનના કાયદા મુજબ જરૂરી હોય તેમ, જોડ્યા હતા. રજૂ કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨.૩.૧ હેઠળની આવશ્યકતા મુજબ, સીઆરઆરસીએ છેલ્લા પાંચ વર્ષ માટે માત્ર બોલીદાર દેશના કાયદા મુજબનાં લેખાપરીક્ષણિત તુલનાપત્રો જ રજૂ કરવાના હતા. રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉક્ત આવશ્યકતા વર્તમાન સક્ષમતા, નાણાકીય સ્થિતિ અને તેની સંભાવિત દીર્ઘકાલીન નફાકારકતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે હતી. રજૂ કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨.૩.૧ મુજબની લઘુત્તમ આવશ્યકતા એ હતી કે સીઆરઆરસીની નેટવર્થ હકારાત્મક હોવી જોઈએ, જે કુલ સંપત્તિ અને કુલ જવાબદારીઓ વચ્ચેના તફાવત તરીકે ગણવામાં આવે. રજૂ કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીએ ફોર્મ ફિન-૧માં ભરવાનાં જે અનુરૂપ કોલમો હતા તેમાં જરૂરી વિગતો અગાઉથી જ પૂરી પાડી હતી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે ફોર્મ ફિન-૧ના અવલોકનથી, સીઆરઆરસીએ પોતાની વર્તમાન સક્ષમતા અને દીર્ઘકાલીન નફાકારકતા સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવી છે અને તેની નેટવર્થ હકારાત્મક હોવાનું પણ દર્શાવ્યું છે. ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, અરજદાર-સીઆરઆરસી તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે નોંધ પર રહેલા નીચેના દસ્તાવેજો પર ભારે નિર્ભરતા મૂકી છે : [૧] સીએનઆરના વર્ષ ૨૦૧૧-૨૦૧૪ સુધીના ૪ વર્ષનાં સંકલિત લેખાપરીક્ષણિત તુલનાપત્રો.

[૨] સી.એસ.આર.ની ૨૦૧૧-૨૦૧૪ સુધીના ૪ વર્ષોની સંકલિત લેખાપરીક્ષિત તુલનાપત્રકો.

[૩] સીઆરઆરસીના ૨૦૧૫ માટેના સંકલિત ઓડિટ થયેલ બેલેન્સ શીટો.

[૪] વર્ષ ૨૦૧૫ માટે સીઆરઆરસીની સંકલિત લેખાપરીક્ષિત તાળેબંધ પત્રકો.

[૫] સીએસઆરના સંકલિત અને સ્વતંત્ર ઓડિટ કરાયેલા બેલેન્સ શીટ્સ - વર્ષ ૨૦૧૪ માટે; - વર્ષ ૨૦૧૩ માટે; - વર્ષ ૨૦૧૨ માટે; - વર્ષ ૨૦૧૧ માટે.

[૬] સીએનઆરની સંકલિત અને સ્વતંત્ર ઓડિટ કરેલ તુલનાપત્રો : - વર્ષ ૨૦૧૪ માટે; - વર્ષ ૨૦૧૩ માટે; - વર્ષ ૨૦૧૨ માટે; - વર્ષ ૨૦૧૧ માટે.

૪.૮ અરજદાર તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા જોરશોરથી રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત દસ્તાવેજ તથા લેખાપરીક્ષિત તુલનાપત્રના અવલોકનથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સીઆરઆરસી ટેન્ડરના વિભાગ ૩ ની કલમ ૨.૩.૧ ની બોલી-આવશ્યકતાઓને સંપૂર્ણપણે અનુરૂપ હતું/છે, કારણ કે તેણે છેલ્લા પાંચ વર્ષના લેખાપરીક્ષિત તુલનાપત્રો રજૂ કર્યા હતા, જે સીઆરઆરસીની વર્તમાન નાણાકીય

સ્થિતિની મજબૂતાઈ અને ભવિષ્યની દીર્ઘકાલીન નફાકારકતાનું દર્શન કરે છે અને તેની નેટવર્થ પણ હકારાત્મક છે. અરજદાર તરફથી હાજર વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે કલમ ૨.૩.૧ અંગે જીઈસીના નિષ્કર્ષોના સાર પર તેમજ તેના તા. ૯ જૂન ૨૦૧૭ ના પુરક મૂલ્યાંકન અહેવાલ પર પણ સંદર્ભ આપ્યો છે અને તેના પર આધાર મૂક્યો છે, જેમાં એવો નિષ્કર્ષ કરવામાં આવ્યો છે કે સીઆરઆરસી કલમ ૨.૩.૧ ના માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે.

૪.૯ હવે જ્યાં સુધી પુનઃપ્રસ્તાવિત નાણાકીય હિસાબો અને સીઆરઆરસી દ્વારા તે જ રજૂ ન કરવાના પાસાનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી અરજદાર પક્ષના વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે બોલીદારોના પુનઃપ્રસ્તાવિત નાણાકીય હિસાબો રજૂ કરવો એ બોલી દસ્તાવેજના વિભાગ ૩ ની કલમ ૨.૩ હેઠળ અથવા બોલી દસ્તાવેજોના વિભાગ ૪ માં આપવામાં આવેલા બોલી ફોર્મ્સ હેઠળ અથવા ટેન્ડરની અન્ય કોઈ કલમ હેઠળ આવશ્યકતા નહોતી. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે એમઈજીએએ પણ ટેન્ડરના આઈટીઆઈ – ૨૯.૧ હેઠળ બોલીદારે પુનઃપ્રસ્તાવિત નાણાકીય હિસાબો રજૂ કરે તેવી ક્યારેય માંગણી કરી નહોતી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે ટેન્ડર રજૂ થયા પછી એમઈજીએ બોલી દસ્તાવેજોની શરતો/આવશ્યકતાઓમાં વધારો કરી શકતું નથી કે તેમાં ફેરફાર કરી શકતું નથી. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે પુનઃપ્રસ્તાવિત નાણાકીય હિસાબોની આવશ્યકતા પ્રથમ વખત

માત્ર એમઈજીએ દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબી સોગંદનામામાં જ ઉઠાવવામાં આવી હતી.

૪.૧૦ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨.૩.૧ મુજબ બોલીદારે ઓડિટ કરાયેલ બેલેન્સ શીટ્સ રજૂ કરવાની આવશ્યકતા છે અને તેમાં ક્યાંય પણ બોલીદારે પુનઃસ્થાપિત નાણાકીય હિસાબો રજૂ કરવા અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવેલી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે મેગા, કલમ આઈટીબી ૨૯.૧ મુજબ, માત્ર પ્રારંભિક ફિલ્ટર-કમ-પાત્રતા આવશ્યકતા ધરાવતી બોલી, તકનીકી બોલી અને ભાવબોલીની તપાસ, મૂલવણી અને તુલના કરવામાં સહાયરૂપ થવા માટે જ બોલીદાર પાસેથી સ્પષ્ટીકરણો માંગી શકે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તે મુજબ મેગાએ, જીઈસીના સૂચનોના આધારે, સીઆરઆરસી પાસેથી સ્પષ્ટીકરણ માટે ૧૯ પ્રશ્નાવલીઓ ઉઠાવી હતી, પરંતુ તે પૈકી કોઈ પણ સ્પષ્ટીકરણમાં પુનઃસ્થાપિત નાણાકીય હિસાબો રજૂ કરવાની આવશ્યકતા દર્શાવવામાં આવી નહોતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી સીઆરઆરસીએ તેના પુનઃસ્થાપિત નાણાકીય હિસાબો રજૂ કર્યા નહોતાં એવો આક્ષેપ માત્ર અનુવર્તી વિચાર છે અને તે ટેન્ડર દસ્તાવેજ હેઠળ આવશ્યકતા નહોતી, અને તેથી ઉપરોક્ત આધાર પર અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલ બોલીને નકારી શકાય તેમ નહોતું અને/અથવા તેને તકનીકી રીતે અપાત્ર જાહેર કરી શકાય તેમ નહોતું. ૪.૧૧ હવે કલમ ૨.૩.૨ના પાલન બાબતે; વિશેષ કરીને સરેરાશ વાર્ષિક વળતર અંગે,

એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨.૩.૨ની આવશ્યકતા મુજબ સીઆરઆરસીને ફોર્મ ફિન-૨ સહિતના દસ્તાવેજો રજૂ કરવા આવશ્યક હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીએ ટેન્ડરની આવશ્યકતા મુજબ ફોર્મ ફિન-૨ ભરી આપ્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨.૩.૨ મુજબ સીઆરઆરસીએ છેલ્લા પાંચ વર્ષ દરમિયાન પ્રગતિમાં રહેલા અને/અથવા પૂર્ણ થયેલા કરારોમાંથી પ્રાપ્ત થયેલ કુલ પ્રમાણિત ચુકવણીઓને પાંચ વર્ષથી ભાગ્યા બાદ ૬૯.૨ મિલિયન યુએસડીના લઘુત્તમ સરેરાશ વળતરનું પ્રદર્શન કરવાનું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીએ ફોર્મ ફિન-૨માં જરૂરી વિગતો પૂરી પાડી હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીએ ફોર્મ ફિન-૨ યોગ્ય રીતે ભરીને અને મેગા દ્વારા માંગવામાં આવેલી જરૂરી માહિતી પૂરી પાડી, જેમાં છેલ્લા પાંચ નાણાકીય વર્ષોમાં પ્રગતિમાં રહેલા અને/અથવા પૂર્ણ થયેલા કરારો માટે પ્રાપ્ત થયેલ કુલ પ્રમાણિત ચુકવણીઓને પાંચ વર્ષથી ભાગતા ૧૮.૭૬૩ બિલિયન યુએસડીનું લઘુત્તમ સરેરાશ વાર્ષિક વળતર દર્શાવવામાં આવ્યું હતું, તે દ્વારા ટેન્ડરના ભાગ ૩ની કલમ ૨.૩.૨ની આવશ્યકતાઓનું સંપૂર્ણ પાલન કર્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જીઈસીએ પણ તેના પૂરક મૂલવણી અહેવાલમાં નિષ્કર્ષ આપ્યો હતો કે સીઆરઆરસી કલમ ૨.૩.૨ના માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી સીઆરઆરસીએ ફોર્મ ફિન-૨માં આપેલી વિગતો ચોક્કસ વિગતો છે.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, તેમ છતાં, મેગાએ ફરીથી અંદાજ અને કલ્પનાઓના આધારે કાર્યવાહી કરતાં જણાવ્યું છે કે માત્ર ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૩ વર્ષના આંકડા સમાન હોવાથી તેઓ ચોક્કસ હોવાનું માન્ય નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીએ છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં પ્રગતિમાં રહેલા અથવા પૂર્ણ થયેલા કરારોમાંથી પ્રાપ્ત થયેલ પ્રમાણિત ચુકવણીઓની વિગતો આપી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી પ્રતિઉત્તર-સોગંદનામામાં આંકડાઓની સમાનતા અંગે ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ ટકી શકતા નથી, કારણ કે કટારોમાં દર્શાવેલા આંકડા ૬૯.૨ મિલિયન યુએસડી કરતાં ઘણાં વધુ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી જીઈસી પાસેથી પૂરક મૂલવણી અહેવાલ પ્રાપ્ત થયા બાદ મેગા દ્વારા આ મુદ્દો ઉઠાવવાનો વાંધો અનુવર્તી વિચાર છે અને તેનું કોઈ પરિણામજન્ય મહત્ત્વ નથી. ૪.૧૨ હવે મેગા દ્વારા તેના પ્રતિઉત્તર-સોગંદનામામાં લેવામાં આવેલ એવો તર્ક કે સીઆરઆરસીએ તેના ફોર્મ ફિન-૧માં આપેલી વિગતો ફોર્મ ફિન-૨માં આપેલા આંકડાઓ સાથે મેળ ખાતી નથી, તે અંગે અરજદાર-સીઆરઆરસી તરફથી હાજર વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે હકીકતમાં આ બે ફોર્મમાં આપવામાં આવેલી વિગતો એકબીજા સાથે મેળ ખાતી હોવી જ જોઈએ એવી બાબત નથી, કારણ કે માંગવામાં આવેલી વિગતો સર્વથા ભિન્ન છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યારે ફોર્મ ફિન-૧ હેઠળ અન્ય બાબતો સાથે સીઆરઆરસીને તેની ઓડિટ કરાયેલ

બેલેન્સ શીટ્સ આપવા કહેવામાં આવે છે, ત્યારે ફોર્મ ફિન-૨ હેઠળ સીઆરઆરસીને છેલ્લા પાંચ નાણાકીય વર્ષોમાં પ્રગતિમાં રહેલા અને/અથવા પૂર્ણ થયેલા કરારો માટે પ્રાપ્ત થયેલ કુલ પ્રમાણિત ચુકવણીઓની વિગતો, પાંચ વર્ષથી ભાગ્ય પછી, આપવાની રહે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી ફોર્મ ફિન-૨માં આવશ્યક વિગતો ફોર્મ ફિન-૧માં આપવામાં આવેલી વિગતો કરતાં ઓછી હોવી સ્વાભાવિક છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોઈ પણ સ્થિતિમાં, જો માંગવામાં આવેલી વિગતો સમાન આંકડાઓ જ હોવા જોઈએ, તો મેગા સીઆરઆરસીને બે અલગ ફોર્મ દ્વારા સમાન દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માગત નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફોર્મ ફિન-૧ અને ફોર્મ ફિન-૨ હેઠળની આવશ્યકતાઓ અલગ હોવાથી, સીઆરઆરસી દ્વારા જરૂરી વિગતો આપવા બાબતે કોઈ અસંગતતા નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસી એક સરકારી કંપની છે, જે પીપલ્સ રિપબ્લિક ઓફ ચાઇના ની માલિકીની છે, અને તે પોતાની બોલી દસ્તાવેજોમાં આવું ખોટું પ્રતિનિધિત્વ ન કરે અને કરી પણ ન શકે. ૪.૧૩ કલમ ૨.૩.૩ – નાણાકીય સંસાધનોની આવશ્યકતા પૂર્ણ થવા બાબતે અરજદાર તરફથી હાજર વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ટેન્ડરના ભાગ ૩ની કલમ ૨.૩.૩ [૧] ની આવશ્યકતાનું વિશ્લેષણ કરતાં, સીઆરઆરને એ દર્શાવવું આવશ્યક હતું કે તેની પાસે ઉપલબ્ધ તરલ સંપત્તિઓ, કોઈપણ કરારાત્મક આગોતરી ચુકવણીથી સ્વતંત્ર રીતે,

ઉક્ત કરાર માટેના ૧૨.૯ મિલિયન યુએસડીના રોકડ પ્રવાહ સંબંધિત આવશ્યકતાઓ, સીઆરઆરસીની અન્ય બાધ્યતાઓ ઘટાડ્યા પછી, પૂર્ણ કરવા માટે ઉપલબ્ધ છે.

૪.૧૪ વધુમાં એ રજૂ કરવામાં આવે છે કે ફોર્મ એફ.આઈ.એન.-૧ ભર્યા પછી, સી.આર.આર.સી.એ બેન્કમાં અને હાથવગા રોકડ તરીકે યુ.એસ.ડી. ૬.૧૫ અબજ મૂલ્ય દર્શાવી ટેન્ડરના વિભાગ ૩ ની કલમ ૨.૨.૩ [૧] ની આવશ્યકતાઓનું સંપૂર્ણ પાલન કર્યું હતું.

૪.૧૫ એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ટેન્ડરના ભાગ ૩ ની કલમ ૨.૩.૩ [૨] ની આવશ્યકતાઓનું વિશ્લેષણ કરતાં, સીઆરઆરસીને મેગાના સંતોષ માટે એ દર્શાવવું આવશ્યક હતું કે હાલમાં પ્રગતિમાં રહેલા કાર્યો તથા ભવિષ્યના કરારબદ્ધ બાધ્યતાઓ માટેની રોકડ પ્રવાહની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરવા માટે તેની પાસે નાણાંના પૂરતા સ્ત્રોતો છે.

૪.૧૬ ઉપરોક્તની સામે, સી.આર.આર.સી.એ ફોર્મ ફિન-૨ ભર્યું હતું, એમ રજૂ કરવામાં આવે છે. તેથી, ટેન્ડરના ભાગ ૨ ની કલમ ૨.૩.૩ [૨] ની આવશ્યકતાઓનું સી.આર.આર.સી.એ ફોર્મ ફિન-૨ યોગ્ય રીતે ભરીને અને મેગાની સંતોષકારક રીતે આ દર્શાવીને કે હાલ પ્રગતિમાં રહેલા કામોના રોકડ પ્રવાહની આવશ્યકતાઓ તથા ભવિષ્યના કરારબદ્ધ દાયિત્વોને પૂર્ણ કરવા માટે તેની પાસે નાણાંના પૂરતા સ્ત્રોતો ઉપલબ્ધ છે, સંપૂર્ણ પાલન કર્યું હતું, એમ રજૂ કરવામાં આવે છે, અને આ હકીકત

જી.ઈ.સી.એ તેના તારણોના સારમાં સ્વીકારી છે. અરજદાર તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે, પૂરક મૂલ્યાંકન અહેવાલમાં કલમ ૨.૩.૩ [૧] અને [૨] અંગે જી.ઈ.સી.ના તારણોમાં પણ એવો નિષ્કર્ષ કરવામાં આવ્યો હતો કે સી.આર.આર.સી. કલમ ૨.૩.૩ [૧] અને [૨] ના માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે. વધુમાં, જી.ઈ.સી.એ એવો પણ નિષ્કર્ષ કર્યો હતો કે સી.આર.આર.સી. ટેન્ડરના ભાગ ૩ ની કલમ ૨.૩ ના લાયકાત માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે અને તે મુજબ ભલામણ કરી હતી, પરંતુ સી.આર.આર.સી. કલમ ૨.૩ માટેની પ્રારંભિક ફિલ્ટર-સહ-લાયકાત આવશ્યકતા માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે અને જી.આઈ.સી.એ.ની સહમતી પ્રાપ્ત થયા બાદ તેની તકનીકી બોલી ખોલવામાં આવે તેવી દરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી.

૪.૧૭ અરજીકર્તા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ક વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, હકીકતમાં, ધ્યાનમાં લેવા જેવું છે કે મેગાએ તા. ૫મી જુલાઈ ૨૦૧૭ના પોતાના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા, હકીકતમાં, સીઆરઆરસીને માત્ર એ આધાર પર અયોગ્ય ઠેરવી છે કે ટેન્ડરના આઈએફસીક્યૂઆરના કલમ ૨.૩ના સંદર્ભે સીઆરઆરસી નોંધપાત્ર રીતે અનનુસારી હોવાનું જોવા મળ્યું નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, મેગા કે જાઈકા પૈકી કોઈએ પણ ટેન્ડરના કલમ ૨.૧ અને

૨.૨ હેઠળની આવશ્યકતાઓ સીઆરઆરસી પૂર્ણ કરતું નહોતું અથવા
પુનઃસ્થાપિત નાણાકીય

નિવેદન. ઉપરોક્ત તેની રજૂઆતના સમર્થનમાં, અરજદાર તરફથી હાજર
રહેલ વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે મેગા અને જીઈસી, જાઈકા અને
સીઆરઆરસી વચ્ચે થયેલ પત્રવ્યવહાર પર ભારે આધાર મૂક્યો છે. એવું
રજૂ કરવામાં આવે છે કે હકીકતમાં, જીઈસીએ ટેન્ડરની કલમ ૨.૩ હેઠળ
સીઆરઆરસીને પાત્ર ગણાવી પોતાની પૂરક મૂલવણી અહેવાલ તા. ૯મી
જૂન ૨૦૧૭ના રોજ રજૂ કર્યો હતો. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે મેગાએ
પણ પોતાના તા. ૯મી જૂન ૨૦૧૭ના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા જીઈસીનો
પૂરક મૂલવણી અહેવાલ જાઈકાને તેની સંમતિ મેળવવા મોકલ્યો હતો,
જ્યારે તેવી સંમતિની આવશ્યકતા જ નહોતી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે
તે બાદ, જાઈકાએ પોતાના તા. ૨૮મી જૂન ૨૦૧૭ના પત્ર દ્વારા અન્ય
બાબતો સાથે મેગાને જાણ કરી હતી કે જીઈસી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ
પૂરક મૂલવણી અહેવાલના પરિણામ સાથે સંમતિ દર્શાવવી અશક્ય હતી;
અને તે પત્ર ફરીથી મેગા દ્વારા જીઈસીને તેની ટિપ્પણીઓ અને ચર્ચાઓ
માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે જાઈકાએ
પોતાની સંમતિ આપવાનો ઇનકાર કર્યો કારણ કે પૂરક મૂલવણી
અહેવાલનો આધાર, જે સંકલિત નાણાકીય હિસાબપત્રક છે, તે બોલીદારે
તૈયાર કર્યો ન હતો અને તે જીઈસી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો

મૂલવણી સમિતિ [અર્થાત્, વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૪ માટે સી.એન.આર. અને સી.એસ.આર.ના એકીકૃત નાણાકીય હિસાબોના સંકલનનું કાર્ય જી.ઈ.સી. દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું અને સી.આર.આર.સી. દ્વારા નહોતું]. રજૂ કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨.૩ હેઠળ, જી.ઈ.સી.એ વર્તમાન નાણાકીય સ્થિતિની સદૃઢતા, દીર્ઘકાલીન નફાકારકતા, નેટવર્થ, પ્રાપ્ત થયેલ કુલ પ્રમાણિત ચુકવણી અને યુ.એસ.ડી. ૧૨.૮ મિલિયનની બિડ આવશ્યકતા પૂર્ણ કરવા માટેના નાણાકીય સ્ત્રોતોનું મૂલવણું આવશ્યક છે. રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી જી.આઈ.સી.એ એવું કહી શકતું નથી કે જો જી.ઈ.સી.એ મૂલવણી પ્રક્રિયામાં નાણાકીય હિસાબોના અંકગણિતીય હિસાબો કર્યા હોય, તો બિડ અમાન્ય બની જશે અને તેને અસંગત ગણવી પડશે. રજૂ કરવામાં આવે છે કે બિડની આવશ્યકતા ઓડિટ કરાયેલ બેલેન્સ શીટો રજૂ કરવાની હતી અને જો જી.ઈ.સી.એ બિડની મૂલવણીની પ્રક્રિયામાં શીટમાં કેટલીક ગણતરીઓ કરી હોય, તો તેવી પરિસ્થિતિમાં જી.આઈ.સી.એ એવું કહી શકતું નથી કે સી.આર.આર.સી. બિડ પ્રત્યે અસંગત છે, કારણ કે તેણે નાણાકીય હિસાબોનું સંકલન કર્યું ન હતું, અને તે પૂરક મૂલવણી અહેવાલ સાથે સહમતિ ધરાવતું નથી, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે સી.આર.આર.સી. કલમ ૨.૩ની દૃષ્ટિએ અનુરૂપ છે

બિડ દસ્તાવેજનો વિભાગ ૩. રજૂ કરવામાં આવે છે કે અન્યથા પણ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૪ માટે સી.એસ.આર. અને

સી.એન.આર. સંબંધે જી.ઈ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલ એકત્રીકરણ આવશ્યક નહોતું, કારણ કે સી.આર.આર.સી.ને ૨૦૦૮થી અનુભવ ધરાવતી ગણવામાં આવે છે, કેમ કે સી.આર.આર.સી. માત્ર ૧ જૂન ૨૦૧૫થી અમલમાં આવેલા સી.એસ.આર. કોર્પોરેશન લિમિટેડના નામપરિવર્તનનું પરિણામ છે. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે વર્ષ ૨૦૧૬ની વિશેષ ચિવિલ એપ્લીકેશનની ક્રમાંક ૧૮૪૩૯માં મેગા દ્વારા અગાઉ દાખલ કરાયેલ પ્રત્યુત્તર સોગંદનામા મુજબ, મેગાએ પોતે જ સ્વીકાર્યું હતું કે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૫ માટે સી.આર.આર.સી.ની નેટવર્થ હકારાત્મક છે, નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૩ માટે સંકલિત નાણાકીય હિસાબોના આધારે દાવો કરાયેલ સી.એસ.આર.ની નેટવર્થ હકારાત્મક છે અને નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૪ માટેના સી.એસ.આર.ના સ્વતંત્ર નાણાકીય હિસાબો પણ હકારાત્મક છે. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત મૂલવણી દર્શાવે છે કે મેસર્સ સી.આર.આર.સી./સી.એસ.આર.ની વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૫ સુધીની સ્થિતિ હકારાત્મક છે. તે ઉપરાંત રજૂ કરવામાં આવે છે કે અગાઉની મૂલવણીમાં સ્વતંત્ર હિસાબો પૂરા પાડવામાં આવ્યા ન હતા તે અંગે જી.ઈ.સી.નો આક્ષેપ, તેમની પૂરક મૂલવણી અહેવાલમાં પરત ખેંચી લેવામાં આવ્યો હતો, કારણ કે જુદા દ્વારા તા. ૨ જૂન ૨૦૧૭ના સંદેશાવ્યવહારના પ્રકાશમાં, પૂરક મૂલવણીના સમયે તમામ સ્વતંત્ર હિસાબી નિવેદનો જી.ઈ.સી. દ્વારા વિચારવામાં લેવામાં આવ્યા હતા.

વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે જી.ઈ.સી.એ પણ તા. ૧ જુલાઈ ૨૦૧૭ના પોતાના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા જીકાના અવલોકનો અંગે પોતાની નવી ટિપ્પણીઓ આપી હતી અને વર્ષ ૨૦૧૫ની નાગરિક અપીલ ક્રમાંક ૧૨૦૬૫માં સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ પાસેથી કાનૂની અભિપ્રાય મેળવવાની પણ સૂચના આપી હતી.

૪.૧૮ વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે, વાસ્તવમાં જીઈસી એ જાઈકા દ્વારા સહમતિ આપવા ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો તે બાબતે ટિપ્પણી કરી હતી, કારણ કે સંયુક્ત સમેકિત નાણાકીય હિસાબપત્રક સીઆરઆરસી દ્વારા તૈયાર કરીને રજૂ કરવામાં આવ્યું નહોતું અને તે જીઈસી મૂલવણી સમિતિ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે જાઈકા દ્વારા ઇનકાર, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, આ આધારે કરવામાં આવ્યો હતો કે વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૪ માટે સીએનઆર અને સીએસઆરના સમેકિત નાણાકીય હિસાબપત્રકો આપવામાં આવ્યા હોવા છતાં, આ કંપનીઓનું અંકગણિતીય સંયોજન જીઈસી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું અને અરજદાર દ્વારા નહીં. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે જાઈકા એ પણ મૂલવવામાં નિષ્ફળ ગયું કે આ બંને કંપનીઓનું અંકગણિતીય સંયોજન આવશ્યક નહોતું, કારણ કે સીઆરઆરસી એ સીએસઆર જ છે, જે વર્ષ ૨૦૦૭થી અસ્તિત્વમાં છે, અને તેથી વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૪ માટેના સીએસઆરના સમેકિત નાણાકીય હિસાબપત્રકો સહમતિ આપવા

માટેના હેતુસર પૂરતા હતા અને તેમનો સ્વતંત્ર રીતે વિચાર થવો જોઈએ હતો.

૪.૧૯ અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી જ જાઈકા, મેગા અને જીઈસી વચ્ચે થયેલ કોઈપણ પત્રવ્યવહારમાં કલમ ૨.૧ અથવા કલમ ૨.૨ પૈકી કોઈ બાબત અંગે જરાય પણ ઉલ્લેખ નથી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨.૨નો પ્રથમ વખત સમાવેશ મેગાના ડીજીએમ [પ્રોક્યોરમેન્ટ] દ્વારા તૈયાર કરાયેલ નોંધમાં જોવા મળે છે, જેમાં ફરીથી ખોટી રીતે નોંધવામાં આવ્યું છે કે સીઆરઆરસીની બોલીની તમામ બોલી માપદંડ ઇક્ચુસી ૨.૨ અને ઇક્ચુસી ૨.૩ના સંદર્ભમાં તપાસ કરવામાં આવી હતી, જ્યારે ઘટનાઓના ક્રમ અને પત્રવ્યવહાર પરથી જોઈ શકાય છે કે સીઆરઆરસીની બોલીની તપાસ માત્ર બોલી માપદંડ ઇક્ચુસી ૨.૩ના સંદર્ભમાં જ કરવામાં આવી હતી.

૪.૨૦ હવે જ્યાં સુધી સીઆરઆરસી દ્વારા પાત્રતા અને લાયકાતના માપદંડોની કથિત પૂર્ણતા અંગે પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે જોરદાર રીતે રજૂઆત કરી છે કે સીઆરઆરસીને અપાત્ર ઠેરવવાનો એકમાત્ર આધાર “કલમ ૨.૩ પ્રત્યેનો અનનુસારીપણો” હતો. રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે નેગાએ વિલંબથી અને અનુવર્તી વિચારરૂપે કલમ ૨.૧ અંગે વાંધો ઉઠાવ્યો છે. અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા રજૂ

કરવામાં આવ્યું છે કે હકીકતમાં સીઆરઆરસીએ ટેન્ડરની કલમ ૨.૧ અને ૨.૨ હેઠળની બધી આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરી છે. વધુમાં, અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઠાકોરે રજૂ કર્યું છે કે સીઆરઆરસી કલમ ૨.૨ પ્રત્યે અનુસારી નથી એવો નિષ્કર્ષ માત્ર અનુમાન અને કલ્પનાઓ પર આધારિત છે. રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે કલમ ૨.૨.૧નું વિશ્લેષણ કરતાં, સીઆરઆરસીને ૧લી જાન્યુઆરી ૨૦૧૪થી હેકેદારની ચૂકના પરિણામે હેકેદાર દ્વારા કરારના અનિષ્પાદનની કોઈપણ ઘટનાસંદર્ભે માહિતી આપવાની આવશ્યકતા હતી. રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે સીઆરઆરસીએ તેના ફોર્મ-કોનમાં યોગ્ય ખાનામાં નિશાની કરીને જણાવ્યું હતું કે જાન્યુઆરી ૨૦૧૪થી હેકેદારની ચૂકના પરિણામે કોઈપણ કરારના અનિષ્પાદનની એવી કોઈ ઘટના નથી. તેથી, ટેન્ડરની કલમ ૨.૨.૧ના અનુસરણમાં, ટેન્ડર દસ્તાવેજોમાં માંગવામાં આવેલી આવશ્યક માહિતી સીઆરઆરસીએ આપી હતી, તેવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે.

૪.૨૧ વધુમાં અપીલકર્તા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨.૨.૨નું વિશ્લેષણ કરતા, ફોર્મ-કોન માં સીઆરઆરસીએ ફરીથી યોગ્ય ખાને નિશાની કરી હતી કે સીઆરઆરસી વિરુદ્ધ બાકી રહેલી વિવાદિત કાર્યવાહી કુલ મળીને સીઆરઆરસીની નેટ વર્થના અશી ટકાથી વધુનું પ્રતિનિધિત્વ કરતી નથી અને તેને બોલીદાતા વિરુદ્ધ નિરાકરાયેલ તરીકે ગણવામાં આવે છે.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, સીઆરઆરસીએ ટેન્ડર દસ્તાવેજોમાં માંગવામાં આવેલી માહિતી પણ ટેન્ડરની કલમ ૨.૨.૨ના પાલનમાં પૂરી પાડી હતી.

૪.૨૨ હવેથી જેટલું ટેન્ડરદાતાના વાદવિવાદના ઇતિહાસને સંબંધિત કલમ ૨.૨.૩ વિષે છે, તે અંગે અરજદાર તરફના વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીએ તેના ફોર્મ-કૉન માં ફરીથી યોગ્ય ખાનામાં નિશાની કરી હતી અને દર્શાવ્યું હતું કે ૧લી જાન્યુઆરી ૨૦૧૧ થી ટેન્ડરદાતા વિરુદ્ધ અદાલતી કેસો અથવા લવાઈ એવોર્ડના નિર્ણયોના કોઈ સાતત્યપૂર્ણ ઇતિહાસ નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, સીઆરઆરસીએ ટેન્ડરની કલમ ૨.૨.૩ ના પાલનમાં ટેન્ડર દસ્તાવેજોમાં માંગવામાં આવેલી માહિતી પૂરી પાડી હતી.

૪.૨૩ વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આઈએફસીક્યૂઆર તબક્કે જાઈકા દ્વારા કરવામાં આવેલ અનુમાન પણ ગંભીર વિચારણા પાત્ર છે. વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, ટેન્ડર દસ્તાવેજ મુજબ જાઈકાની ભૂમિકા બોલીદારોને આપવામાં આવેલા સૂચનોની કલમ ૩ માં નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે, જે ભ્રષ્ટ અને કપટી આચરણો અંગે વિગતવાર જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૩.૧ મુજબ, જાપાનીઝ ઓડીએ ઋણો તથા અન્ય જાપાનીઝ ઓડીએ દ્વારા ભંડોળિત કરારો હેઠળના બોલીદારો, કોન્ટ્રાક્ટરો તેમજ ઋણગ્રાહકોને કરારોની ખરીદી પ્રક્રિયા અને અમલ દરમિયાન સર્વોચ્ચ નૈતિક ધોરણોનું પાલન કરવાનું આવશ્યક ઠરાવવું

જાઈકાની નીતિ છે. આ નીતિના અનુસંધાનમાં, જો જાઈકા નક્કી કરે કે કરારના પુરસ્કાર માટે ભલામણ કરાયેલ બોલીદાર ભ્રષ્ટ અથવા કપટી આચરણોમાં સંકળાયેલ છે, તો તે પુરસ્કારના પ્રસ્તાવને નકારી કાઢવા સક્ષમ છે; અને જો તે કોઈપણ સમયે એવું શોધે કે બોલીદારે જાપાનીઝ ઓડીએ ઋણો અથવા અન્ય જાપાનીઝ ઓડીએ દ્વારા ભંડોળિત અન્ય કોઈ કરાર માટે સ્પર્ધા કરતી વખતે અથવા તેના અમલ દરમિયાન પોતે કોઈ ભ્રષ્ટ અથવા કપટી આચરણમાં પ્રવૃત્ત કર્યું છે, તો તે આવા બોલીદારને અયોગ્ય તરીકે પણ માન્ય ઠરાવી શકે છે અને વધુમાં, જો કોઈ કોન્ટ્રાક્ટર બહુપક્ષીય વિકાસ બેંકોના કોસ ડિબારમેન્ટના નિર્ણય હેઠળ પ્રતિબંધિત હોય, તો જાપાનીઝ ઓડીએ ઋણોથી ભંડોળિત કરાર આપવામાં તે અયોગ્ય છે એમ પણ જાઈકા માન્ય ઠરાવી શકે છે. આથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત કલમોનું સાધારણ વાચન કરતાં જ સ્પષ્ટ થાય છે કે પ્રારંભિક ગાળણ પ્રક્રિયાના તબક્કે જાઈકાની કોઈ ભૂમિકા નથી કે તે જીઈસી દ્વારા કરવામાં આવેલી મૂલવણી સંબંધિત નિર્ણયમાં હસ્તક્ષેપ કરે, કારણ કે જાઈકાની ભૂમિકા મર્યાદિત છે અને ટેન્ડરની દરેક અવસ્થાએ તે ખુદી નથી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જાઈકાની આવશ્યકતા મુજબ, આઈટીબી ૧૧.૨ [સી] ના સંદર્ભે બોલીદારે જાપાનીઝ ઓડીએ ઋણો હેઠળની ખરીદી માટેની માર્ગદર્શિકાઓના પાલનની કબૂલાત માટે ફોર્મ-એકે રજૂ કરવાનું હોય છે, જેને બોલીદારના અધિકૃત પ્રતિનિધિ દ્વારા હસ્તાક્ષરિત અને તારીખાંકિત

કરેલું હોવું જોઈએ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીએ બોલી દસ્તાવેજ સાથે ફોર્મ એકે રજૂ કર્યું છે.

૪.૨૪ અરજદાર તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે વિવાદિત નિર્ણય પણ વ્યાપક જાહેર હિતમાં નથી. વિદ્વાન વકીલના કહેવા મુજબ, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૨ ના અર્થમાં એમ.ઈ.જી.એ. એક “રાજ્ય” હોવાને કારણે તેને ન્યાયસંગત અને વાજબી રીતે વર્તવું જોઈએ હતું અને સર્વોચ્ચ ન્યાયસંગતતા તથા નિષ્પક્ષતાના નિયમોનું પાલન કરવું જોઈએ હતું, ખાસ કરીને જાહેર યોજનાના મહત્વને તથા તેનાથી જનતાને થનારા લાભોને તેમજ જાહેર ખજાનાને થનારી વિશાળ બચતને ધ્યાનમાં લેતા. રજૂ કરવામાં આવે છે કે આવી પ્રકૃતિ અને વ્યાપ ધરાવતી યોજનામાં રાજ્ય ખજાનામાંથી વિશાળ ખર્ચ અને/અથવા જાહેર આવકમાં વૃદ્ધિનો પ્રશ્ન સંકળાયેલો હોય છે અને પરિણામે, કરાર એનાયત કરવા માટે વ્યક્તિની પસંદગીના મુદ્દે રહેલી વિવેકાધીન સત્તાનો ઉપયોગ ટેન્ડરમાં સફળ બોલીદારની આવી પસંદગીમાં સંકળાયેલા જાહેર હિતને ધ્યાનમાં રાખીને કરવો આવશ્યક છે, કારણ કે તેનાથી જાહેર ખજાનાને વિશાળ બચત થઈ શકે છે. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, એમ.ઈ.જી.એ. મનમાની રીતે પોતાની મરજી મુજબ વર્તી શકતી નથી અને તેની કાર્યવાહી એવા ધોરણો/માપદંડો સાથે સુસંગત હોવી જોઈએ જે મનસ્વી, તર્કવિરુદ્ધ, ગેરકાયદેસર, અતર્કસંગત અથવા અસંગત ન હોય. અરજદાર તરફથી

હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે વધુમાં રજૂ કર્યું કે એમ.ઈ.જી.એ., જી.ઈ.સી. અને જે.આઈ.સી.એ. વચ્ચે બનેલી ઘટનાઓ અને સંબંધિત પત્રવ્યવહારનો વિચાર કરતાં, પ્રતિવાદી-એમ.ઈ.જી.એ. તરફથી ક્ષેષભાવપૂર્ણ મનસૂબો અને મનમાની સ્થાપિત થાય છે અને તે અન્ય ટેન્ડરદારો પ્રત્યેના પક્ષપાતને પણ સાબિત કરે છે.

જ.રપ અરજદારના વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસી વધુમાં એવી અપેક્ષા વ્યક્ત કરે છે કે અન્ય આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાત્મક બોલી પ્રકલ્પોમાં જેમ કે, [એ] નોઈડા ગ્રેટર નોઈડા મેટ્રો પ્રોજેક્ટ માટે દિલ્હી મેટ્રો રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડનો કરાર અને [બી] નાગપુર માટેના નાગપુર મેટ્રો રેલવે પ્રોજેક્ટમાં, જેમાં તેણે ભાગ લીધો હતો અને આંતરરાષ્ટ્રીય ધોરણોના રોલિંગ સ્ટોકસની ઓફર કરતાં સૌથી નીચી બોલીઓ રજૂ કરી હતી, જેના પરિણામે અંતે સંબંધિત નિયોજકો માટે કિંમતી વિદેશી મુદ્રાની બચત થઈ હતી, તેવી જ રીતે અહીં પણ તેણે સૌથી નીચી નાણાકીય બોલી રજૂ કરી હોવાની સૌથી વધુ સંભાવના હતી એવી તે અપેક્ષા રાખે છે.

જ.રક અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે, ભારતમાં અગાઉ ખુદ્દી થયેલી ટેન્ડરોમાં, જ્યાં સીઆરઆરસીએ ભાગ લીધો નહોતો, તેવી ઘટનાઓમાં જે સૌથી નીચો બોલીદાર હતો અને જેને કરાર ફાળવવામાં આવ્યો હતો, તેની કિંમત-

બોલી સીઆરઆરસીની કિંમતોના ધોરણોની સરખામણીએ રૂપિયા ૨૦૦ થી ૩૦૦ કરોડથી વધુ હતી. એ રજૂ કરવામાં આવે છે કે, વર્તમાન ટેન્ડરમાં, કારણ કે અન્ય સ્પર્ધકોની કિંમત-બોલીઓ મેગા દ્વારા પહેલેથી જ બોલી દેવામાં આવી છે અને તે જાહેર ક્ષેત્રમાં ઉપલબ્ધ છે, સીઆરઆરસીને વિશ્વાસ છે કે જો તેની નાણાકીય બોલી ખોલવામાં આવશે તો તે સૌથી નીચી બોલી હશે અને પરિણામે રાષ્ટ્રીય ખજાનાના અમૂલ્ય વિદેશી ચલણમાં રૂપિયા ૩૦૦ કરોડ સુધીની વિશાળ બચત થશે. આવી પરિસ્થિતિમાં, અરજદારના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે, સ્વતંત્ર નિષ્ણાત સંસ્થા એટલે કે, જીઈસી દ્વારા સીઆરઆરસીને ટેન્ડરની પાત્રતા આવશ્યકતાઓ માટે પ્રતિસાદી ગણવામાં આવ્યા હોવા છતાં, માત્ર ક્ષુદ્ર અને નિર્રર્થક આધારોએ સીઆરઆરસીને અપાત્ર ઠરાવી બહાર રાખવું જાહેર હિતમાં નથી. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરતાં, અરજદાર-સીઆરઆરસી તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે રજૂ કર્યું છે કે, ટેન્ડરની કલમો ૨.૧, ૨.૨ અને ૨.૩ના અર્થમાં સીઆરઆરસીને “પાત્રતા માપદંડ” માટે સારરૂપે પ્રતિસાદી ગણાવી શકાય, અને તેથી મેગાને અનુરૂપ રીતે ટેન્ડર પ્રક્રિયા આગળ વધારવા તથા સીઆરઆરસીની તકનિકી અને કિંમત-બોલીનું મૂલવણ કરવા દિશા આપવામાં આવે, અને પરિણામે હાલની રિટ અરજ મંજૂર કરવામાં આવે.

પ. હાલની રિટ અરજીનો પ્રતિસાદી-મેગા કંપની તરફથી હાજર વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા જોરદાર વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે. પ.૧ શ્રી ત્રિવેદી દ્વારા જોરપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, હકીકતમાં, અરજદાર ટેન્ડર દસ્તાવેજની શરતો ૨.૩.૧, ૨.૩.૨ અને ૨.૩.૩ ની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરતો નથી અને અરજદાર ઉપરોક્ત ટેન્ડર દસ્તાવેજની શરતોના અનુપાલનમાં નથી એવો નિષ્કર્ષ આવેલ હોવાથી, ટેકનિકલ બિડના તબક્કે અરજદારને અયોગ્ય ઠરાવવાનો એક સજાગ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે, જે મનસ્વી પણ નથી અને દુર્ભાવનાપૂર્ણ પણ નથી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ઉપરોક્ત કલમો ૨.૩.૧ થી ૨.૩.૩ ની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ ન કરવાના આધાર પર અરજદારને અયોગ્ય ઠરાવવાનો નિર્ણય જાઈકા ને જાણ કરી ત્યારબાદ રચાયેલ નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા લેવામાં આવ્યો છે.

પ.૨ શ્રી કમલ ત્રિવેદી, પ્રતિવાદી-મેગા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે રજૂ કર્યું છે કે મેસર્સ સી.આર.આર.સી. કોર્પોરેશન લિમિટેડની તરફથી દાખલ કરવામાં આવેલ હાલની અરજી પ્રાથમિક તબક્કે જ નામંજૂર થવા પાત્ર છે, કારણ કે તે ખામીયુક્ત છે, કારણ કે તેની પુષ્ટિ કરીને તે તા. ૧૦મી જુલાઈ ૨૦૧૭ના રોજ શ્રી કે.એન. ચૌધરી, ડાયરેક્ટર, કામધેનુ એન્ટરપ્રાઇઝ લિમિટેડ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. અધિકૃત હસ્તાક્ષરી તરીકે, જ્યારે મેસર્સ સી.આર.આર.સી. દ્વારા અને/અથવા તેમના પક્ષે ઉપરોક્ત કાર્યવાહી રજૂ કરવા માટે તેમના

હિતમાં કોઈ માન્ય અધિકૃતતા અથવા કોઈ પાવર-ઓફ-અટર્ની અસ્તિત્વમાં નથી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે તેથી ગુજરાત વડી અદાલતના નિયમો, ૧૯૯૩ના નિયમ ૨૬ અને ૩૫નું સ્પષ્ટ ઉદ્દેશન થયું છે. ઉપરોક્તના સમર્થનમાં, મેગા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ અમર સિંહ વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના [૨૦૧૧] ૭ એસ.સી.સી. ૬૯ [પરિષેદ ૬૪ થી ૬૬]માં અહેવાલિત નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.

૫.૨.૧ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે હકીકતમાં, ઉપરોક્ત ખામીને સીઆરઆરસી દ્વારા તા. ૩મી ઓગસ્ટ ૨૦૧૭નું વધુ એક સોગંદનામું, ઉક્ત શ્રી કે.એન. ચૌધરીએ સીઆરઆરસીની તરફથી દાખલ કરીને, તથા તા. ૨૪મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૬નું એક અધિકૃતતા પત્ર, જે એક શ્રી જી કિયાંગ દ્વારા સહી કરાયેલ છે, રજૂ કરીને સુધારવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, જે માન્ય નથી, કારણ કે ઉક્ત શ્રી જી કિયાંગ પોતે જ તા. ૧૨મી એપ્રિલ ૨૦૧૬ના પાવર ઓફ એટર્નીના દસ્તાવેજ દ્વારા, જે સીઆરઆરસીના કાનૂની પ્રતિનિધિ દ્વારા યોગ્ય રીતે સહી કરાયેલ છે, પ્રશ્નાધીન ટેન્ડર પૂછપરછ સંબંધિત ટેન્ડર દસ્તાવેજો અને કરાર દસ્તાવેજો પર સહી કરવાની હેતુસર યોગ્ય રીતે અધિકૃત કરાયેલ પ્રતિનિધિ છે, જેના માન્યકાળને તા. ૨૬મી મે ૨૦૧૭ના વધુ એક પાવર ઓફ એટર્નીના દસ્તાવેજ દ્વારા લંબાવવામાં આવ્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, તેથી, ઉક્ત પ્રતિનિધિ શ્રી

જી કિયાંગને કોઈ ઉપપ્રતિનિધિ નીમવાનો કોઈ હક નથી, તેમજ ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત બે દસ્તાવેજો પર સહી કરવાની બાબત સિવાય અન્ય કોઈ બાબતમાં સીઆરઆરસીનું પ્રતિનિધિત્વ કરવાનો પણ કોઈ હક નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, આથી, પ્રતિનિધિ શ્રી જી કિયાંગને, ભલે તે સીઆરઆરસીના વાઈસ પ્રેસિડેન્ટ હોય, તેમ છતાં, જેને માટે તેમને કોઈ સત્તા પ્રાપ્ત નથી તેવી બાબતનું વધુ પ્રત્યાયોજન કરવાની સત્તા નથી; વિશેષ કરીને ત્યારે, જ્યારે સીઆરઆરસી દ્વારા શ્રી જી કિયાંગના હિતમાં આવી સત્તા અર્પણ કરતો કોઈ બોર્ડનો ઠરાવ રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી.

પ.૩ પ્રતિવાદી તરફથી હાજર રહેલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, સીઆરઆરસી દ્વારા દાખલ કરાયેલ હાલની અરજી જરૂરી પક્ષકારોને પક્ષમાં ન જોડવાના દોષથી ગ્રસ્ત છે, કારણ કે, સીઆરઆરસીએ અન્ય સફળ બોલીદારો, જેમની ટેકનિકલ બોલીઓ તેમજ નાણાકીય બોલીઓ ખોલવામાં આવી હતી, તેમને પ્રતિવાદી પક્ષકાર તરીકે જોડવા જોઈએ હતા. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, તેમને પક્ષમાં ન જોડવાને કારણે આ અરજીને પ્રાથમિક સ્તરે જ નામંજૂર કરવામાં આવવી યોગ્ય છે. ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, પ્રતિવાદી માટે હાજર રહેલ વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના એક્ઝીક્યુટિવ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લિમિટેડ વિ. નાગપુર મેટ્રો રેલ કોર્પોરેશન

લિમિટેડ, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૬ એસ.સી. ૪૩૦૫ [પરિચ્છેદ ૧૮] ના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે.

૫.૪ પ્રતિવાદી-મેગા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદી દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિવાદની અગાઉની પરિસ્થિતિમાં અને વિશેષ કરીને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આપેલ ચુકાદા અને આદેશમાં, જે માત્ર અનુભવના સંદર્ભમાં પાત્રતા અને લાયકાતના માપદંડ સંબંધિત કલમ ૨.૪ ની કસોટી પર સી.આર.આર.સી. ના અપાત્ર ઠેરવવાના પ્રશ્ન સુધી જ મર્યાદિત હતો અને અન્ય કોઈ પાસાને આવરી લેતો ન હતો, તેથી, ઉક્ત ચુકાદા અને આદેશમાં કલમ ૨.૪ ના હેતુસર સી.આર.આર.સી. ની અનુગામી કંપનીઓના અનુભવને ધ્યાનમાં લેવા બાબતે સર્વોચ્ચ અદાલતે કરેલ અર્થઘટન, “નાણાકીય કાર્યક્ષમતા” અને “બિડ ક્ષમતા” સંબંધિત કલમ ૨.૩.૧, “સરેરાશ વાર્ષિક વળતર” સંબંધિત કલમ ૨.૩.૨ તથા “નાણાકીય સંસાધનો” સંબંધિત કલમ ૨.૩.૩ ના પાલન અંગે વિચારણા કરતી વખતે વિસ્તૃત કરી શકાય તેમ નથી અને કરવામાં પણ આવવું જોઈએ નહીં; અને અગાઉના પ્રસંગે “સ્ટેન્ડઅલોન આધાર” પર સી.આર.આર.સી. નું મૂલવણ કાયદા અનુસાર કરવામાં આવ્યું હતું, જેના પરિણામે ઉપરોક્ત કલમો ૨.૩.૧, ૨.૩.૨ અને ૨.૩.૩ ની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ ન કરતા હોવાને કારણે સી.આર.આર.સી. અપાત્ર ઠરે છે.

પ.પ હવે જ્યાં સુધી સંબંધિત ટેન્ડર માટેની અંતિમ નિર્ણય પ્રક્રિયામાં જાપાન ઇન્ટરનેશનલ કોઓપરેશન એજન્સી [જિકા] અને જનરલ એન્જિનિયરિંગ કન્સલ્ટન્ટ [જીઈસી]ની ભૂમિકા અંગેનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા જોરશોરથી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં જે કરાર મંજૂર કરવામાં આવી શકે છે તેની કુલ અંદાજિત કિંમત અંદાજે રૂપિયા ૧,૦૦૦ કરોડ છે, જેનું સંપૂર્ણ નાણાંકીય ભંડવણ જિકા દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે, અને આ સંદર્ભમાં તેની અંતિમ મંજૂરી મેગા માટે અંતિમ તથા બંધનકારક છે. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે જીઈસી દ્વારા આપવામાં આવેલ મૂલ્યાંકન અહેવાલ માત્ર ભલામણાત્મક સ્વરૂપનો છે અને તેથી આઈએફસીક્યુઆર તબક્કે સીઆરઆરસીને અપાત્ર ઠેરવવા બાબતે જિકાનો મત અંતિમ છે.

પ.ક વિદ્વાન એજી શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા જોરશોરથી રજૂ કરવામાં આવે છે કે સમગ્ર પ્રકલ્પને જાઈકા દ્વારા સંપૂર્ણપણે નાણાંકીય સહાય આપવામાં આવી રહી છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, જાઈકાની સલાહ લેવામાં અને/અથવા જાઈકાના અભિપ્રાયને ધ્યાનમાં લેવામાં કોઈ ખોટ નથી; ખાસ કરીને આઈએફસીક્યુઆર તબક્કે અરજદાર-સીઆરઆરસીને અયોગ્ય ઠેરવવાના મુદ્દે. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી સમગ્ર પ્રકલ્પના નાણાંપુરવઠાકર્તા તરીકે જાઈકા માટે એવો આગ્રહ રાખવો યોગ્ય છે કે દરેક તબક્કે તેનો નિર્ણય અંતિમ રહેશે.

પ.૭ વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ટેન્ડર દસ્તાવેજની સંબંધિત શરતો મુજબ પણ પૂર્વ-બિડ તબક્કે જાઈકા સાથે પરામર્શ કરવાની મંજૂરી છે. જાઈકાની ભૂમિકા સંબંધે, મેગા તરફથી હાજર શીખેલ એ.જી. શ્રી ત્રિવેદીએ નીચે મુજબ રજૂઆત કરી છે : જાઈકાની ભૂમિકા [૧] પ્રોક્ચોરમેન્ટ માર્ગદર્શિકાની કલમ ૨.૦૩ હેઠળ સિંગલ સ્ટેજ ટૂ એન્વલોપ બિડિંગ અથવા ટૂ સ્ટેજ બિડિંગ પૈકી કોઈ એક પદ્ધતિનો ઉપયોગ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે. વધુમાં, કલમ ૩.૦૨ બિડદારોની પૂર્વ-લાયકાત અંગે છે. સામાન્ય પ્રથાના મુજબ, પૂર્વ-લાયકાતની પ્રક્રિયા અલગથી હાથ ધરવામાં આવે છે અને પૂર્વ-લાયકાત પ્રક્રિયાના પરિણામે પાત્ર બિડદારની પસંદગી થયા પછી ટૂંકી યાદીમાં સમાવેશ પામેલા બિડદારોને તેમની તકનિકી અને નાણાકીય બિડ રજૂ કરવા આમંત્રિત કરતું વિગતવાર ટેન્ડર દસ્તાવેજ આપવામાં આવે છે. [૨] પૂર્વ-લાયકાત અને ત્યારબાદ તકનિકી તથા નાણાકીય બિડ મંગાવવી અને તેનું મૂલવવું જેવી બે અલગ પ્રક્રિયાઓ સાથે સંકળાતા વિલંબને ઓછો કરવા માટે, મેગાએ તારીખ ૧૨મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૫ના પોતાના પત્ર દ્વારા જાઈકાને સિંગલ સ્ટેજ બિડિંગ પ્રક્રિયામાં શ્રી-એન્વલોપ સિસ્ટમ અપનાવવાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો હતો, જેમાં ૩ એન્વલોપ ધરાવતી મુખ્ય બિડના ભાગરૂપે પૂર્વ-લાયકાતનો સમાવેશ થાય; એટલે કે [૧] પૂર્વ-લાયકાત, [૨] તકનિકી લાયકાત અને [૩] નાણાકીય બિડ માટે એક-એક એન્વલોપ. [૩] જાઈકાએ તારીખ ૧૩મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૫ના પોતાના ઈ-મેઈલ

દ્વારા સિંગલ સ્ટેજ બિડિંગ પ્રક્રિયામાં ૩-એન્વલોપ સિસ્ટમ અપનાવવા મેગાના પ્રસ્તાવ અંગે પોતાની કોઈ-અપત્તિ-નથી એવી મંજૂરી સંપ્રેષિત કરી હતી. [૪] અનુસંધાને, વર્તમાન પ્રકરણમાં ટેન્ડરો નીચે મુજબ ત્રણ એન્વલોપમાં મંગાવવામાં આવ્યા હતા : એન્વલોપ ૧ : આઈએફસીક્યુઆર [અર્થાત, ઇનિશિયલ ફિલ્ટર-કમ-કવોલિફાઈંગ રિકવાયરમેન્ટ] બિડ, પૂર્વ-લાયકાતના હેતુ માટે; એન્વલોપ ૨ : તકનિકી અને લાયકાત માટે તકનિકી બિડ; એન્વલોપ ૩ : કિંમત બિડ. [૫] તે મુજબ, લોન કરાર અને જાઈકાની પ્રોક્ચોરમેન્ટ માર્ગદર્શિકાની પૂર્વ-લાયકાત સંબંધિત તમામ લાગુ જોગવાઈઓ વર્તમાન પ્રકરણમાં લાગુ પડશે, ખાસ કરીને પ્રથમ એન્વલોપ, અર્થાત આઈએફસીક્યુઆર, ના મૂલવણ સંદર્ભે, જે બિડદારોની તકનિકી બિડ અને કિંમત બિડ આગળ ખોલવા પહેલાં તેમની પૂર્વ-લાયકાતના હેતુ માટે છે. [૬] લોન કરારની અનુસૂચિ ૪ ની કલમ ૩ [૧](સી) મુજબ, ઋણગ્રાહી, અર્થાત પ્રતિવાદી-મેગા, જાઈકાની સમીક્ષા અને સમમતિ માટે, પૂર્વ-લાયકાત પ્રાપ્ત સંસ્થાઓની યાદી અને પસંદગી પ્રક્રિયા અંગેનો અહેવાલ, કરવામાં આવેલી પસંદગીના કારણો સાથે, તમામ સંબંધિત દસ્તાવેજો જોડીને, પૂર્વ-લાયકાતના પરિણામની સમીક્ષા માટેની વિનંતિ સાથે જાઈકાને સોંપવા બાધ્ય છે. મેગા જાઈકાના સંદર્ભ માટે, જાઈકા યોગ્ય રીતે માગે તેવા પૂર્વ-લાયકાત સંબંધિત અન્ય દસ્તાવેજો પણ જાઈકાને સોંપવા બાધ્ય છે. જ્યારે જાઈકાને ઉક્ત દસ્તાવેજો અંગે કોઈ અપત્તિ ન હોય,

ત્યારે જાઈકા તેની મુજબ ઋણગ્રાહીને જાણ કરશે. [૭] અનુસંધાને, પ્રતિવાદીએ પોતાની પૂર્વ-લાયકાત, અર્થાત આઈએફસીક્યુઆર મૂલવણના પરિણામ અંગે જાઈકાની સમમતિ માંગી હતી. તેના પ્રતિસાદરૂપે જાઈકાએ પ્રતિવાદીને પોતાની સમમતિ સંપ્રેષિત કરી હતી. [૮] જાપાનીઝ ઓ.ડી.એ. લોન માટેના સામાન્ય નિયમો અને શરતો [નવેમ્બર ૨૦૧૪] ના ભાગ ૬ ની કલમ ૬.૦૧ મુજબ નિર્ધારિત છે કે, ઋણગ્રાહી, અર્થાત મેગા, ના હકોને જાઈકા સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે સ્થગિત કરી શકે છે અને લોન કરાર હેઠળ ઋણગ્રાહી [અર્થાત મેગા] દ્વારા અન્ય કોઈ નિયમો અને શરતો, કરારબદ્ધ બાધ્યતા અથવા કરારના પાલનમાં થયેલ ભંગના કિસ્સામાં, તેમજ લોન કરાર હેઠળની પોતાની કોઈ બાધ્યતા જાઈકાની મંજૂરી વિના સોંપી દેવા અથવા હસ્તાંતરિત કરવા અંગે, જાઈકા વિતરણ સમાપ્ત પણ કરી શકે છે.

૫.૮ હવે જ્યાં સુધી જીઈસીની ભૂમિકા અને જીઈસી દ્વારા આપવામાં આવેલા મૂલ્યાંકન અહેવાલનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં પ્રતિભાવક-મેગા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે સલાહકાર એટલે કે જીઈસીની ભૂમિકા ભલામણાત્મક સ્વરૂપની છે અને તેની ભલામણનો કોઈ બાંધધરીકારક પ્રભાવ થતો નથી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે સંદર્ભની શરતોના ભાગ ૫ ની કલમ ૩.૦ [૬] અને ૩.૨.૧ તથા “કરારની સામાન્ય શરતો અથવા આરએફપી દસ્તાવેજ”

સંબંધિત ભાગ ૨ ના વિભાગ ૬ ની કલમ ૧.૧૨ સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે જીઈસીની ભૂમિકા ભલામણાત્મક સ્વરૂપની છે.

૫.૯ ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરતાં અને એશિયા ફાઉન્ડેશન એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન લિમિટેડ વિ. ટ્રાફલ્ગર હાઉસ કન્સ્ટ્રક્શન [૧] લિમિટેડ એન્ડ અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય નિર્ણય પર, જે ૧૯૯૭ [૧] એસ.સી.સી. ૭૩૮ [પરિચ્છેદ ૨, ૯ થી ૧૨]માં અહેવાલિત છે, તેમજ કન્સોર્ટિયમ ઓફ ટિટાગઢ ફાયરમા એડલર એસ.પી.એ. – ટિટાગઢ વેગન્સ લિમિટેડ વિ. નાગપુર મેટ્રો રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ એન્ડ અન્યના કેસમાં અન્ય એક નિર્ણય પર, જે [૨૦૧૭ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન એસ.સી. ૫૫૫] [પરિચ્છેદ ૧૨, ૩૨, ૩૪ અને ૩૫]માં અહેવાલિત છે, આધાર રાખીને, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આઈ.એફ.સી.ક્યુ.આર. તબક્કે અરજદારને અયોગ્ય ઠેરવવાનો વિવાદિત નિર્ણય સર્વથા ન્યાયસંગત અને યોગ્ય છે.

૫.૧૦ હવે સીઆરઆરસીની બોલીમાં કલમ ૨.૨.૧, ૨.૨.૨ અને ૨.૨.૩ના અનુપાલનમાં અસંગતતા અંગે જ્યાં સુધી પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી નીચે મુજબ રજૂ કરવામાં આવે છે :

"આ માનીને પરંતુ સ્વીકાર્યા વિના કે
સીઆરઆરસીની અનુગામી કંપનીઓના નાણાકીય
પ્રદર્શનને પણ કલમ ૨.૩.૧, ૨.૩.૨ અને ૨.૩.૩

હેઠળની પાત્રતાની આવશ્યકતાની તપાસ કરવા માટે ધ્યાનમાં લેવો જોઈએ, તો તે સ્થિતિમાં પણ, ૨૦૧૧, ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૩ વર્ષ માટે સીઆરઆરસીએ માત્ર “સંકલિત નાણાકીય હિસાબો” જ રજૂ કર્યા હતા અને “પુનઃસ્થાપિત નાણાકીય હિસાબો” રજૂ કર્યા ન હતા, તે કારણે સીઆરઆરસીની બોલી પ્રતિસાદક્ષમ રહી નહોતી. કારણ કે તેણે વર્ષ ૨૦૧૩ માટે પુનઃસ્થાપિત સંકલિત નાણાકીય હિસાબો અને વર્ષ ૨૦૧૫ માટે પુનઃસ્થાપિત સંકલિત નાણાકીય હિસાબ રજૂ કર્યા હતા, તેથી વર્ષ ૨૦૧૩, ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૧ માટે પણ આવા પુનઃસ્થાપિત નાણાકીય હિસાબો રજૂ કરવાનું સીઆરઆરસી માટે ખુલ્લું હતું.”

૫.૧૧ એ રજૂ કરવામાં આવે છે કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અગાઉના નિર્ણયનો અનુપાત કલમ ૨.૩ સુધી વિસ્તૃત કરતાં, તે જ અનુપાત અન્ય ટેન્ડર કલમોના મૂલવણી માટે પણ વિસ્તૃત કરવો આવશ્યક છે; વિશેષ કરીને “બિનકાર્યક્ષમ કરારોનો ઇતિહાસ” સંબંધિત કલમ ૨.૨.૧; “લંબિત વિવાદો” સંબંધિત કલમ ૨.૨.૨ અને “વિવાદનો ઇતિહાસ” સંબંધિત કલમ ૨.૨.૩. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે

છે કે સીઆરઆરે તેની પંથી વધુ અનુગામી કંપનીઓ સંબંધિત પ્રસંગોચિત માહિતી તેના તા. રપમી મે ૨૦૧૬ના ટેન્ડર પ્રસ્તાવમાં રજૂ કરી નહોતી અને તેથી, તેનું એકીકૃત ધોરણે મૂલવણી કરી શકાય તેમ નથી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, એકીકૃત ધોરણે તેનો ટેન્ડર કલમો ૨.૨.૧, ૨.૨.૨ અને ૨.૨.૩ મુજબ પ્રતિસાદક્ષમ રહ્યો નહોતો. પોતાની ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, મેગા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ તેમની નોંધપોથીમાં સમાવાયેલ તા. પમી જુલાઈ ૨૦૧૭ની “મેગાની નોંધ” [પાનું ૮૨૪ પર], તેમજ “સીઆરસીના તેની બધી અનુગામી કંપનીઓ સાથેના ટેન્ડરની પ્રતિસાદક્ષમતાની સ્થિતિ” [પાનું ૮૨૫] ના વિશ્લેષણ પર, તથા મેગા દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબી સોગંદનામામાં [પાનું ૪૭૯થી ૪૮૧] કરાયેલા આવશ્યક અવલોકનોને, સર-પ્રત્યુત્તર સોગંદનામા [પાનું ૭૯૩થી ૭૯૯ પર] સાથે વાંચીને, ભારે નિર્ભરતા મૂકી છે.

પ.૧૨ પ્રતિવાદી-મેગા તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર-સીઆરઆરસીએ સમગ્ર પ્રક્રિયા દરમિયાન અસંગત વલણ અપનાવ્યું છે. ઉપરોક્તના સમર્થનમાં વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે સીઆરઆરસીના કહેવા મુજબ, મેગાએ માત્ર સીએસઆરના નાણાકીય હિસાબોને જ ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ, કારણ કે સીએસઆરનું નામ બદલીને સીઆરઆરસી રાખવામાં આવ્યું હતું અને સીએસઆરના તમામ એકીકૃત નાણાકીય

આંકડા શરૂઆતથી જ મેગા પાસે ઉપલબ્ધ હતા. આ સંદર્ભમાં નોંધનીય છે કે સીઆરઆરસીએ ફોર્મ ઈએલઆઈ-૧ [પાનું ૪૦૮] મુજબ “સિંગલ એન્ટિટી ઓર સોલ બિડર” તરીકે, અર્થાત્ એકમાત્ર સંસ્થા તરીકે, ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો અને ત્યારબાદ તેના પ્રત્યુત્તર-સોગંદનામામાં [પૃષ્ઠ ૫૬૦ અને ૫૭૯] પણ આ બાબતની પુષ્ટિ કરી હતી કે સહાયક કંપનીઓ, વિશેષ કરીને કલમ ૨.૨ માટે, બોલી પ્રક્રિયામાં ભાગ લઈ રહી નથી. જોકે, કલમ ૨.૪ હેઠળના અનુભવ અંગે તેણે સીએસઆરની તેમજ સીએનઆરની સહાયક કંપનીઓના અનુભવનો આધાર લીધો હતો [પૃષ્ઠ એ અને સી]. આ અદાલત સમક્ષની સુનાવણી દરમિયાન કલમ ૨.૩ના સંદર્ભમાં સીઆરઆરસી માત્ર સીએસઆરના એકીકૃત નાણાકીય હિસાબોને જ ધ્યાનમાં લેવા માંગતું હતું, એટલે કે સીએનઆર અને તેની તમામ સહાયક કંપનીઓને બહાર રાખીને. તેથી, સીઆરઆરસી સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન અસંગત રહ્યું છે અને વિવિધ બોલી માપદંડો માટે સમયાંતરે પોતાનું વલણ બદલતું રહ્યું છે. બોલીદાતાની રચના [ફક્ત સ્વતંત્ર સીઆરઆરસી, અથવા એકીકૃત સીએસઆર + સીએનઆર, અથવા એકીકૃત સીઆરઆરસી/સીએસઆર] અડગ હોવી આવશ્યક છે અને લાયકાત પ્રાપ્ત કરવા પોતાની અનુકૂળતા મુજબ વારંવાર વલણ બદલવાની તેને મંજૂરી આપી શકાય નહીં. ટેન્ડરના વિવિધ ફોર્મોમાં બોલીદાતાની સ્થિતિ નીચે મુજબ બદલાઈ છે: ફોર્મ ઈએલઆઈ-૧ : બોલીદાતાનું કાનૂની નામ મેસર્સ સીઆરઆરસી લિમિટેડ.

કોઈ અનુસંગી કંપનીઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી.

ફોર્મ કોન : પેટા કંપનીઓને બાદ કરતાં સીઆરઆરસી.

ફોર્મ ફિન-૧ : સી.એન.આર. + સી.એસ.આર., સી.આર.આર.સી.
સહિત અનુસંગી કંપનીઓ.

: ફોર્મ ફિન-૨ ૨૦૧૫ માટે સીઆરઆરસી સહિત તેની અનુસંગી
સંસ્થાઓ; અને સીએસઆર સહિત તેની અનુસંગી સંસ્થાઓ.

ફોર્મ એફઆઈઆર-૧ : સીએસઆર + સીએનઆરની સહાયક કંપનીઓ
સહિત સીઆરઆરસી.

ફોર્મ એફઆઈઆર-૨ : અનુગામી કંપનીઓને બાદ કરતાં સીઆરઆરસી.

૫.૧૩ પ્રતિવાદી-મેગા તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી
દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીના
જણાવ્યા મુજબ, બિડની શરત અનુસાર, છેલ્લા ૫ વર્ષ દરમિયાન
પ્રગતિમાં રહેલા અને/અથવા પૂર્ણ થયેલા કરારો માટે પ્રમાણિત કુલ
ચુકવણી પ્રાપ્તિની માહિતી જ ફોર્મ ફિન-૨ માં ભરવાની સીઆરઆરસીની
આવશ્યકતા હતી અને તે મુજબ ફોર્મ ફિન-૨ માં આંકડા આપવામાં
આવ્યા છે, અને તેમની કુલ વાર્ષિક વળતર સાથે તુલના કરવી જોઈએ
નહીં.

ઉપરોક્તના પ્રતિસાદરૂપે, આ રજૂ કરવામાં આવે છે કે કહેવાતા

“પ્રમાણિત ચુકવણીઓ” ના સમર્થનમાં કોઈ પ્રમાણપત્ર

સી.આર.આર.સી. દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું નથી. જો કોઈ આંકડો/માહિતી હિસાબી નિવેદનોમાંથી ઉપલબ્ધ ન હોય, તો તેવા કિસ્સામાં, માહિતીની પ્રામાણિકતા સ્થાપિત કરવા માટે આવશ્યક દસ્તાવેજ પુરાવો સંલગ્ન કરવો જોઈએ હતો.

ઉપરાંત, વર્ષ ૨૦૧૫ અંગેનો વળતરનો આંકડો ફોર્મ્સ એફ.આઈ.એન.-૧ અને એફ.આઈ.એન.-૨ માં દર્શાવાયેલ આંકડાઓ સાથે મેળ ખાતો છે; જ્યારે વર્ષો ૨૦૧૧, ૨૦૧૨, ૨૦૧૩ અને ૨૦૧૪ માટે તે મેળ ખાતો નથી. એ કલ્પનાતીત છે કે વર્ષ ૨૦૧૫માં કરારોમાંથી પ્રમાણિત ચુકવણીઓ ૯૯.૯૯% હતી, જ્યારે વર્ષો ૨૦૧૩, ૨૦૧૩, ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૧માં તે અનુક્રમે માત્ર ૪૭.૭૫%; ૩૭.૮૭%; ૪૦.૪૪% અને ૫૫.૩૨% હતી.

ફોર્મ ફિન-૨ માં, સીઆરઆરસીએ પોતે જ આ આંકડા “સીઆરઆરસીનો વાર્ષિક આર્થિક વળતર = સીએસઆરનો વાર્ષિક આર્થિક વળતર + સીએનઆરનો વાર્ષિક આર્થિક વળતર” હોવાનું જાહેર કર્યું હતું. આ સીઆરઆરસીના નિવેદનોમાં અસંગતતા દર્શાવે છે. જો સીઆરઆરસીનો દાવો પ્રામાણિક અને સાચો હોત, તો વર્ષ ૨૦૧૧-૨૦૧૪ માટે ફોર્મ ફિન-૧ અને ફોર્મ ફિન-૨ બંનેમાં વળતરના આંકડા સમાન હોત.

જ્યાં સુધી સીઆરઆરસી તરફથી રજૂ કરાયેલા મામલાનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં એ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે તેની સ્થાપના સીએનઆર [ચાઈનીઝ

નોર્થર્ન રેલવે] અને સીએસઆર [ચાઇનીઝ સધર્ન રેલવે] ના વિલીનીકરણ પછી અસ્તિત્વમાં આવી છે, જે સમગ્ર ચીનમાં રેલ પરિવહન માટે જવાબદાર ભારતીય રેલવે જેવી સંસ્થા છે અને તેથી કોચ તથા રેલવે ઉપકરણોના ઉત્પાદનની પ્રવૃત્તિ તેનો માત્ર નાનો ભાગ છે અને તેથી કરારોથી થતો વ્યવહાર કુલ વ્યવહાર કરતાં ઓછો હોવો જોઈએ અને અનુરૂપ રીતે તેની તુલના કુલ વ્યવહાર સાથે કરવી ન જોઈએ અને એ જ કારણસર ફોર્મ એફઆઈઆર-૨ માં માત્ર ૯ કરારો જાહેર કરવામાં આવ્યા છે.

ઉપરોક્ત પાસાને લગતા પ્રતિભાવ જેટલો સંબંધિત છે, તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે આ અદાલત સમક્ષ સીઆરઆરસી દ્વારા કરાયેલ ઉપરોક્ત કથન ભ્રામક છે, કારણ કે સીઆરઆરસી રેલ પરિવહન સેવા પ્રદાન કરવાની પ્રવૃત્તિમાં સંકળાયેલ નથી; જેમ તે દાવો કરે છે. હકીકતમાં, ચીનમાં રેલવે પરિવહન સેવા પ્રદાતા “ચાઇના રેલવે” તરીકે ઓળખાતી એક કંપની છે, જેના વર્ષ ૨૦૧૫ માટેની વાર્ષિક આવક-વ્યવહાર આરએમબી ૯૧૬.૨૫૮ બિલિયન અથવા યુએસડી ૧૪૩.૨૨ બિલિયનને સમકક્ષ છે; જે સીઆરઆરસી તથા તેની ૫૦ કરતાં વધુ સહાયક કંપનીઓના વર્ષ ૨૦૧૫ માટેના યુએસડી ૩૭.૮ બિલિયનના વાર્ષિક વ્યવહાર કરતાં ઘણો વધુ છે.

પ.૧૪ હવે જ્યાં સુધી સીઆરઆરસીની દલીલનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી મેગા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે સીઆરઆરસીનો મુખ્ય વ્યવસાય રેલવે રોલિંગ સ્ટોક, ઈએમયુ, મેટ્રો કોચ, શહેરી રેલ પરિવહન વાહનો, એન્જિનિયરિંગ ચંત્રસામગ્રી, તમામ પ્રકારના વિદ્યુત ઉપકરણો અને ભાગો, વિદ્યુત ઉત્પાદનો અને પર્યાવરણ સંરક્ષણ ઉપકરણો અંગે સંશોધન અને વિકાસ, ડિઝાઇન, ઉત્પાદન, મરામત, વેચાણ, ભાડે આપવું અને તકનીકી સેવાઓ, સલાહકાર સેવાઓ વગેરેનો સમાવેશ કરે છે. સીઆરઆરસીના કુલ વળતરમાં મોટો હિસ્સો ઉત્પાદન અને તેની સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓમાંથી આવે છે, જે સામાન્ય રીતે તેના ગ્રાહકો સાથેના કેટલાક કરાર-કરારો હેઠળ હાથ ધરવામાં આવે છે. તેમ છતાં, સીઆરઆરસીએ તેના કરાર આધારિત વળતરનાં ફક્ત ૦.૭૧% અંગેની જ વિગતો જાહેર કરવાનું પસંદ કર્યું. તેથી, સીઆરઆરસીએ ફોર્મ ડિન-૨ માં માહિતી કે તો માત્ર સ્વતંત્ર ધોરણે જ જાહેર કરી છે અથવા, જો સંકલિત [તેની બધી સહાયક કંપનીઓ સહિત] ધોરણે દાવો કરવામાં આવ્યો હોય, તો મહત્વપૂર્ણ માહિતી દબાવી રાખી છે.

પ.૧૫ પ્રતિવાદી-મેગા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાત્મક નિમંત્રણ-પ્રક્રિયામાં, સામાન્ય સ્થાનિક નિમંત્રણ-પ્રક્રિયાની તુલનામાં, બોલીદારે આવશ્યક વિગતો પૂરું પાડતી વખતે અતિશય કાળજી,

સતર્કતા અને ચોકસાઈ રાખવી આવશ્યક છે, અને એ રીતે દલીલ કરવી યોગ્ય નથી કે જો પ્રતિવાદી-કંપનીએ “રી-સ્ટેટેડ ફાઈનાન્શિયલ સ્ટેટમેન્ટ્સ” માંગ્યા હોત, તો અરજદાર-સીઆરસીએ ચોક્કસપણે તે જમા કરાવ્યા હોત. રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેવી કોઈ જવાબદારી મેગા તરફથી હોય એવી બાબત ન તો ટેન્ડર દસ્તાવેજમાંથી અનુમાનિત કરી શકાય અને ન તો તે માન્ય ધરી શકાય.

પ.૧૬ વધુમાં, પ્રતિવાદી-મેગા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે, હાલના કેસમાં નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા પારદર્શક છે અને જરૂરી તમામ પક્ષોને સામેલ કરીને મેગા દ્વારા વ્યાપક નિર્ણય પ્રક્રિયા અનુસરીને તેનો સંદેશ આપવામાં આવ્યો હતો. જોરદાર રીતે રજૂ કરવામાં આવે છે કે મેગાના તા. ૧૬મી મે ૨૦૧૭ના પત્ર અને તા. ૨૪મી મે ૨૦૧૬ના સ્મરણપત્ર, ઉપરોક્ત પત્રોના અનુસંધાને જાઈકાનો તા. ૨મી જૂન ૨૦૧૭નો પ્રતિભાવ; જી.ઈ.સી.નો તા. ૮મી જૂન ૨૦૧૭નો પૂરક મૂલ્યાંકન અહેવાલ; જી.ઈ.સી.ના પૂરક મૂલ્યાંકન અહેવાલ સાથે સહમતિ ન દર્શાવવાનો જાઈકાનો તા. ૨૮મી જૂન ૨૦૧૭નો અંતિમ નિર્ણય અને તે અંગે જી.ઈ.સી. દ્વારા કરાયેલ તા. ૧લી જુલાઈ ૨૦૧૭ની નોંધો તથા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા અને આદેશની કલમ ૨.૩ની સરખામણીએ લાગુ પડતાપણાં અંગે મેગાના વકીલ સાથે થયેલ પરામર્શનો વિચાર કર્યા બાદ, મેગાની સક્ષમ સત્તાધિકારીએ તા. ૫મી જુલાઈ ૨૦૧૭ના રોજ

સચેત નિર્ણય લીધો હતો કે, સ્વતંત્ર ધોરણે સીઆરઆરસીનું અગાઉ કરાયેલ મૂલ્યાંકન યથાવત્ માન્ય રહે છે, કારણ કે સર્વોચ્ચ અદાલતનો ચુકાદો માત્ર કલમ ૨.૪ સુધી મર્યાદિત હતો, જ્યારે સીઆરઆરસીને માપદંડ ૨.૩ સામે પણ અસંગત ગણવામાં આવ્યું હતું. રજૂ કરવામાં આવે છે કે, અનુરૂપ રીતે મેગાએ તા. ૫મી જુલાઈ ૨૦૧૭ના રોજ જ સીઆરઆરસીને પત્ર લખી જણાવ્યું હતું કે સીઆરઆરસી હજી પણ ઈક્સૂસી કલમ ૨.૩ની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરતી નથી અને તેથી તેની આઈએફસીક્યુઆર બોલી, બોલી દસ્તાવેજમાં નિર્ધારિત પાત્રતા માપદંડોની આવશ્યકતાઓની દૃષ્ટિએ મહત્વપૂર્ણ રીતે અસંગત જણાઈ હતી અને તેથી તેની બોલી ઓફર અંગે ટેકનિકલ બોલી ખોલવા માટે આગળ કાર્યવાહી કરી શકાતી નથી. રજૂ કરવામાં આવે છે કે, આથી તા. ૫મી જુલાઈ ૨૦૧૭ના પત્રમાં કલમ ૨.૨ અંગે કંઈ દર્શાવવાનું કોઈ કારણ નહોતું, કારણ કે અરજદાર-સીઆરઆરસી સ્વતંત્ર ધોરણે ઉક્ત કલમની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરતી હતી.

૫.૧૭ તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, વર્તમાન કેસમાં નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા પારદર્શક હતી અને મુદ્દા અંગે વિગતવાર વિચારવિમર્શ બાદ કરવામાં આવી હતી. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે હકીકતમાં, સી.આર.આર.સી. જ ક્યારેક અનુગામી કંપનીઓ વિના સ્વતંત્ર આધારે, ક્યારેક સી.એસ.આર. અને સી.એન.આર. બંનેની અનુગામી કંપનીઓ સાથે, અને ક્યારેક માત્ર સી.એસ.આર.ની અનુગામી કંપનીઓ સાથે

પોતાને રજૂ કરીને તથ્યોનો ભ્રમ ઊભો કરે છે, જે પોતે જ સી.આર.આર.સી.ની બોલી ઓફર અને રજૂઆતોમાં અસ્પષ્ટતા દર્શાવે છે. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, પ્રતિવાદી-મેગા દ્વારા આઈ.એફ.સી.ક્યૂ.આર. તબક્કે સી.આર.આર.સી.ને ગેરલાયક ઠેરવવા માટે અપનાવવામાં આવેલી નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા માન્ય અને યોગ્ય છે તથા ટેન્ડર દસ્તાવેજની સમજ અને મૂળવણી મુજબ છે અને તેથી, ભલે આવી સમજ અને મૂળવણી કોઈ તૃતીય પક્ષને સ્વીકાર્ય ન હોય, તો પણ તેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર નથી. પોતાની ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, પ્રતિવાદી-મેગા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ એક્ઝોન્સ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લિમિટેડ વિ. નાગપુર મેટ્રો રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ, અહેવાલિત એ.આઈ.આર. ૨૦૧૬ એસ.સી. ૪૩૦૫, તેમજ જગદીશ માંડલ વિ. સ્ટેટ ઓફ ઓરિસા, અહેવાલિત [૨૦૦૭] ૧૪ એસ.સી.સી. ૫૧૭ ના કેસોમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરતાં, વર્તમાન અરજિ નામંજૂર કરવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૬. સંબંધિત પક્ષકારોની તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલશ્રીઓની વિસ્તૃત રીતે દલીલો સાંભળવામાં આવી. પ્રારંભે, નોંધવું આવશ્યક છે કે ગાંધીનગર અને અમદાવાદ માટેની મેટ્રો-લિંક એક્સપ્રેસ [મેગા] કંપની લિમિટેડ એક વિશેષ હેતુ વાહક સંસ્થા છે, જે ભારત સરકાર અને ગુજરાત સરકારની સંયુક્ત માલિકી અને નિયંત્રણ હેઠળ છે અને જેમાં દરેકની

પચાસ ટકા હિસ્સેદારી છે. એ પણ નોંધવાનું છે કે અમદાવાદ મેટ્રો રેલ પ્રોજેક્ટ [ફેઝ-૧] ને રૂપિયા ૧૦,૭૭૩ કરોડના પૂર્ણતા ખર્ચે ભારત સરકારે મંજૂરી આપી છે; જેમાં પ્રતિ વર્ષ ૭.૫% વૃદ્ધિ ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે. તેથી, સ્વભાવતઃ, તેને ઊંચા ખર્ચવાળો સરકારી પ્રોજેક્ટ કહી શકાય. નોંધવું આવશ્યક છે કે મેગાએ ૯૬ સ્ટાન્ડર્ડ ગેજ કોચોના ડિઝાઇન, ઉત્પાદન, પુરવઠો, સ્થાપન, પરીક્ષણ, કાર્યાન્વયન અને કર્મચારીઓને તાલીમ આપવા માટેની ટેન્ડરો આમંત્રિત કરી હતી. એ પણ નોંધવું આવશ્યક છે કે મેગાના મતે, એક તરફ ભારત સરકાર અને બીજી તરફ જાપાન ઇન્ટરનેશનલ કોર્પોરેશન એજન્સી [જાઇકા] વચ્ચે લાંબી ચર્ચા-વિચારણા પછી, ભારત સરકાર અને જાઇકા વચ્ચે ધિરાણ કરાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં ઉપરોક્ત પેકેજ માટે જાઇકા દ્વારા નાણાંકીય સહાય આપવા બાબતે સંમતિ આપવામાં આવી હતી. તેથી, સમગ્ર પ્રોજેક્ટને જાપાન ઇન્ટરનેશનલ કોર્પોરેશન એજન્સી [જાઇકા] દ્વારા નાણાંકીય સહાય મળી રહી છે, અને તેથી, જ્યારે જાઇકા રૂપિયા ૧૦,૭૭૩ કરોડના ખર્ચવાળા સમગ્ર પ્રોજેક્ટને નાણાંકીય સહાય આપવા જઈ રહી છે, ત્યારે જાઇકા પાસેથી એ અપેક્ષિત છે કે ટેન્ડર ફાળવવાની સંપૂર્ણ પ્રક્રિયા દરેક તબક્કે જાઇકાની સંમતિ પ્રાપ્ત કર્યા પછી જ કરવામાં આવવી જોઈએ અને કરવામાં આવી રહી છે. તેથી, ટેન્ડર પ્રક્રિયાના દરેક તબક્કે જાઇકાને સંકળાવવામાં અને તે અંગે જાઇકાની સંમતિ મેળવવામાં કશું ખોટું નથી. આ તબક્કે, એ નોંધવું આવશ્યક છે કે શરૂઆતથી જ,

એટલે કે ઓક્ટોબર ૨૦૧૫થી, સમગ્ર ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં જાઈકા સંકળાયેલ છે. એવું જણાય છે કે બે જુદી જુદી પ્રક્રિયાઓ, એટલે કે પૂર્વ-પાત્રતા અને ત્યારબાદ તકનીકી તથા નાણાકીય બોલીઓ આમંત્રિત અને મૂલવવાની પ્રક્રિયા અપનાવવાના બદલે, મેગાએ તા. ૧૨મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૫ના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા જાઈકાને એક તબક્કાની બોલી પ્રક્રિયામાં ત્રણ-કવર પદ્ધતિ અપનાવવાની દરખાસ્ત કરી હતી, જેમાં પૂર્વ-પાત્રતાનો સમાવેશ થશે; મુખ્ય બોલીના ભાગરૂપે ૩-કવર સાથે, એટલે કે [એ] પૂર્વ-પાત્રતા માટે એક; [બી] તકનીકી પાત્રતા માટે એક; અને [સી] નાણાકીય બોલી માટે એક. તેના પ્રતિસાદમાં, જાઈકાએ તા. ૧૩મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૫ના તેના ઇ-મેલ દ્વારા, એક તબક્કાની બોલી પ્રક્રિયામાં ૩-કવર પદ્ધતિ અપનાવવાની મેગાની દરખાસ્તને “નો ઓબ્જેક્શન” ના સ્વરૂપે પોતાની સંમતિ વ્યક્ત કરી હતી. તે મુજબ, હાલના કેસમાં, નીચે મુજબ ત્રણ કવરમાં ટેન્ડરો આમંત્રિત કરવામાં આવી હતી :

પરબીડિયું ૧ :

પૂર્વ-હેતુ માટેની બોલી; કવર ૨ : લાયકાત;

આઈએફસીક્યૂઆર [અર્થાત્, પ્રારંભિક ગાળણ-સહ-લાયકાત આવશ્યકતા] લાયકાત

તકનીકી માટે તકનીકી બોલી અને

લિફ્ટાફો ૩ : કિંમતની બોલી.

૬.૧ એ સત્ય છે કે જી.ઈ.સી.ની સલાહકાર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. તેમ છતાં, પ્રતિવાદીઓ તરફથી, વિશેષ કરીને મેગા અને જાઈકા તરફથી, યોગ્ય રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે સલાહકાર તરીકે જી.ઈ.સી.ની ભૂમિકા સ્વભાવથી માત્ર ભલામણાત્મક ગણાવી શકાય અને તેની ભલામણનો કોઈ બંધનકારક પ્રભાવ નથી. અંતિમ નિર્ણય તે સંબંધિત પક્ષોમાં નિહિત છે જેઓએ યોજનામાં નાણાંકીય સહાય/રોકાણ કર્યું છે, એટલે કે, હાલના કેસમાં “જાઈકા”. જી.ઈ.સી.નો અભિપ્રાય, જેને ભલામણાત્મક સ્વભાવનો કહી શકાય, જાઈકા અને મેગા દ્વારા વિચારણા માટે લઈ શકાય, તેમ છતાં જી.ઈ.સી.નો એવો ભલામણાત્મક અભિપ્રાય જાઈકા પર બંધનકારક પ્રભાવ પેદા કરી શકતો નથી અને તેને અંતિમ ગણાવી શકાતો નથી. હાલના કેસમાં, વિવાદિત નિર્ણય મેગા દ્વારા, જાઈકા દ્વારા આપવામાં આવેલ અભિપ્રાયના આધારે અને જાઈકાની સલાહ લઈને, અરજીકર્તાને ટેન્ડર દસ્તાવેજની સંબંધિત શરતો અને નિયમોનું પાલન ન કરવાના કારણે અયોગ્ય ગણતા લેવામાં આવ્યો છે. તેથી, કેસના વિશિષ્ટ તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓમાં અને ખાસ કરીને જ્યારે જાઈકાએ સંપૂર્ણ યોજના માટે નાણાંકીય સહાય આપવાની હોય, જે ઊંચા ખર્ચવાળી યોજના છે, ત્યારે મેગા જાઈકાની સલાહ લે અને/અથવા જાઈકા દ્વારા આપવામાં આવેલા અભિપ્રાયના આધારે નિર્ણય લે તેમાં કંઈ ગેરવાજબી નથી. આ તબક્કે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનો એશિયા

ફાઉન્ડેશન એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન લિમિટેડ વિ. ટ્રાફલગર હાઉસ કન્સ્ટ્રક્શન [૧] લિમિટેડ એન્ડ અન્ય [ઉપરોક્ત] કેસમાં આપેલો નિર્ણય ઉલ્લેખવા અને વિચારવા યોગ્ય છે. સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષના તે કેસમાં, એલ-૧ તરીકે નોંધાયેલા બોલીદાતાની કરવામાં આવેલી ઓફર, એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેંક/વર્લ્ડ બેંક જેવી આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંકીય સંસ્થાઓ સાથે પરામર્શ કર્યા પછી સ્વીકારવામાં આવી નહોતી. તેને મંજૂરી આપતાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે વર્લ્ડ બેંક અથવા એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેંક જેવી નાણાંકીય સંસ્થાઓ કેસ મુજબ ઋણ અથવા અનુદાન ન આપે ત્યાં સુધી કોઈ દેશ માટે આવા ઊંચા ખર્ચવાળા પ્રકલ્પો આગળ વધારવા મુશ્કેલ છે. વધુમાં એવું પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે આવી નાણાંકીય સંસ્થાઓ એટલું વિશાળ ઋણ આપે છે, ત્યારે તેઓ હંમેશા આગ્રહ રાખે છે કે જે પ્રકલ્પ માટે ઋણ મંજૂર કરવામાં આવ્યું હોય તે નિર્ધારિત વિશિષ્ટતાઓ અનુસાર અને નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં પૂર્ણ થવો જોઈએ અને કોન્ટ્રાક્ટ મંજૂર કરવાની પ્રક્રિયાનું યોગ્ય રીતે પાલન થવું આવશ્યક છે. સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષના તે કેસમાં, એક તરફ બેંક અને બીજી તરફ બોલીઓનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે નિયુક્ત સલાહકાર વચ્ચે આ પ્રશ્ન અંગે વિવાદ હતો કે નિર્દિષ્ટ અવધિ પૂર્ણ થયા પછી બોલી દસ્તાવેજોમાં કોઈ સુધારો કરવાની સત્તા હતી કે નહીં. વડી અદાલતે બોલી દસ્તાવેજોની કેટલીક કલમોનું અર્થઘટન કરતાં એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો હતો કે એવો સુધારો મંજૂરપાત્ર હતો, અને તેથી બેંક

ત્યાંના અપીલકર્તાના પક્ષમાં કરાર આપવાનો આગ્રહ રાખી શકતી નહોતી. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઓડિશા વડી અદાલત દ્વારા લેવાયેલા આ અભિપ્રાયને સ્વીકાર્યો નહોતો અને નોંધ્યું હતું કે કાયદાની અદાલત દ્વારા હસ્તક્ષેપની મંજૂર મર્યાદામાં તે આવતું નહોતું, ખાસ કરીને જ્યારે અદાલતે કરાર આપવાની પ્રક્રિયામાં કોઈ દુર્ભાવના અથવા પક્ષપાત દર્શાવ્યો ન હતો.

૬.૨ તેથી, જેકા સાથે પરામર્શ કરવાની અને તેના અભિપ્રાયને ધ્યાનમાં લેવાની પ્રક્રિયા સ્વયંપ્રેરિત રીતે ગેરકાયદેસર અને/અથવા મનસ્વી અને/અથવા અયોગ્ય છે એવું કહી શકાય નહીં, જેથી આ અદાલત દ્વારા તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂરિયાત ઊભી થાય. અને તેથી, અરજદાર તરફથી કરવામાં આવેલ આ રજૂઆત કે જીઈસી દ્વારા, જે અરજદારના પક્ષમાં હતું, કરાયેલ અવલોકનો હોવા છતાં, જેકા પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલ અભિપ્રાયના આધારે લેવાયેલ વિવાદિત નિર્ણય રદ કરવામાં આવવો જોઈએ, સ્વીકારી શકાય તેમ નથી. આ તબક્કે, નોંધવું જરૂરી છે કે વિવાદના અગાઉના ચક્રમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આપેલા નિર્ણય પછી, જેના દ્વારા સર્વોચ્ચ અદાલતે પાત્રતા અને લાયકાત માપદંડની કલમ ૨.૪ ના સ્પર્શકસૂત્ર પર અનુભવના આધારે સીઆરઆરસીની અપાત્રતા રદ કરી હતી, પ્રતિવાદી-મેગાએ સીઆરઆરસીની તકનીકી બિડ ખોલવા અને તેનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે પોતાની સંમતિ દર્શાવવા જેકાને પત્ર લખ્યો હતો. એવું જણાય છે કે મેગાએ સીઆરઆરસીની બિડ

ખોલવા માટે શક્ય તેટલી વહેલી તકે પોતાની સંમતિ જણાવવા બાબતે પોતાની વિનંતિ પુનરોચ્ચારિત કરતાં જેકાને સ્મરણપત્ર મોકલ્યો હતો. એવું જણાય છે કે તા. ૨ જૂન ૨૦૧૭ ના સંદેશા દ્વારા, મેગાના ઉપરોક્ત તા. ૧૬ મે ૨૦૧૭ અને ૨૪ મે ૨૦૧૭ ના પત્રોના પ્રતિસાદરૂપે, જેકાએ પ્રતિવાદીને ઇક્ચુસી ૨.૩ એટલે કે નાણાકીય સ્થિતિ મૂલ્યાંકન અહેવાલનો સંદર્ભ લેવા જણાવ્યું, જેમાં અરજદાર-સીઆરઆરસી ઇક્ચુસી ૨.૩.૧, ૨.૩.૨ અને ૨.૩.૩ હેઠળ નિષ્ફળ ગયેલ હોવાનું નોંધાયું હતું, અને વધુમાં સીઆરઆરસીની તકનીકી બિડ ખોલવાના આધાર અંગે સ્પષ્ટીકરણ આપવા મેગાને વિનંતી કરી હતી. એવું જણાય છે કે જીઈસીએ સીઆરઆરસીની બિડનું પુનઃમૂલ્યાંકન કર્યું અને તા. ૯ જૂન ૨૦૧૭ ના રોજ અન્ય બાબતો સાથે આ અવલોકન કરતાં પૂરક મૂલ્યાંકન અહેવાલ આપ્યો કે સીઆરઆરસી ઇક્ચુસીના માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે. એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ, મેગાએ તા. ૯ જૂન ૨૦૧૭ ના પોતાના સંદેશા દ્વારા જેકાને પત્ર લખી, તેની સાથે જીઈસીનો ઉપરોક્ત પૂરક મૂલ્યાંકન અહેવાલ સંલગ્ન કર્યો અને જેકાને તેની સંમતિ આપવા વિનંતી કરી. ત્યારબાદ, જીઈસીના પૂરક મૂલ્યાંકન અહેવાલ પર વિચાર કર્યા પછી, તા. ૨૮ જૂન ૨૦૧૭ ના પત્ર દ્વારા, જેકાએ મેગાને અન્ય બાબતો સાથે જાણ કરી કે સીઆરઆરસીએ સંયુક્ત નાણાકીય દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા ન હોવાથી, ઉક્ત પૂરક મૂલ્યાંકન અહેવાલ સ્વીકારી શકાય નહીં, અને તેથી, સીઆરઆરસીની તકનીકી બિડ ખોલવા માટેના મેગાના પ્રસ્તાવ સાથે

જેકાએ સંમતિ દર્શાવી ન હતી. એવું જણાય છે કે જેકાના તા. ૨૮ જૂન ૨૦૧૭ ના પત્રમાં સમાવિષ્ટ અવલોકનોને ધ્યાનમાં રાખીને, જીઈસીએ મેગાના અધિકારીઓ સાથે ચર્ચા અને વિચારવિમર્શ કર્યો હતો. જીઈસીએ જેકાએ કરેલ અવલોકનો સંદર્ભે પોતાની તાજી ટિપ્પણીઓ આપી અને તા. ૧ જુલાઈ ૨૦૧૭ ના પત્ર દ્વારા તે મેગાને મોકલી આપી. મેગા તરફથી એવો મામલો રજૂ કરવામાં આવ્યો છે કે ત્યારબાદ મેગાએ ઉક્ત મુદ્દા પર વિચારવિમર્શ કર્યો અને ટેન્ડર દસ્તાવેજની વિવિધ કલમોમાં સમાવવામાં આવેલી બિડની આવશ્યકતાઓ તથા સીઆરઆરસી દ્વારા તેના પાલનનું તુલનાત્મક અને ગંભીર વિશ્લેષણ કર્યું, તેમજ કાનૂની અભિપ્રાય મેળવ્યો, અને જેકાના અભિપ્રાય પર વિચાર કર્યા પછી વિવાદિત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો. તેથી, એવું જણાય છે કે સમગ્ર ટેન્ડર પ્રક્રિયા સંપૂર્ણપણે ન્યાયસંગત અને પારદર્શક રીતે હાથ ધરવામાં આવી છે. દુર્ભાવના અથવા પક્ષપાતના કોઈ ચોક્કસ આક્ષેપો નથી, અને તેથી, અમારી મતાનુસાર ટેન્ડર પ્રક્રિયા દૂષિત થયેલી નથી.

૬.૩ ઉપર દર્શાવેલ સ્વીકારવામાં આવેલ અભિપ્રાયના પ્રકાશમાં, ટેન્ડર પ્રક્રિયા/કરારાત્મક બાબતમાં બંધારણીય અદાલતોની ન્યાયિક સમીક્ષાની પ્રકૃતિ અને વ્યાપ અંગે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના થોડાક નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કરવો અને તેઓ પર વિચાર કરવો આવશ્યક બને છે.

૬.૩.૧ અફકોન્સ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લિમિટેડ (પૂર્વોક્ત) ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિચ્છેદ ૧૧ થી

૧૩ અને ૧૫ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને નિર્ધારિત કર્યું છે :—

“૧૧. તાજેતરમાં, સેન્ટ્રલ કોલકિલ્ડ્સ લિ. વિ. એસએલએલએસએમએલ (જોઈન્ટ વેન્યર કન્સોર્ટિયમ) મામલામાં, આ અદાલતે અનેક નિર્ણયો પર આધાર રાખીને ઠરાવ્યું હતું કે ટેન્ડરદાતાની બોલી સ્વીકારવા કે નકારવા બાબતે નિયોજક અથવા પ્રકલ્પના માલિકની નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં. હસ્તક્ષેપ માત્ર ત્યારે જ અનુમત્ય છે જ્યારે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા દુર્ભાવનાપૂર્ણ હોય અથવા કોઈને લાભ પહોંચાડવાના હેતુથી કરાયેલ હોય. તે જ રીતે, નિર્ણયમાં પણ હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં, જો સુધી નિર્ણય એટલો મનસ્વી અથવા અપિવેકી ન હોય કે અદાલત કહી શકે કે એવો નિર્ણય કોઈ જવાબદાર સત્તા, જે વાજબી રીતે અને કાયદા અનુસાર કાર્ય કરતી હોય, તે લઈ શકી હોત નહીં. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો, નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા અથવા નિર્ણય

તર્કવિરુદ્ધ હોવો જોઈએ, માત્ર ખામીયુક્ત અથવા ખોટો અથવા ભૂલસભર હોવો પૂરતો નથી. એવો કોઈ અતિશય કેસ જીવાયટીટિપીએલજેવીએ વડી અદાલતમાં અથવા અમારી સમક્ષ રજૂ કર્યો નહોતો.

૧૨. ક્ષારકાદાસ મરફતિયા એન્ડ સન્સ વિ. બોર્ડ ઓફ ટ્રસ્ટીઝ ઓફ ધ પોર્ટ ઓફ બોમ્બે માં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે બંધારણીય અદાલતો નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા સાથે સંબંધિત હોય છે. ટાટા સેલ્યુલર વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એ એક પગલું વધુ આગળ જઈ એવું ઠરાવ્યું હતું કે જો કોઈ નિર્ણયને પડકારવામાં આવે (અને તે નિર્ણય માન્ય પ્રક્રિયા દ્વારા લેવામાં આવ્યો હોય), તો બંધારણીય અદાલતો તે નિર્ણય તર્કવિરુદ્ધ હોય તો હસ્તક્ષેપ કરી શકે છે. તેમ છતાં, બંધારણીય અદાલતોથી વહીવટી નિર્ણયમાં હસ્તક્ષેપ કરતી વખતે સંચમ રાખવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે અને વહીવટી સત્તાધિકારીના અભિપ્રાયના સ્થાને પોતાનો અભિપ્રાય મૂકવો જોઈએ નહીં. સેન્ટ્રલ કોલકિલ્ડ્સ માં ઉદ્દેખ કરવામાં આવ્યું છે તેમ, આ

બાબતની પુષ્ટિ જગદીશ માંડલ વિ. સ્ટેટ ઓફ ઓડિશા માં કરવામાં આવી હતી.

૧૩. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો, નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા અથવા વહીવટી સત્તાધિકારીના નિર્ણય સાથે માત્ર અસહમતિ હોવી એ સંવિધાનિક અદાલત હસ્તક્ષેપ કરે તે માટે કોઈ કારણ નથી. સંવિધાનિક અદાલત નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા અથવા નિર્ણયમાં હસ્તક્ષેપ કરે તે પહેલાં દુર્ભાવના, કોઈને લાભ પહોંચાડવાનો ઇરાદો અથવા મનસ્વિતા, અતાર્કિકતા અથવા તર્કવિરુદ્ધતા જેવી કસોટી પૂર્ણ થવી આવશ્યક છે.

૧૫. અમે વધુમાં ઉમેરી શકીએ કે કોઈ પ્રોજેક્ટના માલિક અથવા નિયામક, જેણે ટેન્ડરના દસ્તાવેજો તૈયાર કર્યા હોય, તે તેના આવશ્યકતાઓને સમજવા, તેનું મૂળવલું કરવા અને તેના દસ્તાવેજોનું અર્થઘટન કરવા માટે સર્વોત્તમ વ્યક્તિ છે. બંધારણીય અદાલતોએ ટેન્ડરના દસ્તાવેજોની આવી સમજ અને મૂળવણીને માન આપવું જોઈએ, જો સુધી આવી સમજ અથવા મૂળવણીમાં અથવા ટેન્ડરની શરતોના

અમલીકરણમાં દુર્ભાવના અથવા તર્કવિરુદ્ધતા ન હોય. એવું શક્ય છે કે પ્રોજેક્ટનો માલિક અથવા નિયામક ટેન્ડરના દસ્તાવેજોને એવું અર્થઘટન આપે કે જે બંધારણીય અદાલતોને સ્વીકાર્ય ન હોય, પરંતુ માત્ર એ કારણસર આપવામાં આવેલ અર્થઘટનમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનો આધાર ઉભો થતો નથી.”

૬.૩.૨ બી.એસ.એન. જોશી એન્ડ સન્સ લિ. (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, ફરો ૬૬ માં દર્શાવાયેલા મુદ્દા અંગે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના વિવિધ નિર્ણયોનો વિચાર કર્યા બાદ, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠરાવ્યું છે

:

“૬૬. અમે વિકસિત થઈ રહેલા ન્યાયિક પુનર્વિલોકનના નવા સિદ્ધાંતો પ્રત્યે પણ આંખો મીંચી રહ્યા નથી; પરંતુ ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં નિર્ધારિત કરાયેલા સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં લેતાં, હાલ કાયદો જે સ્થિતિમાં છે તેનો સાર નીચે મુજબ રજૂ કરી શકાય: (૧). જો આવશ્યક શરતો હોય, તો તેમનું પાલન કરવું જ જોઈએ; (૨). જો સામાન્ય શિથિલીકરણની

સત્તા ન હોય, તો સામાન્ય રીતે તે જ અમલમાં મૂકવામાં આવશે અને જ્યાં તમામ પક્ષકારો માટે એવી તમામ શરતોનું સંપૂર્ણ પાલન કરવું શક્ય હોય ત્યાં કડક પાલનનો સિદ્ધાંત લાગુ પડશે; (૩). જો, તેમ છતાં, આવી કોઈ શરતોના સંદર્ભમાં તમામ પક્ષકારો બાબતે ભિન્નતા રાખવામાં આવી હોય, તો સામાન્ય રીતે ફરીથી શિથિલીકરણની સત્તા અસ્તિત્વમાં હોવાનું માનવામાં આવી શકે; (૪). જેઓએ આવા શિથિલીકરણનો લાભ લીધો હોય તે પક્ષકારોને, ટેન્ડર કરારના અન્ય ભાગના પાલન અંગે, સામાન્ય રીતે ભિન્ન વલણ અપનાવવા દેવા જોઈએ નહીં, ખાસ કરીને ત્યારે, જ્યારે તે પોતે પણ ટેન્ડરની તમામ શરતોનું સંપૂર્ણ પાલન કરવાની સ્થિતિમાં ન હતો, સિવાય કે અદાલત અન્યથા એ નિષ્કર્ષે પહોંચે કે જે શરત સ્વભાવથી આવશ્યક હતી તેમાં કરાયેલું શિથિલીકરણ કરી શકાય તેમ નહોતું અને તેથી તે સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર અને અધિકારક્ષેત્ર વિના હતું; (૫). જ્યારે યોગ્ય સત્તાધિકારી દ્વારા તમામ ટેન્ડરદારો દ્વારા રજૂ કરાયેલા ટેન્ડર દસ્તાવેજોની તેમની પોતાની ગુણવત્તાના આધારે યોગ્ય વિચારણા

કરીને નિર્ણય લેવામાં આવે અને અંતે એવું જણાય કે સફળ બોલીદાતાઓએ હકીકતમાં તે હેતુ અને ઉદ્દેશ્યનું મહત્વપૂર્ણ પાલન કર્યું હતું જેના માટે આવશ્યક શરતો નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી, ત્યારે સામાન્ય રીતે તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવો નહીં; (ક). છેકેદારો ગઠબંધન રચી શકતા નથી. તેમ છતાં, જો તેમની બોલીઓ પર વિચારણા કરવામાં આવે અને તેમને સૌથી નીચા ટેન્ડરદારે દર્શાવેલા દરો સાથે સરખાવવા માટે પ્રસ્તાવ આપવામાં આવે, તો જાહેર હિતને અગ્રતા આપવામાં આવશે; (ગ).

જ્યાં કોઈ નિર્ણય સંપૂર્ણપણે જાહેર હિતના આધારે લેવામાં આવ્યો હોય, ત્યાં અદાલતે સામાન્ય રીતે ન્યાયિક સંયમનો અવલંબ કરવો જોઈએ.” ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરો ૬૬, ૩, ૪ અને ૫ માં નોંધેલ અંતિમ નિષ્કર્ષ, જે ઉપર પુનઃઉલ્લેખિત કરવામાં આવ્યો છે, તે હાલ હસ્તગત કેસના તથ્યો પર લાગુ પડશે.

૬.૩.૩ મિશિગન રબર (ઇન્ડિયા) લિમિટેડ વિ. કાર્લાટક રાજ્ય, જે (૨૦૧૨) ૮ એસસીસી ૨૧૬ માં અહેવાલિત છે, તે કેસમાં, આ મુદ્દા અંગે સર્વોચ્ચ અદાલતના અન્ય વિવિધ નિર્ણયો પર વિચારણા કર્યા બાદ, અને વિશેષ કરીને, જગદીશ મંડલ (ઉપરોક્ત) તથા તેજસ કન્સ્ટ્રક્શન્સ એન્ડ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર (પી) લિ. (ઉપરોક્ત) ના કેસોમાં

સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયો પર વિચારણા કર્યા બાદ, પરિચ્છેદ ૨૩ અને ૨૪ માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કરીને ઠરાવ્યું છે: “૨૩. ઉપરોક્ત નિર્ણયો પરથી નીચેના સિદ્ધાંતો બહાર આવે છે: (એ) ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ ની મૂળભૂત આવશ્યકતા એ છે કે રાજ્યની કાર્યવાહીમાં ન્યાયસંગતતા હોવી જોઈએ, અને સાર તથા તત્ત્વમાં મનમાનીનો અભાવ ન્યાયપૂર્ણ વર્તનની ધબકાર છે. આ કાર્યવાહી ન્યાયિક પુનર્વિલોકનને માત્ર એટલી હદ સુધી આધિન છે કે રાજ્યએ કોઈ ઓળખી શકાય તેવા કારણસર કાયદેસર રીતે કાર્ય કરવું જોઈએ અને કોઈ ગૂઢ હેતુ માટે મનસ્વી રીતે નહીં. જો રાજ્ય ચુકિતસંગતતાની મર્યાદાઓમાં રહીને કાર્ય કરે, તો રાષ્ટ્રીય પ્રાથમિકતાઓને ધ્યાનમાં લેવું કાયદેસર ગણાશે;

(બી) ટેન્ડરની કિંમત નક્કી કરવી સંપૂર્ણપણે કાર્યપાલિકાના કાર્યક્ષેત્રમાં આવે છે અને કાર્યપાલિકાની એવી કાર્યવાહી, જે મનસ્વી અથવા અયોગ્ય હોવાનું સાબિત થાય, તેને રદ કરવા સિવાય આ પ્રક્રિયામાં અદાલતોની ભાગ્યે જ કોઈ ભૂમિકા હોય છે. જો સરકાર ટેન્ડરો આમંત્રિત કરીને કરારો ફાળવવા જેવી કેટલીક સુસ્થાપિત અને યોગ્ય માનદંડો તથા ધોરણો અનુસાર કાર્ય કરે, તો આવી

પરિસ્થિતિઓમાં અદાલતો દ્વારા હસ્તક્ષેપ અત્યંત મર્યાદિત હોય છે;

(સી) ટેન્ડર દસ્તાવેજની શરતો ઘડવા અને કરાર મંજૂર કરવાની બાબતમાં રાજ્ય સત્તાધિકારીઓને વધુ વ્યાપક છૂટછાટ અપાવવી જરૂરી છે, સિવાય કે ટેન્ડર સત્તાધિકારીની કાર્યવાહી દુર્ભાવનાપૂર્ણ અને તેની વૈધાનિક સત્તાઓનો દુરુપયોગ હોવાનું જાણવા મળે, અદાલતો દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવો યોગ્ય નથી;

(ડી) ટેન્ડર માટે કેટલીક પૂર્વશરતો અથવા લાયકાતો નક્કી કરવી આવશ્યક છે જેથી એ સુનિશ્ચિત થઈ શકે કે ઠેકેદાર પાસે કામને સફળતાપૂર્વક અમલમાં મૂકવાની ક્ષમતા અને સંસાધનો છે; અને

(ઈ) જો રાજ્ય અથવા તેની સાધનસામગ્રી કરારના પ્રદાનમાં ચુકિતસંગત રીતે, નિષ્પક્ષતાપૂર્વક અને જાહેર હિતમાં કાર્ય કરે, તો અહીં પણ અદાલતનો હસ્તક્ષેપ અત્યંત મર્યાદિત હોય છે, કારણ કે

કોઈપણ વ્યક્તિ સરકાર સાથે વ્યવસાય કરવાનો મૂળભૂત અધિકાર દાવો કરી શકતી નથી.

૨૪. તેથી, ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરતાં, અદાલતે ટેન્ડર અથવા કરાર સંબંધિત બાબતોમાં હસ્તક્ષેપ કરવા પૂર્વે પોતાને નીચેના પ્રશ્નો પૂછવા જોઈએ: (૧) શું સત્તાધિકારીએ અપનાવેલી પ્રક્રિયા અથવા લીધેલો નિર્ણય દુર્ભાવનાપૂર્ણ છે અથવા કોઈને લાભ પહોંચાડવાના આશયથી કરવામાં આવેલ છે; અથવા શું અપનાવેલી પ્રક્રિયા અથવા લેવામાં આવેલ નિર્ણય એટલો મનસ્વી અને અતાર્કિક છે કે અદાલત કહી શકે કે એવો નિર્ણય એવો છે, જે કોઈ જવાબદાર સત્તાધિકારી, ચુકિતસંગત રીતે અને સંબંધિત કાયદા અનુસાર કાર્ય કરતાં, લઈ શક્યો હોત નહીં? અને; (૨) શું જાહેર હિત પર અસર થાય છે. જો આ પ્રશ્નોના જવાબ નકારાત્મક હોય, તો અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ કોઈ હસ્તક્ષેપ થવો જોઈએ નહીં.”

૬.૩.૪ સેન્ટ્રલ કોલકિલ્ડ્સ લિમિટેડ અને અન્ય વિ. એસ.એલ.એલ.-એસ.એમ.એલ. [એક સંયુક્ત સાહસ સંઘ] ના કેસમાં, જે [૨૦૧૬] ૮ એસ.સી.સી. ૬૨૨ માં અહેવાલિત છે,

સર્વોચ્ચ અદાલતે વિશેષરૂપે નિરીક્ષણ કરીને ઠરાવ્યું છે કે અદાલતે, શક્ય તેટલું, એવો અર્થઘટન ટાળવો જોઈએ કે જે દસ્તાવેજના રચયિતાએ વપરેલા શબ્દોને નિર્થક અને વ્યર્થ બનાવી દે અથવા દસ્તાવેજના કોઈપણ ભાગને નિષ્ક્રિય બનાવી દે અને તેને સંપૂર્ણપણે અમલયોગ્ય ન રહે તેવું બનાવે. વધુમાં એવું પણ નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે કે એન.આઈ.ટી. ની કોઈ શરત આવશ્યક છે કે નહીં તે નોકરીદાતા દ્વારા લેવાતો નિર્ણય છે, જેનો આદર થવો જોઈએ અને તે નિર્ણયની ચુક્તિસંગતતા અદાલત સમક્ષ પ્રસ્નાસ્પદ બની શકતી નથી. સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષના કેસમાં નિયત નમૂનામાં બેંક ગેરંટી રજૂ ન કરવા બદલ બોલી રદ કરવામાં આવી હતી. જ્યારે અન્ય ટેન્ડરની જી.ટી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત નમૂનામાં બેંક ગેરંટી આપી ઈ.એમ.ડી. રજૂ કરવામાં આવી હતી અને બોલીદારે એવો અભિપ્રાય રજૂ કર્યો હતો કે વર્તમાન ટેન્ડરની બેંક ગેરંટીનો નમૂનો અસ્પષ્ટ હતો. બોલીદારે ક્રેલા દાવાને નકારી કાઢીને અને નિયત નમૂનામાં બેંક ગેરંટી રજૂ કરવાની શરતનું પાલન ન કરવા બદલ બોલી રદ કરવાની નોકરીદાતાની કાર્યવાહી યથાવત્ રાખીને, સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિણેદ ૩૧ થી ૩૮, ૪૨ થી ૪૪, ૪૭ થી ૪૯, ૫૨, ૫૫ અને ૫૬ માં નીચે મુજબ નિરીક્ષણ કરીને ઠરાવ્યું છે: “[૩૧] અમને વિદ્વાન એટર્ની જનરલે માહિતી આપી હતી કે ૧૧ માંથી ૯ બોલીદારોએ નિયત અને યોગ્ય નમૂનામાં બેંક ગેરંટી રજૂ કરી હતી. આ પરિસ્થિતિઓમાં,

અમારી માન્યતાની સીમા સુધી વિસ્તરણ કર્યા પછી પણ, જે.વી.સી. નિયત બેંક ગેરંટીનો નમૂનો મેળવવામાં કેમ અસમર્થ રહી અથવા જ્યારે અન્ય દરેક બોલીદાર એ કાર્ય કરી શક્યો ત્યારે તે નિયત નમૂનામાં બેંક ગેરંટી કેમ આપી શકી નહીં અથવા તેણે સ્પષ્ટીકરણ કેમ માગ્યું નહીં અથવા તેને અનુભૂતિ થયેલી કોઈ અસ્પષ્ટતા વિરુદ્ધ રજૂઆત કેમ કરી નહીં, તે સમજવું અત્યંત મુશ્કેલ છે. બેંક ગેરંટીના નિયત નમૂના અંગે અથવા એન.આઈ.ટી. માં કથિત અસ્પષ્ટતા અંગે જે.વી.સી. નો વાંધો અને વર્તન સંપૂર્ણપણે નિષ્કપટ જણાતું નથી.

[૩૨] આ અપીલોમાં મુખ્ય પ્રશ્ન એ નથી કે વહીવટી કાર્યવાહી અંગેની ન્યાયિક સમીક્ષા વિશેનો છે

બોલી પ્રક્રિયામાં ભાગ લેનારાઓ દ્વારા રજૂ કરાયેલ બોલીઓનો વ્યવહાર કરતી વખતે સીસીએલએ એન.આઈ.ટી. અને તેના દ્વારા નિર્ધારિત જી.ટી.સી.ની શરતોનું પાલન કર્યું હતું કે નહીં તે બાબત સંબંધે. મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે, જેએવીસીની બેંક ગેરંટી નિર્ધારિત નમૂનામાં ન હોવાનું કારણ દર્શાવી તેને નકારી કાઢવામાં સીસીએલે એટલી તર્કવિરુદ્ધ રીતે કામગીરી કરી હતી કે જેના કારણે સંવિધાનિક અદાલત દ્વારા ન્યાયિક સમીક્ષા કરવી અને

સીસીએલના નિર્ણયમાં હસ્તક્ષેપ કરવો આવશ્યક બને.

[૩૩] રમાણા દયારામ શેટ્ટી વિ. ઇન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા, ૧૯૭૯ ૩ એસ.સી.સી. ૪૮૯ માં આ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે દસ્તાવેજમાં ઉપયોગમાં લેવાયેલા શબ્દો નિર્થક અથવા વધારાના નથી, પરંતુ તેમને કોઈ અર્થ અને વજન આપવું જ જોઈએ: "દસ્તાવેજો અને વિધિઓ બંને માટે સમાન રીતે લાગુ પડતો અર્થઘટનનો એક સુસ્થાપિત નિયમ એ છે કે, અનિવાર્ય આવશ્યકતા સિવાય, અદાલતે દસ્તાવેજની ભાષાને વધારાની ગણાવવામાં ઉતાવળ કરવી જોઈએ નહીં "અને તેના બદલે શરૂઆતથી જ એવું માનવાની વૃત્તિ રાખવી જોઈએ કે દરેક શબ્દનો કોઈ પ્રભાવ પેદા કરવાનો અથવા કોઈ ઉપયોગનો ઉદ્દેશ હોય છે". શબ્દોને અસંગત માનીને નકારવું એ ન્યાયિક અર્થઘટનનો અંતિમ ઉપાય હોવો જોઈએ, કારણ કે સામાન્ય બુદ્ધિ આધારિત આ એક પ્રાથમિક નિયમ છે કે અન્ય લોકો દ્વારા અમલમાં મૂકવાના હેતુથી બનાવાયેલા

ઔપચારિક દસ્તાવેજના કોઈ લેખકે અર્થ વિના શબ્દો વાપર્યા હોય એવું અનુમાન કરવું જોઈએ નહીં. અદાલતે, શક્ય હોય તેટલું, એવો અર્થઘટન ટાળવો જોઈએ કે જે દસ્તાવેજના લેખકે વાપરેલા શબ્દોને નિર્રર્થક અને નિષ્ફળ બનાવે અથવા દસ્તાવેજના કોઈપણ ભાગને મૌન સમાન કરી દે અને તેને સંપૂર્ણપણે અનન્વયી બનાવી દે. ”

૩૪. રમણા દયારામ શેટ્ટી મામલામાં, "રજિસ્ટર્ડ રમો વર્ગ હોટેલિયર" એવી અભિવ્યક્તિને અનુપયુક્ત અને કદાચ વ્યાકરણવિરુદ્ધ હોવાનું માન્ય કરવામાં આવ્યું હતું; તેમ છતાં, રજિસ્ટર્ડ ર ગ્રેડના હોટેલનું સંચાલન કરતી વ્યક્તિને રજિસ્ટર્ડ રમો વર્ગ હોટેલિયર તરીકે વર્ણવવામાં સામાન્ય સમજને આઘાત પહોંચતો નહોતો. તેની તરફેણમાં આ રીતે અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું હોવા છતાં, તે મામલામાં પ્રતિવાદી જ ને હકીકતમાં બોલી પ્રક્રિયામાં ભાગ લેવા માટે અયોગ્ય ગણવામાં આવ્યા હતા. [૩૫] આગળ એમ પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જો અન્ય વ્યક્તિઓને (જેમ કે તે મામલાના

અપીલકર્તાને) આ જાણ હોત કે રજિસ્ટર્ડ રમો વર્ગ હોટેલિયર હોવાની પાત્રતાની શરતનું અપૂર્તિ વિચારણા માટે અવરોધ બનશે નહીં, તો તેઓએ પણ ટેન્ડર રજૂ કર્યું હોત, પરંતુ પ્રતિવાદી જ ના મામલામાં શિથિલ કરાયેલ આ પાત્રતાની શરતને કારણે તેઓ એવું કરવાથી અટકાયા. આથી પ્રતિવાદી જ ના પક્ષે અસમાન વર્તન થયું, અને એવું વર્તન બંધારણીય રીતે અનુમત્ય ન હતું. આ બાબતનું વિસ્તૃત સ્પષ્ટીકરણ કરતાં, એમ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું:

ખરેખર, એ કલ્પનાતીત છે કે કાનૂનના શાસનથી સંચાલિત લોકશાહીમાં કાર્યપાલક સરકાર અથવા તેના કોઈપણ અધિકારીઓ પાસે વ્યક્તિના હિતો ઉપર મનમાની સત્તા હોવી જોઈએ. કાર્યપાલક સરકારની દરેક કાર્યવાહી કારણસંગત હોવી આવશ્યક છે અને તે મનમાનીથી મુક્ત હોવી જોઈએ. આ જ કાનૂનના શાસનનો મૂળભૂત સાર છે અને તેની ન્યૂનતમ અનિવાર્ય આવશ્યકતા છે.

અને આ સિદ્ધાંતના પ્રયોગમાં એ બાબતથી
કોઈ ફરક પડતો નથી કે સત્તાનો ઉપયોગ
કોઈ અધિકારને અસર કરતો હોય કે કોઈ
વિશેષાધિકારના ઇનકાર સાથે સંકળાયેલો
હોય.

૩૬. વર્તમાન અપીલો પર આ સિદ્ધાંત લાગુ કરતાં, અન્ય
બોલીદારો અને જેમણે બોલી મૂકી ન હતી તેઓ સચોટપણે એવી
દલીલ કરી શકતા કે જો તેમને ખબર હોત કે બેંક ગેરંટીનું નિર્ધારિત
સ્વરૂપ ફરજિયાત નહોતું અથવા એન.આઈ.ટી. અથવા
જી.ટી.સી.ની કેટલીક અન્ય શરતોનું પાલન ફરજિયાત નહોતું, તો
તેઓ પણ બોલી પ્રક્રિયામાં અર્થપૂર્ણ રીતે ભાગ લીધા હોત. અન્ય
શબ્દોમાં કહીએ તો, માપદંડ વચ્ચેમાં બદલી નાખવાથી તેમને
ભાગીદારીના "વિશેષાધિકાર"થી વંચિત રાખવામાં આવ્યા. [૩૭]
જે.વી.સી. એ એવું કહે કે તેની બેંક ગેરંટી નિર્ધારિત સ્વરૂપ કરતાં
વધુ કડક શરતોવાળી હતી, તે મુદ્દાસર નથી. દરેક બેંક ગેરંટીનું
પરીક્ષણ કરીને તે નિર્ધારિત સ્વરૂપ કરતાં વધુ કડક છે કે ઓછું
સખત છે તે નક્કી કરવું નિયામક સંસ્થા અથવા આ અદાલતનું
કાર્ય નથી. હકીકત એ છે કે એક સ્વરૂપ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું
હતું અને તેનો અનુસરો ન કરવા માટે કોઈ કારણ ન હતું. બોલી

પ્રક્રિયા દરમિયાન કેટલાકના હક્કોને અસર થાય અથવા કેટલાકને વિશેષાધિકારથી વંચિત રાખવા માટે માપદંડો બદલી શકાય નહીં અથવા બદલી આપવા માટે કહેવાઈ પણ શકે નહીં. [૩૮] જી.જે. ફર્નાન્ડિઝ વિ. કર્ણાટક રાજ્ય, ૧૯૯૦ ૨ એસ.સી.સી. ૪૮૮ માં રમણા દયારામ શેટ્ટી પ્રકરણમાં નિર્ધારિત બંને સિદ્ધાંતોની પુનઃપુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી. તેમાં આ પણ પુનઃપુષ્ટિ કરવામાં આવ્યું હતું કે ટેન્ડર જારી કરનાર પક્ષને (નિયામક સંસ્થાને) ટેન્ડરની શરતોનું "ચોક્કસાઈપૂર્વક અને કડકપણે" અમલીકરણ કરવાનો હક્ક છે. જો કોઈ પક્ષ ટેન્ડરની શરતોના કડક અમલીકરણને રોકવા માટે આદેશ મેળવવા અદાલતનો આશરો લે, તો અદાલત એવો આદેશ આપવા ઈનકાર કરશે. આ પણ પુનઃપુષ્ટિ કરવામાં આવ્યું હતું કે જો "ફેરફારો તમામ ઈચ્છુક અરજદારો પર સમાન રીતે લાગુ પડતા હોય અને વાંધાજનક ન હોય", તો નિયામક સંસ્થા ટેન્ડરની શરતો અને નિયમોમાંથી વિમુખ થઈ શકે. તેથી, શરતો અને નિયમોમાંથી વિમુખતા ત્યાં સુધી માન્ય છે જ્યાં સુધી સમાન સ્પર્ધાત્મક અવકાશ જળવાઈ રહે અને તેનો પરિણામ રમણા દયારામ શેટ્ટી પ્રકરણના અર્થમાં મનમાની અથવા ભેદભાવરૂપ ન બને. [૪૨] દુર્ભાગ્યવશ, આ અદાલતે રમણા દયારામ શેટ્ટી પ્રકરણમાં નિર્ધારિત અને જી.જે. ફર્નાન્ડિઝમાં સ્વીકારાયેલ ભાગીદારીના વિશેષાધિકારના સિદ્ધાંત

તરફ જરા પણ ધ્યાન આપ્યું નહોતું. અન્ય શબ્દોમાં, આ અદાલતે એ વિચાર્યું જ નહોતું કે આ વિમુખતાના પરિણામે અન્ય લોકો પણ બોલી પ્રક્રિયામાં ભાગ લેવા માટે પાત્ર બની શક્યા હોત કે કેમ. પોદ્ધાર સ્ટીલ પ્રકરણમાં આ સિદ્ધાંત અવગણવામાં આવ્યો હતો. [૪૩] એન.આઈ.ટી.ની શરતો અને નિયમોમાંથી વિમુખ થવાની નિયામક સંસ્થાની અંતર્નિહિત સત્તાને સ્વીકારવાની જ દિશામાં આગળ વધતાં, તથા ભાગીદારીના વિશેષાધિકારના સિદ્ધાંત અને સમાન સ્પર્ધાત્મક અવકાશની સંકલ્પનાને ફરી રજૂ કરતાં, આ અદાલતે નિર્ણય પ્રક્રિયા પર, વિશેષ કરીને વાણિજ્યિક કરારના સંદર્ભમાં, ભાર મૂક્યો. આ વિષય પરના વધુ મહત્વપૂર્ણ પ્રકરણોમાંનું એક ટાટા સેલ્યુલર વિ. ભારત સંઘ, ૧૯૯૪ ૬ એસ.સી.સી. ૬૫૧ માં ત્રણ ન્યાયાધીશોનો નિર્ણય છે, જેમાં નિર્ણયની ચુકિતસંગતતા નહીં પરંતુ તેની કાયદેસરતાને મહત્વ આપવામાં આવ્યું હતું. જો વહીવટી નિર્ણય, જેમ કે એન.આઈ.ટી.ની શરતોમાં કરાયેલ વિમુખતા, મનમાની, અતાર્કિક, અયોગ્ય, દુર્ભાવનાપૂર્ણ અથવા પક્ષપાતપૂર્ણ ન હોય, તો અદાલતો લેવામાં આવેલા નિર્ણયનું ન્યાયિક પુનર્વિલોકન કરશે નહીં. એ જ રીતે, તકનીકી અથવા પ્રક્રિયાત્મક ઉદ્દંઘનના આધારે અસફળ બોલીદારે કરેલ વિનંતી પર અદાલતો નિર્ણયમાં હસ્તક્ષેપને માન્યતા આપશે નહીં. આ બાબત આ અદાલતે (ટાટા

સેલ્યુલરનું અનુસરણ કરતાં) જગદીશ માંડલ વિ. ઓડિશા રાજ્ય,
૨૦૦૭ ૧૪ એસ.સી.સી. ૫૧૭ માં નીચેના શબ્દોમાં અત્યંત
સ્પષ્ટ રીતે જણાવી હતી:

પ્રશાસનિક કાર્યવાહીનું ન્યાયિક પુનરાવલોકન
મનસ્વીપણા, અતાર્કિકતા, અનૌચિત્ય,
પક્ષપાત અને દુર્ભાવનાને અટકાવવા માટે
અભિપ્રેત છે. તેનો હેતુ એ તપાસવાનો છે કે
પસંદગી અથવા નિર્ણય “કાયદેસર રીતે”
કરવામાં આવ્યો છે કે નહીં, અને પસંદગી
અથવા નિર્ણય “યોગ્ય” છે કે નહીં તેની તપાસ
કરવાનો નથી. જ્યારે ટેન્ડર અથવા કરાર
ફાળવવા સંબંધિત બાબતોમાં ન્યાયિક
પુનરાવલોકનની સત્તાનો આશ્રય લેવાય છે,
ત્યારે કેટલીક વિશેષ લાક્ષણિકતાઓ ધ્યાનમાં
રાખવી જોઈએ. કરાર એક વ્યાપારી વ્યવહાર છે.
ટેન્ડરોનું મૂલ્યાંકન કરવું અને કરારો ફાળવવા
મૂળભૂત રીતે વ્યાપારી કાર્યો છે. સમતાનાં અને
કુદરતી ન્યાયનાં સિદ્ધાંતો અહીં અંતરે રહે છે. જો
કરાર ફાળવવા સંબંધિત નિર્ણય સદ્ભાવપૂર્વક

અને જાહેર હિતમાં લેવામાં આવ્યો હોય, તો ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો ઉપયોગ કરતાં અદાલતો તેમાં હસ્તક્ષેપ કરશે નહીં, ભલે પ્રક્રિયાત્મક વિરુદ્ધ, મૂલ્યાંકનમાં ભૂલ અથવા કોઈ ટેન્ડરદાતાને હાનિ થયેલી હોવાનું પ્રસ્થાપિત થતું હોય. ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો આશ્રય જાહેર હિતના મૂલ્યે ખાનગી હિતનું રક્ષણ કરવા માટે અથવા કરારજન્ય વિવાદોનો નિર્ણય કરવા માટે લેવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં. જે ટેન્ડરદાતા અથવા કરારકર્તાને ફરિયાદ હોય તે નાગરિક અદાલતમાં હંમેશા વળતર માગી શકે છે. નિષ્ફળ ટેન્ડરદાતાઓ દ્વારા કલ્પિત ફરિયાદો, ઘવાયેલા સ્વાભિમાન અને વ્યવસાયિક હરીફાઈના આધારે, કોઈ તકનિકી અથવા પ્રક્રિયાત્મક ઉદ્બંધનના નાના મુદ્દાને મોટો બનાવવાના અને પોતાને થયેલી કોઈ હાનિના આધારે ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો ઉપયોગ કરાવી અદાલતોને હસ્તક્ષેપ કરવા પ્રેરવાના પ્રયાસોનો પ્રતિરોધ થવો જોઈએ.

આવો હસ્તક્ષેપ, ભલે તે વચગાળાનો હોય કે અંતિમ, જાહેર કાર્યોને વર્ષો સુધી અટકાવી શકે છે, અથવા હજારો અને લાખો લોકોને મળવાનાં રાહત અને સહાયમાં વિલંબ પેદા કરી શકે છે, અને યોજનાનો ખર્ચ અનેકગણો વધારી શકે છે.

આ અદાલતે ત્યારબાદ એવા પ્રસંગે પૂછવામાં આવવા યોગ્ય પ્રશ્નો નિર્ધારિત કર્યા હતા. એવું કહેવામાં આવ્યું હતું :

તેથી, ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરતાં ટેન્ડર અથવા કરાર સંબંધિત બાબતોમાં હસ્તક્ષેપ કરવા પહેલાં, અદાલતે પોતાના સમક્ષ નીચેના પ્રશ્નો મૂકવા જોઈએ: (૧) શું સત્તાધિકારીએ અપનાવેલી પ્રક્રિયા અથવા લીધેલો નિર્ણય દુરાશયપૂર્ણ છે અથવા કોઈને લાભ પહોંચાડવાના હેતુથી કરવામાં આવ્યો છે; અથવા શું અપનાવેલી પ્રક્રિયા અથવા લેવાયેલો નિર્ણય એટલો મનસ્વી અને અવિવેકી છે કે અદાલત કહી શકે: "આવો નિર્ણય એવો છે કે કોઈ જવાબદાર સત્તાધિકારી, ચુક્તિપૂર્ણ રીતે અને સંબંધિત કાયદા મુજબ કાર્ય કરતાં, તેવા

નિર્ણયે પહોંચી શક્યો ન હોત"; (૨) શું જાહેર
હિત પર અસર થાય છે. જો આ પ્રશ્નોના જવાબ
નકારાત્મક હોય, તો અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ કોઈ
હસ્તક્ષેપ થવો જોઈએ નહીં.

[૪૪] વર્તમાન અપીલોમાં આ પ્રશ્નો પૂછતાં, એ
સ્પષ્ટ કરતાં પણ વધુ પ્રગટ થાય છે કે એન.આઈ.ટી.
અને જી.ટી.સી.ની શરતો અને નિયમોને અનુસરવાનો
સી.સી.એલ. દ્વારા લેવાયેલ નિર્ણય નિશ્ચિતપણે કોઈ
પણ રીતે અતાર્કિક ન હતો કે કોઈને લાભ
પહોંચાડવાના આશયથી લેવાયેલ ન હતો. તે નિર્ણય
કાયદેસર હતો અને અયોગ્ય ન હતો.

[૪૭] આ ચર્ચાનો પરિણામ એ છે કે બોલી અથવા
બોલીદાતાને સ્વીકારવાનો કે નામંજૂર કરવાનો પ્રશ્ન
માત્ર અસફળ પક્ષકારના દૃષ્ટિકોણથી જ નહીં પરંતુ
નિયોક્તાના દૃષ્ટિકોણથી પણ જોવો જોઈએ. રમણા
દયારામ શેટ્ટી મામલામાં ઠરાવવામાં આવ્યું છે તેમ
એન.આઈ.ટી.ની શરતોને નિર્રથક અથવા અતિરિક્ત
ગણાવી અવગણવામાં આવી શકતી નથી. તેમને અર્થ
અને આવશ્યક મહત્તા આપવી જ જોઈએ. ટાટા

સેલ્યુલર મામલામાં દર્શાવ્યા મુજબ વહીવટી કાર્યવાહી માં હસ્તક્ષેપ કરતી વખતે ન્યાયિક સંયમ હોવો આવશ્યક છે. સામાન્ય રીતે, નિયોક્તા દ્વારા લેવાયેલા નિર્ણયની સુદૃઢતા પર પ્રશ્ન ઉઠાવવો યોગ્ય નથી, પરંતુ નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા નિશ્ચિતપણે ન્યાયિક સમીક્ષાને આધીન થઈ શકે છે. જો નિર્ણય અવિવેકી હોય અથવા દુર્ભાવનાપૂર્ણ હોય અથવા કોઈને લાભ પહોંચાડવાના હેતુથી લેવાયો હોય અથવા એવો નિર્ણય હોય કે “કોઈ જવાબદાર સત્તાધિકારી, જે વાજબી રીતે અને સંબંધિત કાયદા મુજબ કાર્યરત હોય, તે એવો નિર્ણય લઈ શક્યો ન હોત”, જેમ જગદીશ મંડલ મામલામાં ઠરાવવામાં આવ્યું છે અને જેને મિશિગન રબર મામલામાં અનુસરવામાં આવ્યું છે, તો નિર્ણયની સુદૃઢતા પર પ્રશ્ન ઉઠાવી શકાય છે.

[૪૮] તેથી, એન.આઈ.ટી.ની કોઈ શરત આવશ્યક છે કે નહીં, તે અંગેનો નિર્ણય નિયોજક દ્વારા લેવાતો હોય છે અને તેનો માન રાખવો જોઈએ. શરત આવશ્યક હોય તો પણ, રામણા દયારામ શેઠ્ઠી પ્રકરણમાં ધારેલ મુજબ, જો તેમાંથી કરવામાં આવેલ વિચાલન તમામ

બોલીદારો તથા સંભવિત બોલીદારો પર સમાન રીતે લાગુ પાડવામાં આવે, તો નિયોજકને તે કરવા માટેનો સ્વભાવસિદ્ધ અધિકાર છે. તેમ છતાં, જો નિયોજક દ્વારા કોઈ શરતને આનુષંગિક અથવા ઉપશરતી ગણવામાં આવે, તો તે નિર્ણયનો પણ માન રાખવો જોઈએ. ઉપર ચર્ચાયેલ વિવિધ નિર્ણયોમાં દર્શાવ્યા મુજબ, તે નિર્ણયની કાનૂની માન્યતા અત્યંત મર્યાદિત આધારોએ પડકારી શકાય છે, પરંતુ તે નિર્ણયની યુક્તિસંગતતા અથવા સદૃઢતા પડકારી શકાતી નથી; અન્યથા, આ અદાલત ટેન્ડર જારી કરનાર સત્તાધિકારીનું કાર્ય પોતાના હાથે લઈ લે તેવી સ્થિતિ ઊભી થાય, જે તે કરી શકતી નથી.

[૪૯] ફરીથી, નિયોક્તાના દૃષ્ટિકોણથી જો અદાલતો નિયોક્તાના નિર્ણય લેવાની કામગીરી પોતાના હસ્તે લઈ લે અને નિયોક્તાના આશયના વિરુદ્ધ આવશ્યક અને અનાવશ્યક શરતો વચ્ચે ભેદ ઊભો કરીને તે મુજબ વ્યવસ્થાને પુનર્લેખે, તો તેનાથી વિવિધ પ્રકારની મુશ્કેલીઓ ઊભી થઈ શકે, જેમાં હાલમાં આપણે જેનો સામનો કરી રહ્યા છીએ તે પણ સામેલ છે. ઉદાહરણ તરીકે, જે જી.ટી.સી. અંગે આપણે

વિચારણા કરી રહ્યા છીએ તેમાં કલમ ૧૫.૨ માં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે "સ્વીકાર્ય બોલી સુરક્ષા/ઈ.એમ.ડી. સાથે સંલગ્ન ન હોય તેવી કોઈપણ બોલી નિયોક્તા દ્વારા અપ્રતિસાદી ગણાવી નકારી કાઢવામાં આવશે." નિશ્ચિતપણે, સી.સી.એલ. એ મુખપૃષ્ઠ દૃષ્ટિએ આ શરત ફરજિયાત હોવાનો આશય રાખ્યો હતો, તેમ છતાં વડી અદાલતે એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો કે તેના દ્વારા નિર્ધારિત નમૂનામાં ન હોય તેવી બેંક ગેરંટી સ્વીકારવી જોઈએ, કારણ કે તે આવશ્યકતા જી.ટી.સી.ની અનાવશ્યક શરત હતી. સી.સી.એલ.ના દૃષ્ટિકોણથી વડી અદાલતે જી.ટી.સી.નું અગ્રાહ્ય રીતે પુનર્લેખન કર્યું છે.

[૫૨] એક સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત એવો છે કે અદાલતો બહુ લાંબા સમયથી તેનું અનુસરણ કરતી આવી છે અને જે નઝીર અહમદ વિ.

કિંગ એમ્પેરીઅર, ૧૯૩૬ એ.આઈ.આર.(પી.સી.) ૨૫૩ અર્થાત્- "જ્યાં કોઈ નિશ્ચિત કાર્ય કોઈ નિશ્ચિત રીતથી કરવાની સત્તા આપવામાં આવે છે, ત્યાં તે કાર્ય તે

જ રીતથી કરવું જોઈએ અથવા ક્યારેય કરવું જ નહીં.

કાર્યાન્વયનની અન્ય પદ્ધતિઓ અનિવાર્ય રીતે પ્રતિબંધિત ગણાય છે."

આ હિતાવહ સિદ્ધાંતનો ત્યાગ કરવા માટે અથવા તેને જરૂરી ફેરફારો સાથે બિડ દસ્તાવેજો પર લાગુ ન કરવા માટે કોઈ માન્ય કારણ નથી. આ સિદ્ધાંત કરારસંબંધી વિવાદોમાં, ખાસ કરીને વેપારી કરારોમાં અથવા વેપારી કરારો તરફ દોરી જતી બિડ પ્રક્રિયામાં, જ્યાં કડક સ્પર્ધા હોય છે, ત્યાં લાગુ પાડવા યોગ્ય છે. નઝીર અહમદના પ્રકરણમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવેલા સિદ્ધાંતના અમલથી એ અનુસરવું જ જોઈએ કે જો નિયોક્તા રજૂ કરવાની બેંક ગેરંટી માટે કોઈ નિશ્ચિત બંધારણ નિર્ધારિત કરે, તો બિડકર્તાએ તે બેંક ગેરંટી માત્ર તે જ નિશ્ચિત બંધારણમાં રજૂ કરવી જોઈએ, અન્ય કોઈ પણ બંધારણમાં નહીં. તેમ છતાં, ઉપર ઉલ્લેખ મુજબ, આ બાબતમાં કોઈ અચલ કઠોરતા નથી અને નિયોક્તા બિડ દસ્તાવેજની શરતોથી વિમુખ થઈ શકે છે, પરંતુ માત્ર ઉપર દર્શાવાયેલ પરિમાણોની અંદર જ.

પપ] ઉપલબ્ધ ન્યાયનિર્ણયો ના આધાર પર, અમારો એવો મત છે કે, કારણ કે સી.સી.એલ. એ નિર્ધારિત નમૂનામાં બેંક ગેરંટી રજૂ કરવાની આવશ્યકતામાં કોઈ શિથિલતા

દર્શાવી ન હતી અથવા તેમાંથી કોઈ વિચ્છેદ કર્યો ન હતો, તેથી વર્તમાન અપીલો જેટલા હદે સંબંધિત છે, દરેક બોલીદારે બેંક ગેરંટીના નિર્ધારિત નમૂનાનું પાલન કરવું ફરજિયાત હતું. પરિણામે, જે.વી.સી. દ્વારા નિર્ધારિત નમૂનામાં બેંક ગેરંટી રજૂ કરવામાં થયેલી નિષ્ફળતા, સી.સી.એલ. દ્વારા તેની બોલી નકારવા માટે પૂરતું કારણ હતું.

[૫૬] એવું સૂચવવા માટે કંઈ પણ નથી કે જે પ્રક્રિયા દ્વારા સીસીએલ દ્વારા જે.વી.સી. દ્વારા આપવામાં આવેલી બેંક ગેરંટી નકારી કાઢવી જોઈએ એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો તે કોઈપણ રીતે દોષપૂર્ણ હતી. તેવી જ રીતે, જે.વી.સી. દ્વારા આપવામાં આવેલી બેંક ગેરંટી નકારી કાઢવાનો અને એન.આઈ.ટી. તથા જી.ટી.સી.ની આવશ્યકતાઓનું પાલન કરવાનો સીસીએલ દ્વારા લેવામાં આવેલ નિર્ણય કોઈપણ રીતે મનસ્વી અથવા અવાજબી અથવા તર્કવિરુદ્ધ હતો એવું સૂચવવા માટે પણ કંઈ નથી.”

૬.૩.૫ મા બિંદા એક્સપ્રેસ કેરિયર અને અન્ય વિ. નોર્થ ઈસ્ટર્ન ફ્રન્ટિયર રેલવે અને અન્ય, જેનો અહેવાલ (૨૦૧૪) ૩ એસ.સી.સી. ૭૬૦ માં પ્રકાશિત થયેલ છે, તે કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતને રાજ્ય અને

તેની સાધન સંસ્થાઓ દ્વારા કરારના એવોર્ડ સંબંધિત બાબતોમાં ન્યાયિક પુનર્વિલોકનના વ્યાપ પર વિચાર કરવાનો અવસર આવ્યો હતો. પરિચ્છેદ ૮ થી ૧૧ માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કરી નિર્ધારિત કર્યું હતું :

“૮. રાજ્ય અને તેની સાધનસામગ્રી દ્વારા કરારની ફાળવણી સંબંધિત બાબતોમાં ન્યાયિક સમીક્ષાનો વ્યાપ આ અદાલતના અનેક નિર્ણયોની દીર્ઘ શ્રેણી દ્વારા સ્થિર કરવામાં આવ્યો છે. આ નિર્ણયો સ્પષ્ટપણે માન્ય રાખે છે કે કરારની ફાળવણી અંગે સરકાર અને તેની સાધનસામગ્રી દ્વારા વપરાતી સત્તા, પીડિત પક્ષની વિનંતિએ, ન્યાયિક સમીક્ષા હેઠળ આવે છે; તેમ છતાં, આવી ટેન્ડરો આમંત્રિત કરતી જાહેરખબરના પ્રતિસાદરૂપે ટેન્ડર રજૂ કરવું, માત્ર એક પ્રસ્તાવ કરવાના સમાન છે, જેને સ્વીકારવાની રાજ્ય અથવા તેની એજન્સીઓ ઉપર કોઈ ફરજ નથી. તેથી, ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં ભાગ લેતા બોલીદારો એ બાબતે આગ્રહ રાખી શકતા નથી કે તેમની ટેન્ડરો માત્ર એટલા માટે સ્વીકારવી જ જોઈએ કે કોઈ નિશ્ચિત ટેન્ડર જાહેર મિલ્કતના

વેચાણ માટેના કરારમાં સર્વોચ્ચ હોય કે સરકાર તરફથી કાર્યોના અમલ માટેના કરારમાં સર્વનિમ્ન હોય. ભાગ લેતા બોલીદારોને માત્ર એટલો જ હક છે કે તેમની ટેન્ડરોની મૂલવણી બાબતે તેમને નિષ્પક્ષ, સમાન અને અભેદભાવરહિત વર્તન મળે. આ બાબત પણ પૂરતી રીતે સ્થિર છે કે કરારનું પ્રદાન મૂળભૂત રીતે એક વ્યાવસાયિક વ્યવહાર છે, જેનો નિર્ધારણ એવા વિચારાધારોના આધારે થવો જોઈએ કે જે આવા વ્યાવસાયિક નિર્ણય માટે સંબંધિત હોય. તેનો અર્થ એવો થાય છે કે જે શરતોના આધારે ટેન્ડરો આમંત્રિત કરવામાં આવે છે, તે ન્યાયિક તપાસ માટે ખુલ્લી નથી, જ્યાં સુધી એવું ન જણાય કે તે કોઈ વિશિષ્ટ ટેન્ડરદાર અથવા ટેન્ડરદારોના વર્ગને લાભ આપવા માટે ખાસ ઘડવામાં આવી છે. એ જ રીતે, ટેન્ડરો આમંત્રિત કરનાર સત્તાધિકારી, સદ્ભાવના અને દૃઢ કારણોસર, વાટાઘાટોમાં પ્રવેશી શકે છે અથવા શિથિલતા આપી શકે છે, જો આવી શિથિલતા ટેન્ડર પ્રક્રિયાને શાસન કરતી શરતો હેઠળ અનુમત્ય હોય.

૯. એટલું કહેવું પૂરતું છે કે કરારોના પ્રદાનના મામલામાં સરકાર અને તેની એજન્સીઓએ દરેક સમયે ચુક્તિસંગત અને ન્યાયસંગત રીતે વર્તવું આવશ્યક છે. તે હદ સુધી ટેન્ડરદારે અદાલતમાં અમલમાં મૂકી શકાય એવો હક ધરાવે છે, અને અદાલત આ બાબતની તપાસ કરવા સક્ષમ છે કે પીડિત પક્ષકાર સાથે જાહેર હિતને હાનિ થાય તે રીતે અન્યાયી વર્તન કરવામાં આવ્યું છે કે તેની સામે ભેદભાવ રાખવામાં આવ્યો છે. (જુઓ મીરટ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી વિ. અસ્ન. ઓફ મેનેજમેન્ટ સ્ટડીઝ અને એર ઇન્ડિયા લિ. વિ. કોચિન ઇન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ લિ.

૧૦. કરાર સંબંધિત બાબતોમાં ન્યાયિક સમીક્ષાનો વ્યાપ આ અદાલતે ટાટા સેલ્યુલર વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, રૌનક ઇન્ટરનેશનલ લિ. ના કેસમાં તથા જગદીશ માંડલ વિ. સ્ટેટ ઓફ ઓરિસ્સા [સુપ્રા] માં, તેમજ અન્ય કેટલાંક નિર્ણયો માં પણ, જેમનો ઉલ્લેખ કરવાની અમને આવશ્યકતા નથી, વધુ તપાસ્યો હતો.

૭. તેથી, ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને ટેન્ડર અથવા કરાર સંબંધિત બાબતોમાં હસ્તક્ષેપ કરતા પહેલાં, અદાલતે પોતાને નીચેના પ્રશ્નો પૂછવા જોઈએ :-

(૧) શું સત્તાધિકારીએ અપનાવેલી પ્રક્રિયા અથવા લીધેલો નિર્ણય દુર્ભાવનાપૂર્વકનો છે અથવા કોઈને લાભ પહોંચાડવાના ઉદ્દેશથી કરાયેલો છે; અથવા શું અપનાવેલી પ્રક્રિયા અથવા લેવાયેલો નિર્ણય એટલો મનસ્વી અને અતાર્કિક છે કે અદાલત કહી શકે: "નિર્ણય એવો છે કે કોઈ જવાબદાર સત્તાધિકારી, જે વાજબી રીતે અને સંબંધિત કાયદા અનુસાર કાર્ય કરતો હોય, તે એવો નિર્ણય લઈ શક્યો હોત નહીં" ? અને (૨) શું લોકહિત પર અસર થાય છે? જો ઉપરોક્ત પ્રશ્નોના જવાબ નકારાત્મક હોય, તો પછી અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ કોઈ હસ્તક્ષેપ થવો જોઈએ નહીં." (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)".

૭.૧ મેસર્સ સ્ટાર એન્ટરપ્રાઇઝિસ અને અન્ય વિ. સિટી એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન ઓફ મહારાષ્ટ્ર લિમિટેડ અને અન્ય, જે [૧૯૯૦] ૩ એસ.સી.સી. ૨૮૦ માં અહેવાલિત છે, તે કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે અને ઠરાવ્યું છે કે ટેન્ડરો સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, રાજ્ય શ્રેષ્ઠ સોદો મેળવવા માટે જોવામાં

હકદાર છે અને તે હેતુસર તે સર્વોચ્ચ બોલી સ્વીકારવાનો પણ ઇનકાર કરી શકે છે, તેમ છતાં આવી કાર્યવાહી માટેના કારણો નોંધવાના આધીન.

૮. ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પ્રતિપાદિત કરેલા કાયદાને હાલના કેસના તથ્યો પર લાગુ કરતાં, આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે ઉપસ્થિત પ્રશ્ન એ છે કે, કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓમાં, નિર્ણય પ્રક્રિયામાં આ અદાલતનો કોઈ હસ્તક્ષેપ કરવો આવશ્યક બને છે કે કેમ? નોંધવાનું આવશ્યક છે કે વર્તમાન કેસમાં, ૯. અરજદારને ટેકનિકલ તબક્કે અયોગ્ય ઠેરવવામાં આવ્યો છે અને ટેન્ડર દસ્તાવેજની શરતો-૨.૨.૧, ૨.૨.૨ અને ૨.૨.૩ સાથે અસંગત ગણવામાં આવ્યો છે.

૯.૧ અરજદારના તરફથી એવો કેસ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે કે હકીકતમાં, અરજદાર-સી.આર.આર.સી.એ સંબંધિત દસ્તાવેજો અને ઓડિટ કરાયેલ બેલેન્સ શીટ રજૂ કરી હતી જેથી દર્શાવી શકાય કે સી.આર.આર.સી. ટેન્ડરના ભાગ ૩ ની કલમ ૨.૩.૧ ની બોલી સંબંધિત આવશ્યકતાઓને, છેલ્લા પાંચ વર્ષોની ઓડિટ કરાયેલ બેલેન્સ શીટો રજૂ કરીને, સંપૂર્ણપણે અનુરૂપ છે, જે તેની વર્તમાન નાણાકીય સ્થિતિ તથા સંભવિત દીર્ઘકાલીન નફાકારકતા અને સકારાત્મક નેટવર્થ દર્શાવે છે. અરજદારના તરફથી એવો પણ કેસ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે કે બોલીદારના પુનઃસ્થાપિત નાણાકીય હિસાબો રજૂ કરવું, બોલી દસ્તાવેજોના ભાગ ૩

ની કલમ ૨.૩ હેઠળ, અથવા બોલી દસ્તાવેજોના ભાગ ૪ માં પ્રદાન કરાયેલા બોલી પ્રપત્રો હેઠળ, અથવા ટેન્ડરની અન્ય કોઈપણ કલમ હેઠળ, આવશ્યકતા નહોતી.

૯.૨ સરેરાશ વાર્ષિક ટર્નઓવર સંબંધિત કલમ ૨.૩.૨ ના પાલન બાબતે, અરજદાર તરફથી એવો મામલો રજૂ કરવામાં આવ્યો છે કે સીઆરઆરસીએ ટેન્ડરની આવશ્યકતાઓ અનુસાર ફોર્મ ફિન-૨ ભર્યું હતું. અરજદાર-સીઆરઆરસીને યુએસડી ૬૯.૨ મિલિયનના લઘુત્તમ સરેરાશ ટર્નઓવરનું પ્રદર્શન કરવું આવશ્યક હતું, જેની ગણતરી છેલ્લા પાંચ વર્ષ દરમિયાન પ્રગતિ હેઠળના અને/અથવા પૂર્ણ થયેલ કરારોમાંથી પ્રાપ્ત થયેલ કુલ પ્રમાણિત ચુકવણીઓને પાંચ વર્ષથી ભાગીને કરવામાં આવે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તે જ બાબત પૂર્ણ કરવા અને ટેન્ડર દસ્તાવેજના વિભાગ ૩ ની કલમ ૨.૩.૨ ની આવશ્યકતાનું પાલન કરવા માટે, ફોર્મ ફિન-૨ ભરીને, સીઆરઆરસીએ મેગા દ્વારા માંગવામાં આવેલી આવશ્યક માહિતી પૂરી પાડી હતી, જેમાં છેલ્લા પાંચ હિસાબી વર્ષોમાં પ્રગતિ હેઠળના અને/અથવા પૂર્ણ થયેલ કરારો માટે પ્રાપ્ત થયેલ કુલ પ્રમાણિત ચુકવણીઓને પાંચ વર્ષથી ભાગીને યુએસડી ૧૮.૭૬૩ મિલિયનનો લઘુત્તમ સરેરાશ વાર્ષિક ટર્નઓવર દર્શાવ્યો હતો. આથી, અરજદાર તરફથી એવો મામલો રજૂ કરવામાં આવ્યો છે કે, હકીકતમાં, તેણે કલમ ૨.૩.૧, ૨.૩.૨ અને ૨.૩.૩ મુજબ આવશ્યક તમામ વિગતોનું પાલન કર્યું હતું અને તે પૂરી પાડી હતી.

૯.૩ બીજી બાજુ, એમ.ઈ.જી.એ. તેમજ જે.આઈ.સી.એ. તરફથી એવો કેસ છે કે અરજીકર્તા કલમો ૨.૩.૧, ૨.૩.૨ અને ૨.૩.૩ ના સંદર્ભે પ્રતિસાદરહિત છે, કારણ કે સી.આર.આર.સી. એ વર્ષો ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૩ માટે માત્ર એકીકૃત નાણાકીય હિસાબો જ રજૂ કર્યા હતા અને પુનઃપ્રસ્તાવિત નાણાકીય હિસાબો રજૂ કર્યા નહોતા અને તેણે માત્ર ૨૦૧૪-૨૦૫ માટે જ પુનઃપ્રસ્તાવિત નાણાકીય હિસાબ રજૂ કર્યો હતો. રજૂ કરવામાં આવે છે કે વિવાદની અગાઉની પરિભ્રમણમાં અરજીકર્તા દ્વારા સંપૂર્ણપણે વિરુદ્ધ વલણ લેવામાં આવ્યું હતું અને/અથવા સી.આર.આર.સી. દ્વારા અસંગત વલણ લેવામાં આવ્યું હતું.

૯.૪ પ્રતિવાદી-મેગાના જણાવ્યા મુજબ, અરજદાર કલમો ૨.૩.૧, ૨.૩.૨ અને ૨.૩.૩ પ્રત્યે પ્રતિસાદી ન હોવાનું જણાયું હતું, જેના કારણે તેને અપાત્ર જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. સી.આર.આર.સી. દ્વારા રજૂ કરાયેલ બોલીમાં, સમેકિત સ્થિતિના આધારે, મેગાએ નોંધેલી ગંભીર અસંગતતાઓ છે. આ અસંગતતાઓ આ પ્રમાણે છે- સમેકિત (સી.આર.આર.સી. ઉપરાંત તેની તમામ સહાયક કંપનીઓ) સ્થિતિના આધારે સી.આર.આર.સી.ની બોલી રજૂઆતમાં નોંધાયેલ ગંભીર અસંગતતાઓ

૧. અનુસંગી કંપની સંબંધિત કરારાત્મક અકાર્યનિષ્ફળતાના ઇતિહાસ, બાકી રહેલા વાદવિવાદ અને વાદવિવાદના

ઇતિહાસ અંગેનો માહિતી-વિગતવાર અહેવાલ રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી.

૨. ફોર્મ એફ.આઈ.એન.-૨ (પાનું ૫૩૯) હેઠળ, સી.આર.આર.સી.નું વાર્ષિક નાણાકીય વ્યવહારમૂલ્ય (સી.એસ.આર.ના વાર્ષિક નાણાકીય વ્યવહારમૂલ્ય તથા સી.એન.આર.ના વાર્ષિક નાણાકીય વ્યવહારમૂલ્યના સમાન) નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવ્યું છે: નોંધવા જેવું આશ્ચર્યજનક છે કે વર્ષ ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૩ માટેના વાર્ષિક નાણાકીય વ્યવહારમૂલ્યના આંકડા બરાબર એકસરખા છે અને તે બાબતનું સંતોષકારક સ્પષ્ટીકરણ સી.આર.આર.સી. દ્વારા તેના પ્રતિઉત્તરમાં પણ આપવામાં આવ્યું નથી. ફોર્મ એફ.આઈ.એન.-૨માં ઉલ્લેખિત કરારચુકવણીમાંથી દર્શાવેલા ઉપરોક્ત વાર્ષિક વ્યવહારમૂલ્યના આંકડાઓના સમર્થનમાં કોઈ દસ્તાવેજી પુરાવો રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી

એફ.આઈ.એન.-૨ મુજબ (આર.એમ.બી.માં)	
વર્ષ	વાર્ષિક વળતર આંકડા
૨૦૧૫	૨૪૧૯૧૨૬૩૪૯૧૪.૫૪
૨૦૧૪	૧૦૬૯૬૯૭૧૯૦૦૦.૦૦
૨૦૧૩	૭૩૩૭૮૨૯૧૦૦૦.૦૦

૨૦૧૨	૭૩૩૭૮૨૯૧૦૦૦.૦૦
૨૦૧૧	૯૩૪૨૭૧૮૬૦૦૦.૦૦

સી.આર.આર.સી.

૩. પુનઃપ્રસ્તાવન માત્ર સાદી અંકગણિતીય સરવાળાથી નિષ્પન્ન કરી શકાતી નથી: સી.આર.આર.સી.ની બેલેન્સ શીટ (પૃષ્ઠ ૫૨૮) મુજબ “૩૧મી ડિસેમ્બર ૨૦૧૪ના રોજ કુલ સંપત્તિ”નો પુનઃપ્રસ્તાવિત આંક આર.એમ.બી. ૨૯૮,૮૧૩,૬૭૬,૬૩૬.૨૬ છે, અને સી.એન.આર. તથા સી.એસ.આર.ના સંયુક્ત નાણાકીય હિસાબો (પૃષ્ઠો ૫૨૧ અને ૫૧૯)માંથી લેવાયેલ કુલ સંપત્તિનો અંકગણિતીય સરવાળા પછી ગણતરી કરાયેલ આંક નીચે મુજબ છે: પુનઃપ્રસ્તાવિત આંક અને ગણતરી કરાયેલ આંક (સી.એસ.આર. + સી.એન.આર.) વચ્ચે આર.એમ.બી. ૯૦૩,૬૧૪,૮૧૧.૭૪ જેટલો વિશાળ ફરક છે; જે યુ.એસ.ડી. ૧૪૭,૬૭૩,૬૦૮.૭ અથવા યુ.એસ.ડી. ૧૪૭.૬૭ મિલિયનને સમકક્ષ છે.

૩૧.૧૨.૨૦૧૪ની	આરએમબી	[પાનું ૫૨૧]
--------------	--------	-------------

સ્થિતિએ સીએસઆર (કોન્સોલિડેટેડ) ની કુલ સંપત્તિઓ :	૧૫૦,૫૬૫,૦૦૯,૮૦૬	
સી.એન.આર.ની કુલ સંપત્તિ (સંકલિત) તા. ૩૧.૧૨.૨૦૧૪ મુજબ :	આરએમબી ૧૪૯,૧૫૨,૨૮૧,૬૪૨	[પાનું ૫૧૯]
ઉપરોક્તનો કુલ :	આરએમબી ૨૯૯,૭૧૭,૨૯૧,૪૪૮	

જ. જવાબી સોગંદનામાના પૃષ્ઠ ૪૮૦ પર સમજાવ્યા મુજબ,
ફોર્મ્સ ફિન-૧ અને ફિન-૨ વચ્ચેના આંકડાકીય તફાવત
નીચે મુજબ નોંધાયો છે:

એફ.આઈ.એન.-૧ મુજબ

	સી.આર.આર.સી. (પૃષ્ઠ ૫૯૧)	સીએસઆર (પૃ. ૫૨૨)	સી.એન.આર. (પૃ.૫૨૦) - ૧૦૪,૨૯૦,૪૯૨, ૪૩૫.૧૧
૨૦૧૫	૨૪૧,૯૧૨,૬૩૬,	-	

	૦૦૦		
૨૦૧૪	—	૧૧૯,૭૨૪,૨૬૮,૭૬૮	
૨૦૧૩	—	૯૬,૫૨૫,૦૫૨,૦૦૦	૯૭,૨૪૦,૬૬૪,૮૧૭.૬૬ ૯૨,૪૩૧,૩૦૦,૫૦૩.૯૯ ૮૯,૩૫૩,૧૭૮,૦૦૦.૦૦
૨૦૧૨	—	૮૯,૦૧૯,૪૪૯,૦૦૦	
૨૦૧૧	—	૭૯,૫૧૬,૯૫૮,૦૦૦	

એફ.આઈ.એન. - ૨ મુજબ

	વાર્ષિક વહીવટ આંકડા (સી.એસ.આર.ના વહીવટ સાથે સી.એન.આર.ના વહીવટ તરીકે દાવો કરાયેલ) (પૃષ્ઠ	આરએમબીમાં તફાવત	યુએસડીમાં તફાવત
--	---	--------------------	-----------------

	૫૩૯)		
૨૦૧૫	૨૪૧,૯૧૨,૬૩૪, ૯૧૪.૫૪	૧૦૮૫.૪૬	૦.૦૦૦૦૦૦૧૬૯ બિલિયન
૨૦૧૪	૧૦૬,૯૬૯,૭૧૯, ૦૦૦.૦૦	૧૧૭૦૪૫૦૪૨૨૦ ૩.૧૧	૧૯.૧ બિલિયન
૨૦૧૩	૭૩,૩૭૮,૨૯૧,૦ ૦૦.૦૦	૧૨૦,૩૮૭,૪૨૫, ૮૧૭.૬૬	૧૯.૭ બિલિયન
૨૦૧૨	૭૩,૩૭૮,૨૯૧,૦ ૦૦.૦૦	૧૦૮,૦૭૨,૪૫૮, ૫૦૩.૯૯	૧૭.૧ બિલિયન
૨૦૧૧	૯૩,૪૨૭,૧૮૬,૦ ૦૦.૦૦	૭૫,૪૪૨,૯૫૦,૦ ૦૦.૦૦	૧૧.૯ બિલિયન

ઉપર દર્શાવ્યા મુજબના આંકડાઓમાં

રહેલ વિશાળ તફાવતનું સ્પષ્ટીકરણ

સીઆરઆરસીએ પોતાના પ્રત્યુત્તર-

પ્રતિજવાબમાં પણ આપ્યું નથી.

પ. ફોર્મ એફ.આઈ.આર.-૨ (પૃ. ૫૪૩) માં

“વર્તમાન કરારબદ્ધ પ્રતિબદ્ધતાઓ” અંગેની

માહિતી યુ.એસ.ડી. ૨૨.૨ મિલિયનના

સરેરાશ બીલકરણને દર્શાવે છે, જે યુ.એસ.ડી. ૨૬૬.૪ મિલિયન અથવા યુ.એસ.ડી. ૦.૨૭ બિલિયનના સરેરાશ વાર્ષિક વળતરને સમકક્ષ છે. સીઆરઆરસીનો આ દાવો કરાયેલો વળતર નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૫ માટે સીઆરઆરસી દ્વારા દાવો કરાયેલ યુ.એસ.ડી. ૩૭.૮૧ બિલિયન (પૃ. ૫૩૯) ના કુલ વળતરના અત્યંત નાનો હિસ્સો (માત્ર ૦.૭૧%) છે. તેથી, સ્પષ્ટ છે કે એફ.આઈ.આર.-૨ હેઠળની માહિતીમાં તેની અનુસંગી કંપનીઓને લગતા આંકડાઓનો સમાવેશ થતો નથી.

૬. સીઆરઆરસીનું ટર્નઓવર સંકલિત આધાર પર આરએમબી ૨૪૧,૯૧૨,૬૩૪,૯૧૪.૫૪ છે (પૃ. ૫૩૧); જ્યારે સ્ટેન્ડઅલોન આધાર પર તે જ આરએમબી ૧૮૫,૦૪૧,૮૦૧.૮૯ છે (પૃ. ૫૩૨); એટલે કે સમગ્ર જૂથના માત્ર ૦.૦૮%. સીઆરઆરસીએ ટેન્ડર પ્રક્રિયાના

હેતુસર તેની અનુસંગી કંપનીઓને બહાર રાખી છે, જે બાબત તેણે પોતાના પ્રત્યુત્તરમાં પણ અનેક સ્થળોએ, ખાસ કરીને પૃષ્ઠ ક્રમાંક ૫૫૮, ૫૬૦ અને ૫૭૮ પર, પુનઃપુષ્ટિ કરી છે.

૭. બિડ ફોર્મ ફિન-૧ હેઠળની પાદટીપ બિડરને છેલ્લા ૫ વર્ષના વિવિધ નાણાકીય હિસાબો રજૂ કરવા માટે બાધ્ય કરે છે, જે બિડરની નાણાકીય સ્થિતિ પ્રતિબિંબિત કરે છે (પૃષ્ઠ ૫૧૬-૫૧૭).

સી.આર.આર.સી.એ પોતાની જાતને અનુગામી એકમો વિના “સિંગલ એન્ટિટી” તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરી છે.

સી.આર.આર.સી.ના પ્રત્યુત્તરમાં સ્પષ્ટપણે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે અનુગામી એકમો ટેન્ડરમાં ભાગ લઈ રહ્યા નથી અને તેઓ સી.આર.આર.સી. સાથે બિડર નથી. તેથી, માત્ર આ તર્કથી જ, પ્રતિવાદી બિડરની નાણાકીય સ્થિતિ સહિતની વિવિધ બિડ

પાત્રતા બાબતોનું મૂલવણ, એટલે કે
સી.આર.આર.સી.નું, સ્વતંત્ર ધોરણે કરવા
માટે બંધાયેલ છે.

૯.૫ ઉપરોક્ત કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓ પરથી એવું કહી શકાય કે
આ મામલામાં નાણાકીય હિસાબોના અત્યંત જટિલ પ્રશ્નો સંકળાયેલા છે,
જે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ આ અદાલતની વિચારણા માટે રજૂ
કરવામાં આવ્યા છે.

૯.૬ પુનરાવર્તનના મૂલ્યે પણ, એ નોંધવું આવશ્યક છે કે દુર્ભાવના
અને/અથવા પક્ષપાતના કોઈ વિશિષ્ટ આક્ષેપો નથી. આ તબક્કે,
કેટલાક કેસોમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે કરેલા અવલોકનોનો ફરીથી ઉલ્લેખ
કરવો આવશ્યક બને છે. ટાટા સેલ્યુલર વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા ના
કેસમાં, જે ૧૯૯૪ [૬] એસ.સી.સી. ૫૬૧ માં અહેવાલિત છે, માનનીય
સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિચ્છેદ ૯૪ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને
ઠરાવ્યું છે: “૯૪. ઉપરોક્તમાંથી નિષ્પન્ન થતા સિદ્ધાંતો આ મુજબ છે:
[૧] આધુનિક પ્રવૃત્તિ વહીવટી મંડળમાં ન્યાયિક સંયમ તરફ સૂચન
કરે છે.

[૨] અદાલત અપીલી અદાલત તરીકે બેસતી નથી,
પરંતુ માત્ર નિર્ણય કઈ રીતે લેવામાં આવ્યો તેની રીતની
સમીક્ષા કરે છે.

[૩] અદાલત પાસે વહીવટી નિર્ણયમાં સુધારો કરવાની નિષ્ણાતતા નથી. જો વહીવટી નિર્ણયની સમીક્ષા કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવે, તો તે જરૂરી નિષ્ણાતતા વિના પોતાનો જ નિર્ણય પ્રતિસ્થાપિત કરશે, જે પોતે પણ ભૂલપાત્ર હોઈ શકે છે.

[૪] ટેન્ડર માટેના આમંત્રણની શરતો ન્યાયિક તપાસ માટે ખુદી રાખી શકાતી નથી, કારણ કે ટેન્ડર માટેનું આમંત્રણ કરારના ક્ષેત્રમાં આવે છે. સામાન્ય રીતે કહીએ તો, ટેન્ડર સ્વીકારવાનો અથવા કરાર મંજૂર કરવાનો નિર્ણય અનેક સ્તરોમાં થતી વાટાઘાટોની પ્રક્રિયા દ્વારા લેવામાં આવે છે. ઘણાં પ્રસંગોમાં, આવા નિર્ણયો નિષ્ણાતો દ્વારા ગુણાત્મક રીતે લેવામાં આવે છે.

[૫] સરકારને કરાર કરવાની સ્વતંત્રતા હોવી જ જોઈએ. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો, વહીવટી ક્ષેત્રમાં અથવા અર્ધ-વહીવટી ક્ષેત્રમાં કાર્યરત વહીવટી સંસ્થા માટે કાર્યપ્રવૃત્તિમાં યોગ્ય લવચીકતા આવશ્યક અનુસંગ છે. તેમ છતાં, નિર્ણયનું પરીક્ષણ માત્ર વેડનસબરીના ચુકિતસંગતતાના સિદ્ધાંતના અમલથી જ નહીં કરવું જોઈએ (જેમાં ઉપર દર્શાવેલ તેના અન્ય

તથ્યોનો પણ સમાવેશ થાય છે), પરંતુ તે મનસ્વીપણાથી મુક્ત હોવો જોઈએ અને પક્ષપાતથી પ્રભાવિત અથવા દુર્ભાવનાથી પ્રેરિત ન હોવો જોઈએ.

[૬] રદ કરવાની નિર્ણયો વહીવટતંત્ર પર ભારે વહીવટી બોજો મૂકી શકે છે અને વધારેલા તથા અંદાજપત્રમાં ન સમાવાયેલ ખર્ચ તરફ દોરી શકે છે.”

૯.૭ રૌનક ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ વિ. આઈ.વી.આર. કન્સ્ટ્રક્શન લિમિટેડના કેસમાં, જે ૩ [૧૯૯૯] ૧ એસ.સી.સી. ૪૯૨ માં અહેવાલિત છે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે અને ઠરાવ્યું છે કે કરારનું એનાયત, તે ખાનગી પક્ષ દ્વારા હોય કે જાહેર સંસ્થા દ્વારા કે રાજ્ય દ્વારા, મૂળભૂત રીતે એક વાણિજ્યિક વ્યવહાર છે. વાણિજ્યિક નિર્ણય પર પહોંચતી વખતે, જે વિચારણાઓ સર્વોપરી મહત્વની હોય છે તે વાણિજ્યિક વિચારણાઓ જ હોય છે.

૯.૮ જગદીશ માંડલ વિ. સ્ટેટ ઓફ ઓરિસા અને અન્ય [સુપ્રા] ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે અને ઠરાવ્યું છે કે સામાન્ય રીતે રિટ અદાલત એવાં વાણિજ્યિક વ્યવહારોમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે ન્યાયસંગત ગણાશે નહીં જેમાં રાજ્ય પક્ષકારોમાંનું એક હોય; સિવાય કે જ્યાં જાહેર હિતનો નોંધપાત્ર અંશ સંકળાયેલો હોય, અથવા વ્યવહાર દુર્ભાવનાપૂર્વક કરવામાં આવ્યો હોય.

૯.૯ મિશિગન રબર [ઇન્ડિયા] લિમિટેડ વિ. કર્ણાટક રાજ્ય, [૨૦૧૨]
૮ એસ.સી.સી. ૨૧૬ માં અહેવાલિત કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે
મુજબ અવલોકન કરીને ઠરાવ્યું છે : “૨૪. રાજ્ય તેમજ
કે.એસ.આર.ટી.સી. દ્વારા પણ આ બાબત ઉજાગર કરવામાં આવી છે કે
ટેન્ડરની શરતો કે.એસ.આર.ટી.સી. દ્વારા યોગ્ય વિચારવિમર્શ બાદ
નીતિગત નિર્ણયરૂપે નક્કી કરવામાં આવી હતી. બંને પ્રતિવાદીઓએ આ
બાબત પર ભાર મૂક્યો હતો કે ઉક્ત શરતો વિશ્વસનીય અને અનુભવી
પુરવઠાકર્તાઓ પાસેથી ઉત્તમ ગુણવત્તાવાળી સામગ્રી મેળવવાના હેતુસર
લાદવામાં આવી હતી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તેમના મતે, ઉક્ત
શરતોનો એકમાત્ર હેતુ સારી ગુણવત્તા અને વિશ્વસનીય સામગ્રીનો પુરવઠો
મેળવવાનો હતો અને ઉક્ત શરતો નક્કી કરવામાં કોઈ ગૂઢ હેતુ નહોતો.”

૯.૧૦ તમિલ નાડુ જનરેશન એન્ડ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન કોર્પોરેશન લિમિટેડ
[ટેન્ગેડકો] તથા અન્ય વિ. સીએસઈપીડીઆઈ-ટ્રિશે કન્સોર્ટિયમ તથા
અન્ય, જેનો ઉલ્લેખ [૨૦૧૭] ૪ એસસીસી ૩૧૮ માં નોંધાયેલ છે, તે
મામલે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે અને નિર્ધારિત કર્યું
છે કે જટિલ નાણાકીય મૂલવણીમાં અદાલતે સંયમના સિદ્ધાંતનો અમલ
કરવો પડે છે. અનેક પાસાઓ, કલમો, સંભવિત પરિસ્થિતિઓ વગેરેને
પણ ગણતરીમાં લેવા પડે છે.

૯.૧૧ આ તબક્કે નોંધવું આવશ્યક છે કે પ્રશ્નાધીન ટેન્ડર આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાત્મક બોલી પ્રક્રિયા સંબંધિત હતું. એશિયા ફાઉન્ડેશન એન્ડ કન્સોર્ટિયમ લિમિટેડ વિ. ટ્રાફલ્ગર હાઉસ કન્સોર્ટિયમ {૧} લિમિટેડ [ઉપરોક્ત] ના મામલામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે આંતરરાષ્ટ્રીય બોલી પ્રક્રિયામાં, સામાન્ય સ્થાનિક બોલી પ્રક્રિયાથી ભિન્ન રીતે, બોલીદારે જરૂરી વિગતો પૂરી પાડવામાં અતિશય કાળજી અને યથોચિત સાવધાની રાખવી આવશ્યક છે. તેથી, જો કોઈ કલમમાં મેગા દ્વારા “રી-સ્ટેટેડ ફાઇનાન્શિયલ સ્ટેટમેન્ટ્સ” માંગવામાં આવ્યા હોત તો સીઆરઆરસીએ તે નિશ્ચિતપણે રજૂ કર્યા હોત, એવી દલીલ સ્વીકારી શકાય તેવી નથી. મેગાની તરફથી તે દસ્તાવેજ માંગવા બાબતે કોઈ પ્રયત્ન થયો હોય એવું જણાતું નથી.

૯.૧૨ ઉપરોક્ત નિર્ણયો માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પ્રતિપાદિત કાયદો લાગુ કરતાં અને મેગા/જુકા ના પડકારાયેલ નિર્ણયને ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અરજદારની અરજાની પ્રકૃતિ અને વ્યવસ્થા કસોટી પર વિચારવામાં આવે, તેમજ ઉપર નોંધ્યા મુજબ, આ મામલામાં અતિ તકનીકી મુદ્દો સંકળાયેલો છે અને સમગ્ર પ્રકલ્પને નાણાંકીય સહાય આપનાર જુકા દ્વારા તેના સર્વ પક્ષો અને વિપક્ષો પર વિચાર કરવામાં આવ્યો છે અને ત્યારબાદ, નોંધ પર ઉપલબ્ધ તમામ સામગ્રીનો વિચાર કરીને, સચેત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે અને ત્યારબાદ અરજદાર કલમો ૨.૧, ૨.૨ અને ૨.૩ ના

અનુસરણમાં પ્રતિસાદક્ષમ નથી એવું જણાયું છે, અને ઉપર નોંધ્યા મુજબ દુર્ભાવના અને/અથવા પક્ષપાતના કોઈ આક્ષેપો નથી, તેથી અમારી મત પ્રમાણે, કેસના વિશિષ્ટ તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓમાં, સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને આ અદાલત દ્વારા પડકારાયેલ નિર્ણય અંગે હસ્તક્ષેપ કરવો આવશ્યક બનતો નથી.

૯.૧૩ હવે, અગાઉના વિવાદ ચક્રમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય અંગે અરજદાર તરફથી કરવામાં આવેલી રજૂઆત જેટલી સંબંધિત છે, તે નોંધવું આવશ્યક છે કે, હકીકતમાં અગાઉના વિવાદ ચક્રમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે જે વિવાદ પર વિચાર કર્યો હતો તે માત્ર કલમ ૨.૪ અંગેનો જ હતો. તેથી, ત્યારબાદ પ્રતિવાદી મેગા માટે એ વિચારવું ખુણું હતું કે અરજદાર અન્ય પાત્રતા માપદંડો પૂર્ણ કરે છે કે નહીં. નોંધપર રહેલી સમગ્ર સામગ્રીનું અવલોકન કરીને, મેગા/જાઈકા દ્વારા સજાગ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે કે અરજદાર ટેન્ડર દસ્તાવેજની શરતો ૨.૧, ૨.૨ અને ૨.૩ના સંબંધમાં અસંગત હોવાનું જણાયું છે. ઉપરોક્ત રીતે નિરીક્ષિત મુજબ, આ નિર્ણયને મનસ્વી અને/અથવા બદધરાદાપૂર્વકનું અને/અથવા પક્ષપાતના દોષથી પીડિત હોવાનું કહી શકાય તેમ નથી.

૯.૧૪ આ તબક્કે એ નોંધવું આવશ્યક છે કે પ્રશ્નાધીન યોજના અત્યંત મહત્વપૂર્ણ યોજના છે અને વ્યાપક જાહેર હિતમાં છે, અને તેથી તેમાં વધુ કોઈ પણ વિલંબ થાય તો તે માત્ર જાહેર હિતને અસર કરશે એટલું જ

નહીં, પરંતુ નિર્ધારિત પ્રગતિના પણ વિરોધમાં જશે અને ભાવવધારાની શરત, અંદાજિત ખર્ચ કરતાં વધુ રકમ ખર્ચવી પડશે. એ નોંધવું આવશ્યક છે કે અરજદાર દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલ વાદવિવાદને કારણે આ યોજના પહેલેથી જ પૂરતી વિલંબિત થઈ ચૂકી છે.

૧૦. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં લઈ અને ઉપર દર્શાવેલ કારણોસર, અમારો એવો મત છે કે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતાં ટેન્ડર પ્રક્રિયા તથા વિવાદિત નિર્ણય અંગે આ અદાલતનો હસ્તક્ષેપ આવશ્યક નથી કે યોગ્ય નથી. પરિસ્થિતિઓ હેઠળ, હાલની રિટ અરજી કાયદાકીય તેમજ તથ્યોની દૃષ્ટિએ ટકી શકે તેમ ન હોઈ, નામંજૂર કરવામાં આવે છે. નિયમ રદ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

[એમ.આર. શાહ, જે.]

[બી.એન કારિયા, જે.]

પ્રકાશ

*Translation of this Judgement has been provided by M/S
Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.*

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.